

Město Trutnov

**Vybrané socio-ekonomické analýzy
jako podklad pro aktualizaci Strategického
plánu rozvoje města**

Strategický plán rozvoje města Trutnova

Zadavatel: Město Trutnov

Zpracovatel: Berman Group

Datum verze: září 2015

Obsah

1.	Úvod	10
2.	Regionální význam.....	11
2.1	Sociogeografická regionalizace	12
2.2	Každodenní pohyb obyvatel	13
3.	Obyvatelstvo.....	17
3.1	Věkové složení obyvatelstva města.....	19
3.2	Populační vývoj do roku 2040	20
4.	Místní ekonomika	22
4.1	Struktura ekonomiky ve městě Trutnov.....	23
4.2	Zahraniční investice a průmyslová zóna.....	25
4.3	Analýza podnikatelského sektoru ve městě Trutnov	26
5.	Trh práce ve městě Trutnov	30
5.1	Celkový vývoj nezaměstnanosti	30
5.2	Struktura uchazečů o zaměstnání	32
5.3	Nabídka volných pracovních míst dle jejich struktury.....	34
5.4	Dojíždka do zaměstnání	35
6.	Vzdělávání	38
6.1	Vzdělávací infrastruktura na území města	39
	<i>Jesle</i>	<i>39</i>
	<i>Mateřské školy - předškolní vzdělávání.....</i>	<i>39</i>
	<i>Základní školy</i>	<i>41</i>
	<i>Speciální vzdělávání.....</i>	<i>42</i>
	<i>Střední školy</i>	<i>43</i>
	<i>Vysoké školy.....</i>	<i>45</i>
7.	Kvalita života	47
7.1	Bydlení.....	47
	<i>Nová výstavba bytových jednotek ve městě</i>	<i>50</i>
7.2	Sociální a zdravotní služby.....	52
	<i>Sociální služby.....</i>	<i>52</i>
	<i>Zdravotní služby.....</i>	<i>56</i>
7.3	Bezpečnost	58
7.4	Kultura a volnočasové aktivity.....	62
7.5	Sport	65

8.	Cestovní ruch	67
8.1	Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení ve městě	68
8.2	Základní infrastruktura pro CR	70
9.	Doprava	72
9.1	Dopravní dostupnost města	72
9.2	Doprava uvnitř města.....	74
	Městská hromadná doprava	74
	Doprava v klidu.....	78
9.3	Intenzita dopravy.....	78
9.4	Cyklodoprava.....	83
10.	Životní prostředí	85
10.1	Přírodně cenná území a využití půd	85
10.2	Znečištění životního prostředí.....	87
10.3	Nakládání s odpady a technická infrastruktura.....	90

Seznam grafů

Graf 1	Závislost obcí okresu Trutnov s jádrem	13
Graf 2	Vyjíždka a dojíždka dle věkových skupin	14
Graf 3	Vyjíždka a dojíždka dle typu	14
Graf 4	Vývoj počtu obyvatel ve městě a SO ORP Trutnov v letech 2001 - 2014.....	18
Graf 5	Porovnání celkového přírůstku/úbytku obyvatel města a SO ORP Trutnov v letech 2007-2014	18
Graf 6	Věková struktura ve městě a SO ORP Trutnov v letech 2001, 2006 a 2014	19
Graf 7	Věková struktura ve vybraných městech Královéhradeckého kraje v roce 2014.....	20
Graf 8	Struktura ekonomiky v SO ORP Královéhradeckého kraje podle podílu na celkové zaměstnanosti, 2011.....	22
Graf 9	Struktura ekonomiky dle podílu sektorů na celkové zaměstnanosti ve městě Trutnov, 2011..	23
Graf 10	Struktura ekonomiky ve městech Královéhradeckého kraje, podíl na zaměstnanosti 2011.	24
Graf 11	Stav PZI na obyvatele (v tis. Kč) v okresech Královéhradeckého kraje, 2004–2013	25
Graf 12	Zaměstnanost ve 20 největších firmách ve městě Trutnov podle oborů, 2007-2013.....	27
Graf 13	Průměrná měsíční mzda a její vývoj mezi lety 2007 a 2013 u firem v Trutnově	28
Graf 14	Nezaměstnanost ve městě Trutnov a nadřazených územních celcích, 2007–2014	30
Graf 15	Počet uchazečů o zaměstnání a volná pracovní místa na ÚP Trutnov, 2007–2014	31
Graf 16	Struktura uchazečů o zaměstnání ve městě Trutnov dle věkových skupin, 2007–2014	32
Graf 17	Struktura uchazečů o zaměstnání podle jejich vzdělání, 2007–2014	32
Graf 18	Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti, 2007–2014.....	33
Graf 19	Struktura volných pracovních míst podle typu pracovní pozice CZ-ISCO, 2007–2014	34
Graf 20	Dojíždka do zaměstnání a škol ve městě Trutnov, 2011	35
Graf 21	Saldo dojíždky do zaměstnání v zaměstnanosti ve městech Královéhradeckého kraje, 2011..	36
Graf 22	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání v ČR, Královéhradeckém kraji a vybraných obcí kraje (SLDB 2011).....	38
Graf 23	Vývoj vzdělanostní struktury v Trutnově mezi lety 2001 a 2011	39
Graf 24	Využití kapacity jednotlivých mateřských škol v Trutnově v letech (%)	40
Graf 25	Využití kapacity jednotlivých základních škol v Trutnově v letech 2009 - 2014 (%)	41
Graf 26	Využití kapacity základní školy ve Voletínách v letech 2009 - 2015 (%)	42
Graf 27	Vývoj počtu studentů na středních a vyšších odborných školách v Trutnově	44
Graf 28	Vývoj počtu studentů na SOŠ a SOU v Trutnově dle studijních oborů (rok 2010/11 = 100 %)1	44
Graf 29	Vývoj počtu přijatých studentů na Střední průmyslovou školu v Trutnově	45
Graf 30	Stáří bytového fondu ve městě, 2011.....	48
Graf 31	Obydlené byty podle právního důvodu užívání (%)	48

Graf 32	Porovnání cen bytů v Královéhradeckém kraji (Kč/m ² , červen 2015).....	49
Graf 33	Porovnání cen nemovitostí v jednotlivých částech města Trutnova (Kč/m ² , červen 2015) .	49
Graf 34	Struktura trestné činnosti v okresech Královéhradeckého kraje v roce 2014.....	58
Graf 35	Struktura trestné činnosti ve městě Trutnově a ve SO ORP Trutnov	59
Graf 36	Srovnání návštěvnosti akcí Společenského centra Trutnovska pro kulturu a volný čas v letech 2011-13 (rok 2011 = 100%)	64
Graf 37	Vývoj tržeb Společenského centra Trutnovska pro kulturu a volný čas v letech 2011 - 2014	64
Graf 38	Vývoj návštěvnosti města Trutnova – tuzemští a zahraniční návštěvníci v letech 2004 – 2014, podíl a vývoj počtu příjezdů v letech	69
Graf 39	Průměrný počet přenocování v Trutnově v letech 2000 – 2014 (počet dní).....	69
Graf 40	Vývoj návštěvnosti SO ORP Trutnova – tuzemští a zahraniční návštěvníci v letech 2004 – 2014,	70
Graf 41	Počet autobusových spojů MHD ve všední den.....	75
Graf 42	Počet autobusových spojů MHD o víkendu	76
Graf 43	Využití půd na území města (ha; %).....	86
Graf 44	Vývoj objemu komunálního odpadu a vytříděného komunálního odpadu v Trutnově.....	91
Graf 45	Vývoj objemu komunálního odpadu a vytříděného komunálního odpadu v Trutnově.....	91
Graf 46	Množství vytříděného komunálního odpadu v Trutnově	92

Seznam tabulek

Tabulka 1	Relativní regionální význam města Trutnova	13
Tabulka 2	Srovnání ČR, Královéhradeckého kraje a vybraných měst dle stavu a pohybu obyvatelstva v roce 2014	17
Tabulka 3	Průměrný věk obyvatel ve vybraných letech (stav k 31.12.)	19
Tabulka 4	Struktura firem ve městě Trutnov dle počtu zaměstnanců, 2012	24
Tabulka 5	Struktura a výkonnost 20 největších firem ve městě Trutnov	26
Tabulka 6	Klasifikace tříd zaměstnání CZ-ISCO	34
Tabulka 7	Vývoj počtu dětí, pedagogických pracovníků a tříd v mateřských školách v Trutnově (2009-2015).....	40
Tabulka 8	Vývoj počtu žáků a tříd na základních školách v Trutnově v letech 2009 - 2015	41
Tabulka 9	Přehled zařízení poskytujících sociální služby ve městě Trutnov a okolí v roce 2015.....	52
Tabulka 10	Vybrané přestupky za území obvod města Trutnov 2013 – 2014	60
Tabulka 11	Přehled pravidelně konaných kulturních a společenských akcí v Trutnově	62
Tabulka 12	Počet a délka spojení mezi Trutnovem a nadřazenými administrativními centry.....	72
Tabulka 13	Intenzita dopravy v Trutnově.....	80
Tabulka 14	Počet dopravních nehod a jejich následky na území města mezi roky 2010-2014	81
Tabulka 15	Vysvětlivky k obrázku 2	89

Seznam obrázků

Obrázek 1	Geomorfologie města Trutnova a jeho okolí.....	11
Obrázek 2	Míra spjatosti obcí okresu Trutnov s jádrem.....	12
Obrázek 3	Hlavní migrační směry	15
Obrázek 4	Dopravní dostupnost města Trutnova automobilem.....	73
Obrázek 5	Železniční tratě	74
Obrázek 6	Počet autobusových spojů MHD ve vztahu k počtu obyvatel částí města Trutnova ...	77
Obrázek 7	Úseky sčítání dopravy ve městě Trutnově	79
Obrázek 8	Přehled nejrizikovějších míst v dopravě.....	82
Obrázek 9	Cyklotrasy na území města Trutnova	83
Obrázek 10	Územní systém ekologické stability na území města Trutnova.....	86
Obrázek 11	Znečištění ovzduší a jeho typ na území města Trutnova	87
Obrázek 12	Největší producenti znečištění, jeho intenzita a typ	90

Seznam zkratek

a.s.	Akciová společnost
BRKO	Biologicky rozložitelné komunální odpady
CR	Cestovní ruch
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
ČDDD	Čistý disponibilní důchod domácností
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPS	Dům s pečovatelskou službou
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
EU	Evropská unie
FO	Fyzické osoby
FÚ	Finanční úřad
HUZ	Hromadná ubytovací zařízení
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ISOH	Informační systém odpadového hospodářství
IZS	Integrovaný záchranný systém
KHK	Královéhradecký kraj
KZAM	Klasifikace zaměstnání
LQ	Lokalizační kvocient
MKMS	Městský kamerový monitorovací systém
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MOS	Městská a obecní statistika
MŠ	Mateřská škola
MP	Městská policie
MÚ	Městský úřad
NNO	Nestátní neziskové organizace
o.p.s.	Obecně prospěšná společnost
ORP	Obec s rozšířenou působností

OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
p.b.	Procentní bod
p.o.	Příspěvková organizace
PČR	Policie České republiky
PO	Právnícké osoby
POU	Obec s pověřeným obecním úřadem
RRV	Relativní regionální význam
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SKO	Směsný komunální odpad
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
SŠ	Střední škola
SCT	Společenské centrum Trutnovska pro kulturu a volný čas
SVČ	Samostatná výdělečná činnost
TČ	Trestná činnost
TIC	Turistické informační centrum
ÚP	Úřad práce
ÚSES	Územní systém ekologické stability
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola, vysokoškolské
ZP	Zpracovatelský průmysl
ZSJ	Základní sídelní jednotka
ZŠ	Základní škola
ŽP	Životní prostředí

1. Úvod

Předkládaná analýza města Trutnova je analytickým dokumentem, jehož cílem je identifikovat hlavní problémy/bariéry socioekonomického rozvoje města, stejně jako definovat, v čem spočívá jeho rozvojový potenciál (silné stránky). Tento dokument si neklade za cíl předložit souhrnný a vyčerpávající profil města, ale představit problémovou analýzu vybraných klíčových sfér/oblastí. Tato problémově orientovaná analýza je vstupním dokumentem pro identifikaci a zpracování prioritních oblastí pro strategický plán rozvoje města Trutnova. Tento text by měl také inspirovat čtenáře k zamyšlení a k hledání nových úhlů pohledu na rozvoj města a jeho budoucnost.

Každá kapitola je koncipována jako hledání odpovědí na otázky vyslovené na jejím začátku – tyto otázky představují hlavní možné (obecné) bariéry či naopak možnosti rozvoje města. Na konci každé kapitoly jsou shrnuty její hlavní zjištění, která jsou však propojena i s informacemi z dalších kapitol, včetně možných implikací pro další rozvoj města Trutnova.

Základními zdroji informací pro zpracování vybraných analýz byly zejména podklady a údaje Českého statistického úřadu, Úřadu práce Trutnov, Ministerstva práce a sociálních věcí, krajského úřadu Královéhradeckého kraje, ale i řady dalších institucí. Kromě toho byly významným podkladem také informace, údaje a dokumenty poskytnuté přímo zástupci jednotlivých odborů Městského úřadu Trutnov a příspěvkových organizací města.

Záměrem zpracovatelů bylo shromáždit vždy co nejaktuálnější informace k dané problematice, ne vždy však tyto informace byly k dispozici. Tyto údaje nebyly dále vždy dostupné přímo za město (obec) Trutnov, a proto jsou v některých případech uvedeny údaje za správní obvod obce s rozšířenou působností Trutnov (dále jen SO ORP) či za Královéhradecký kraj.

Na základě socio-ekonomické analýzy a ve spolupráci s městem Trutnov budou následně aktualizovány hlavní prioritní oblasti, na které se zaměří nový strategický plán rozvoje města.

2. Regionální význam

Tato kapitola si klade za cíl popsat význam města Trutnova v sídelní struktuře, která je silně ovlivněna geomorfologickými podmínkami přírodního prostředí. Relativní postavení města má vliv na intenzitu využívání řady služeb a fyzické infrastruktury. Základním nástrojem pro určení regionálního významu města Trutnova slouží ročenky Českého statistického úřadu o směrové dojížděce za prací a do škol. Právě tyto denní pohyby obyvatel mají největší vliv na využívání služeb poskytovaných na území města a na rozvoj jeho hospodářství.

Klíčové otázky:

- *Jaké je relativní postavení města v sídelní struktuře a co to pro město znamená?*
- *Je město atraktivní pro pracovní migraci a dojížděku do škol?*

Město Trutnov se nachází v severovýchodní části České republiky v podhůří Krkonoš na hranicích s Polskem. Se svými necelými 31 tis. obyvateli je Trutnov druhým největším městem v kraji. Město plní funkci významného regionálního průmyslového centra poskytujícího služby veřejné správy, kulturní, sociální a vzdělávací služby, stejně tak komerční služby pro obce a města ve svém zázemí (nejen ve správním obvodu). Navíc s plánovaným vybudováním dálničního spojení na hranice s Polskem lze očekávat růst významu města v regionální struktuře.

Obrázek 1 Geomorfologie města Trutnova a jeho okolí

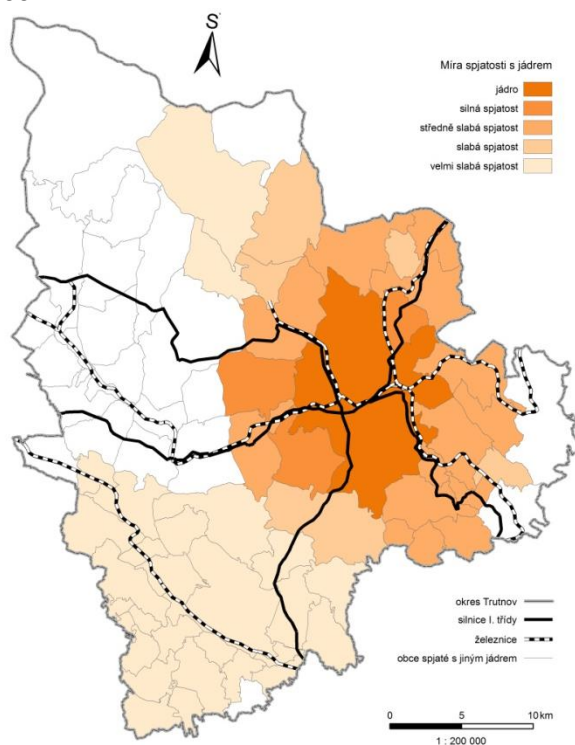
2.1 Sociogeografická regionalizace

Za uplynulých deset (mezi posledními cenzy) se relativní regionální význam (RRV) města Trutnova téměř nezměnil (Tabulka 1). Jak dokládá Obrázek 2, je to způsobeno i téměř totožnou velikostí zázemí města, které mezi posledními sčítání doznalo pouze drobných změn. Mezi ty nejvýraznější patří mírné oslabování spjatosti obcí v zázemí s městem a rostoucí význam Hradce Králové, jež rozšířil své zázemí i na obce v jižní části okresu Trutnov. Do zázemí města Trutnova spadá také významný subregion, který se vytvořil kolem Dvora Králové nad Labem, jádra nižšího řádu.

Relativní regionální význam města Trutnova dosahuje hodnoty 1,7, což ukazuje na skutečnost, že město obsluhuje zázemí s výrazně vyšší populační intenzitou, než má samo obyvatel (konkrétně o 70 %). Obdobně tomu je i v případě subregionu Dvora Králové nad Labem. Sociogeografický region, jenž město Trutnov vytváří, má spíše podlouhlý tvar, což je důsledkem relativně složité geomorfologie území, které tak do jisté míry omezuje relativní regionální význam Trutnova, neboť vytváří přírodní bariéry pohybu obyvatel. Na druhé straně plánované dálniční spojení na Polsko vedoucí právě přes katastrální území města, by mohlo mít pozitivní dopad na další růst významu města v sídelní struktuře a rozšíření i samotného sociogeografického regionu.

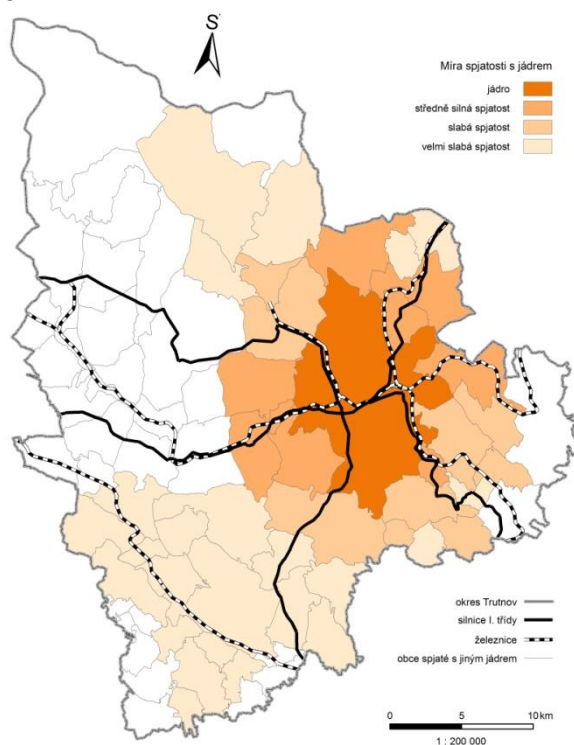
Obrázek 2 Míra spjatosti obcí okresu Trutnov s jádrem

2001

Zdroj: SLDB 2001, ArcČR

2011

Zdroj: SLDB 2011, ArcČR

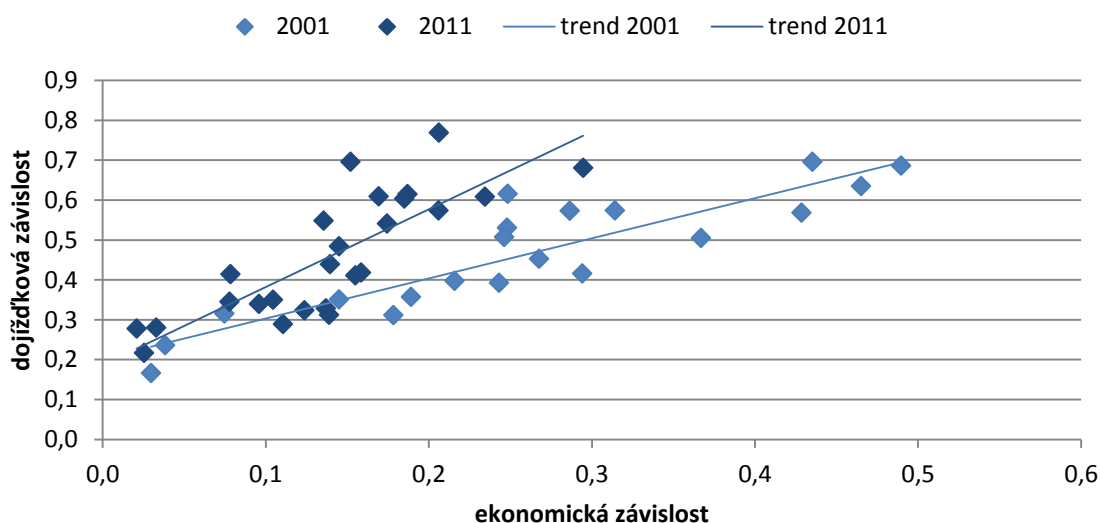
Tabulka 1 Relativní regionální význam města Trutnova

obec	2001			2011		
	počet obyvatel		RRV	počet obyvatel		RRV
	jádro	zázemí		jádro	zázemí	
Trutnov	31 997	54 341	1,7	30 312	52 111	1,72
Dvůr Králové nad Labem	16 381	10 223	1,6	15 754	9 166	1,72

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, vlastní výpočty

Velikost regionu, který město Trutnov vytváří, se v období mezi posledními sčítáními mírně zmenšila, podobně jako intenzita spjatosti obcí zázemí s jádrem (městem Trutnovem). Hlavní příčinu lze hledat v oslabování ekonomické závislosti obcí zázemí na Trutnovu na úkor dojížděkové závislosti. Tento trend ukazuje na rostoucí obslužný význam Trutnova jako regionální centra služeb a klesající význam jako pracovního centra. Důvody oslabování ekonomické závislosti obcí zázemí je možné pravděpodobně hledat v rozvoji průmyslových podniků v širším okolí města, které nabídly obyvatelům obcí v okolí Trutnova nové pracovní příležitosti.

Graf 1 Závislost obcí okresu Trutnov s jádrem

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, vlastní výpočty

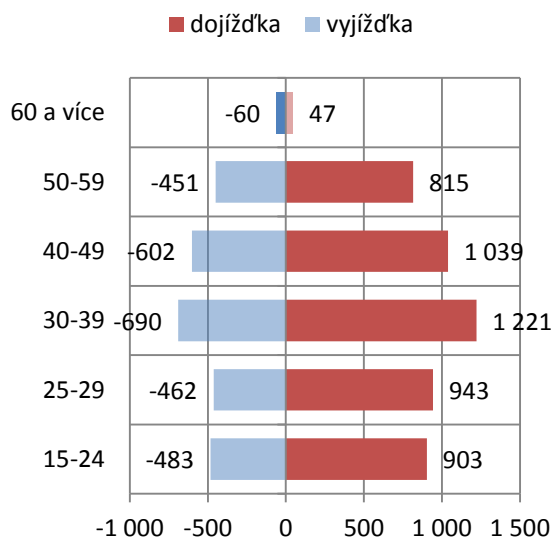
2.2 Každodenní pohyb obyvatel

Denní pohyb obyvatel do zaměstnání a škol patří mezi základní procesy na regionální úrovni, které mají značný vliv na kvalitu a kvantitu poskytovaných služeb, a to jak v místech vyjížděky, tak zejména v místech dojížděky. Z tohoto pohledu je město Trutnov dojížděkově velmi atraktivní, a to i navzdory klesajícímu objemu dojíždějících, který je však obecným trendem. V současné době ve všech věkových kategoriích dosahuje město Trutnov pozitivního migračního salda, což je mírná změna oproti roku 2001, kdy Trutnov dosahoval záporného salda v nejstarší věkové kategorii (graf 2). Více jak polovinu dojíždějících tvoří lidé ve věku mezi 30 a 50 rokem života. Důležitou změnou je růst

podílu dojíždějících za prací ve věku 30-39 let, který se zvýšil o více jak 10 p.b. Jedná se totiž o věkovou kategorii, která se nachází v nejlepší části produktivního věku, tj. je relativně mladá a disponuje již relativně robustní pracovní zkušeností. Na druhé straně nárůst této věkové kategorie byl dosažen částečně na úkor věkové skupiny 25-29, která tvoří budoucí perspektivu pro město Trutnov. Téměř tři čtvrtiny dojíždějících přijíždí do Trutnova za prací a necelá čtvrtina za vzděláním. Tento poměr se významně mezi sčítání nezměnil.

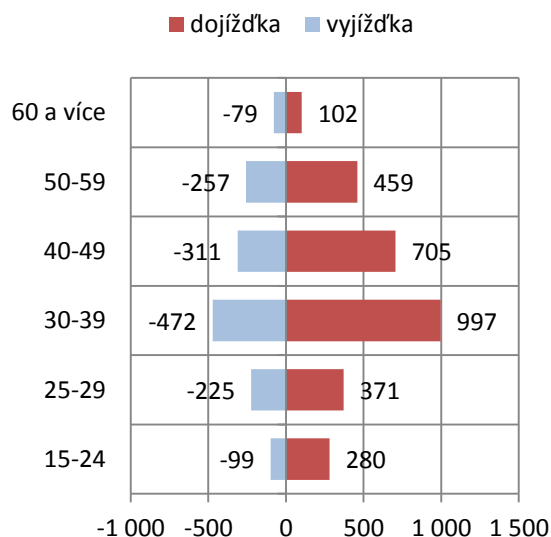
Graf 2 Vyjíždka a dojíždka dle věkových skupin

2001

Zdroj: SLDB 2001

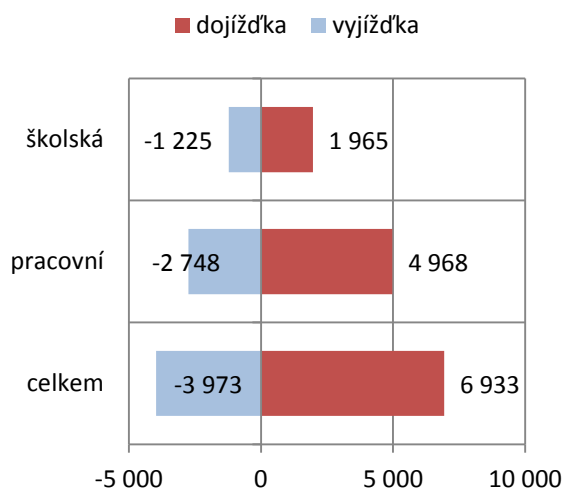
2011

Zdroj: SLDB 2011

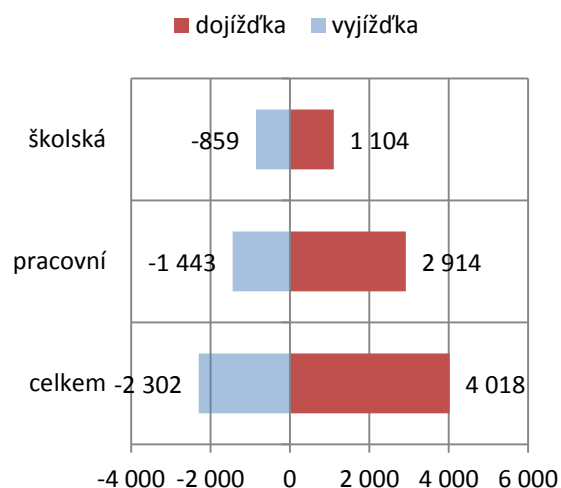
Graf 3 Vyjíždka a dojíždka dle typu

2001

Zdroj: SLDB 2001

2011

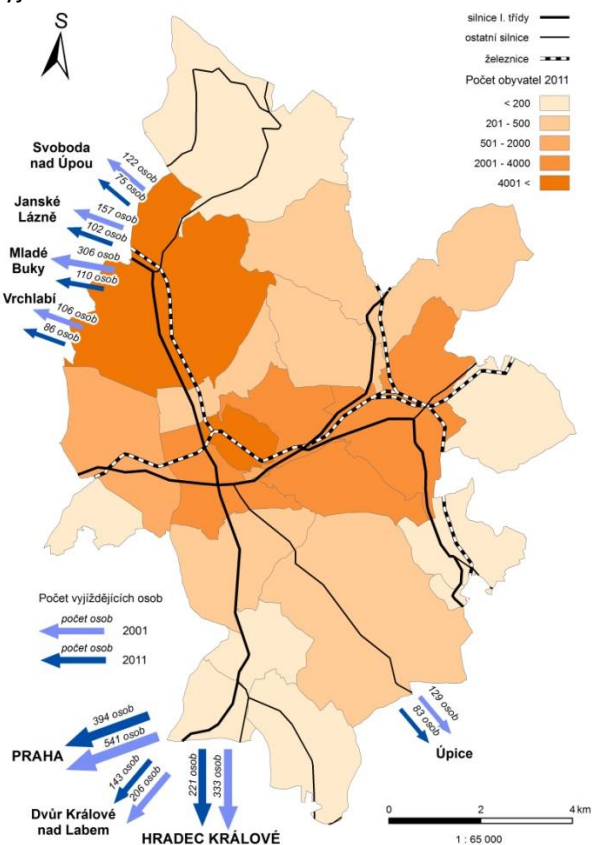

Zdroj: SLDB 2011

Šestina všech vyjíždějících z Trutnova dojíždí do Prahy. Mezi další významné vyjíždkové směry patří také Hradec Králové, kam dojíždí každý desátý vyjíždějící obyvatel Trutnova, a Dvůr Králové nad Labem (6 % vyjíždějících). Za zmínku stojí také růst významu Brna, které je pro obyvatele Trutnova důležitým cílem školské vyjíždky. Brno se tak dle posledního sčítání dostalo mezi deset nejdůležitějších obcí dojíždky. Relativně významným vyjíždkovými směry jsou také Vrchlabí, Mladé Buky, Svoboda nad Úpou a Janské Lázně. Na druhé straně, jednoznačně nejdůležitějším dojíždkovým směrem je obec Úpice následovaná Žaclěřem, Mladými Buky a Dvorem Králové nad Labem. Tyto směry tvoří více jak čtvrtinu všech dojíždějících do Trutnova. Vedle těchto směrů stojí za zmínku také obce Rtyně v Podkrkonoší, Pilníkov, Malé Svatoňovice a Svoboda nad Úpou, jež se společně podílejí na celkové dojíždce 14 %. Relativně velký objem dojíždky a vyjíždky mezi Dvorem Králové nad Labem a Trutnovem ukazuje na poměrně silné vzájemné propojení obou měst, což může mít určitý vliv na hospodářský rozvoj obou měst.

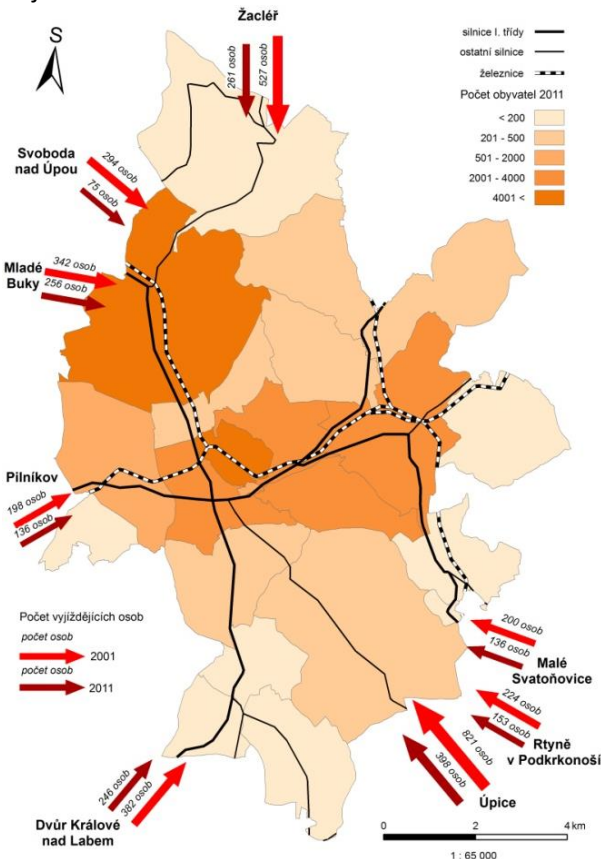
Obrázek 3 Hlavní migrační směry

Vyjíždka

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, ArcČR

Dojíždka

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, ArcČR

Hlavní zjištění:

- *Město Trutnov obsluhuje populačně výrazně větší území, než je jeho počet obyvatel. Dosahuje tak poměrně vysokého relativního regionálního významu.*
- *Převládající dojíždka za prací a do škol vytváří podlouhlý tvar sociogeografického regionu (jádro=Trutnov a zázemí=obce dojíždky), který zahrnuje také subregion Dvůr Králové nad Labem.*
- *Mezi posledními sčítáními obyvatel došlo k mírným změnám v zázemí¹ města, kdy se zvýšila dojíždková závislost obcí na úkor závislosti ekonomické, což je pravděpodobně důsledek relativně dynamického rozvoje výrobních závodů v okolních městech.*
- *Město Trutnov dosahuje ve všech věkových skupinách pozitivního migračního salda, kdy v posledních letech došlo k výraznému nárůstu podílu věkové skupiny 30-39 na celkové dojízdce.*
- *Hlavními směry vyjíždky z Trutnova jsou Praha, Dvůr Králové nad Labem a Hradec Králové. Na druhé straně, nejvíce osob do Trutnova dojíždí z Úpice, Žacléře, Mladých Buků a také z Dvora Králové nad Labem. Relativně velký objem dojíždky a vyjíždky mezi Dvorem Králové nad Labem a Trutnovem ukazuje na poměrně silné vzájemné propojení obou měst, což může mít určitý vliv na hospodářský rozvoj obou měst.*

¹ Obce sociogeografického regionu

3. Obyvatelstvo

Cílem této kapitoly je zhodnotit současný a také budoucí demografický vývoj ve městě. Populační vývoj a zejména vývoj věkové struktury populace má zásadní vliv na poptávku po vzdělávacích, zdravotnických a sociálních službách, které patří mezi významné faktory a podmínky kvality života obyvatel. Závěry z této kapitoly budou také využity v sekci analýzy zaměřené na kvalitu života a vybraných služeb ve městě.

Klíčové otázky:

- *Jaký je demografický vývoj ve městě v posledních letech a jaká je současná věková struktura obyvatelstva ve městě?*
- *Jaké vývojové trendy lze očekávat v budoucnu?*

Město Trutnov patří z pohledu počtu obyvatel k druhé největší obci Královéhradeckého kraje. Na konci roku 2014 zde žilo více jak třicet tisíc obyvatel, což představuje zhruba 5,6 % populace Královéhradeckého kraje. Vývoj počtu obyvatel ve městě vykazuje v posledních letech poměrně výrazné změny. Obyvatelstvo představuje základní předpoklad pro rozvoj všech aktivit ve městě i regionu, a proto lze označit za poměrně znepokojující, že počet obyvatel od druhé poloviny devadesátých let ve městě neustále klesá. Na konci roku 2014 se počet obyvatel pohyboval na 97,0 % stavu roku 2001 (viz Graf 4) a obdobný vývoj se odehrává na celém území SO ORP Trutnov.

Tabulka 2 Srovnání ČR, Královéhradeckého kraje a vybraných měst dle stavu a pohybu obyvatelstva v roce 2014

	obyvatel (k 31.12.)	přirozený přírůstek	migrační saldo	celkový přírůstek	% podíl 0-14	% podíl 65 +	index stáří	ø věk
Česká republika	10 538 275	0,4	2,1	2,5	15	17,4	117,4	41,7
Královéhradecký kraj	551 590	-0,2	-0,4	-0,6	15,1	17,5	126,4	41,8
SO ORP Trutnov	64 100	-0,5	-1,3	-1,7	14,9	18,6	122,2	41,8
Trutnov	30 893	0,7	2,1	2,8	15	18,5	118,5	41,9
Hradec Králové	92 808	-0,1	-1	-1	14,5	18,7	156,1	43,8
Náchod	20 408	-0,1	-0,3	-0,4	15	17,9	133,1	42,7
Jičín	16 367	-0,7	5,9	5,2	14,6	18	124,1	42,4
Dvůr Králové n. L.	15 946	-2,1	-0,6	-2,6	14,8	16,6	145,5	43,4
Vrchlabí	12 599	0,6	-0,9	-0,2	14,6	18,2	129,2	42,5
Jaroměř	12 475	-0,3	-9,2	-9,5	14,2	17,8	111,8	41,2
Rychnov n. K.	11 184	2,1	-4,8	-2,8	13,1	21,9	117,2	41,6

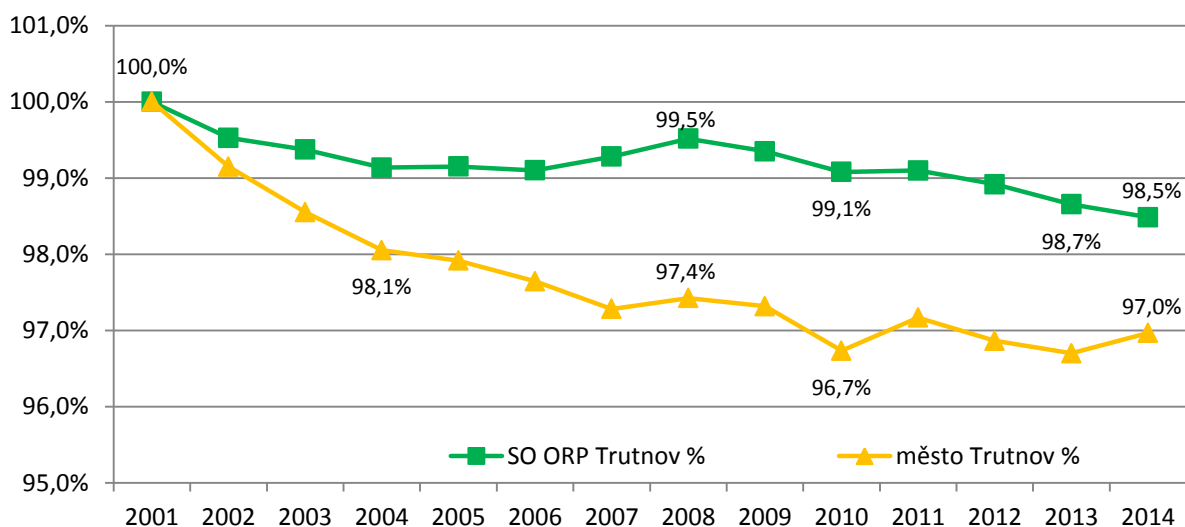
Poznámka: Přirozený přírůstek, migrační saldo i celkový přírůstek jsou uvedeny v hodnotách na 1 000 obyvatel středního stavu. Podíl 0-14 (%) vyjadřuje podíl obyvatel ve věku 0-14 let, podíl 65+ podíl obyvatel starších 65 let. Index stáří je definován jako počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0-14 let.

Zdroj: Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v obcích Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2014, Demografické údaje za vybraná města Královéhradeckého kraje - časová řada 2004 až 2013, Veřejná databáze ČSÚ

Město ztrácí obyvatelstvo jak vlivem přirozené měny, tak zejména vlivem migrace. Přirozená měna má klesající tendenci v rámci České republiky již řadu let. Ve městě Trutnově byl tento pokles v porovnání s celorepublikovým průměrem pomalejší až do roku 2010. V letech 2005 –

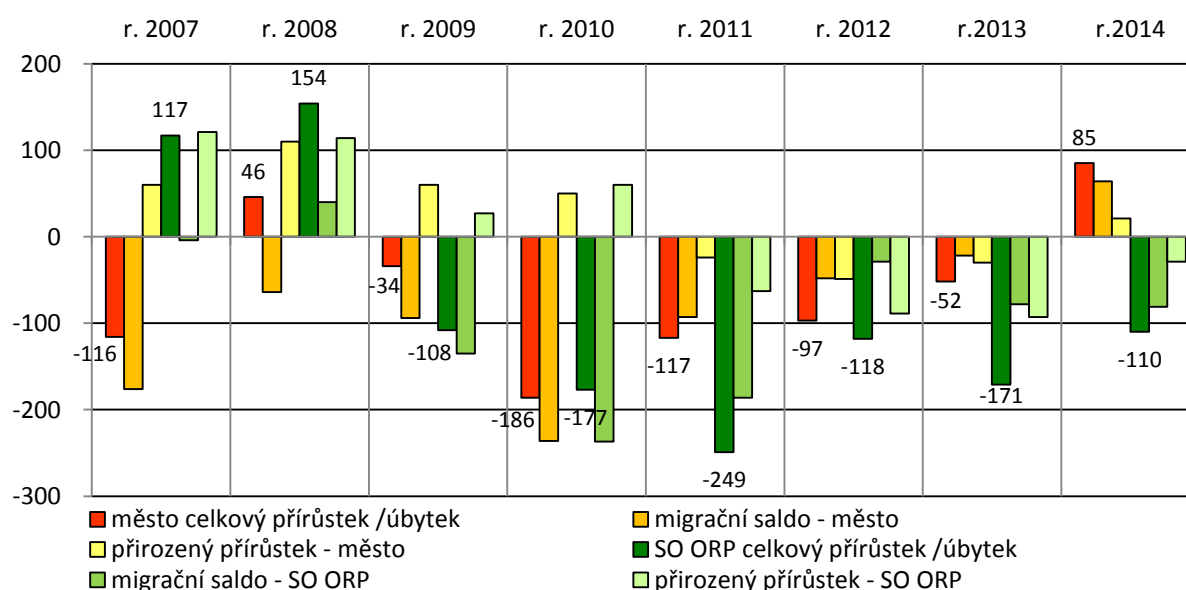
2010 se přirozený přírůstek pohyboval v kladných hodnotách (rozmezí 1,6 – 1,9 ‰). Tento pozitivní trend se zastavil v roce 2011 a od té doby se hodnota hrubé míry populačního přírůstku pohybovala v záporných hodnotách. Nejvyšší celkový úbytek zaznamenalo město v roce 2010 (Graf 5). Hlavní příčinou neustálého poklesu počtu obyvatel je záporné saldo migrace. Od roku 1991 do roku 2014 město vlivem migrace ztratilo více jak dva tisíce obyvatel (migrační saldo -2 252), přičemž zisk přirozenou měnou ve stejném období (615 obyvatel) tuto migrační ztrátu nedokázal pokrýt. Rok 2014 byl pro město z pohledu celkového přírůstku výjimečný. Za posledních více jak deset let se poprvé obě hodnoty tj. přirozený přírůstek i migrační saldo pohybovaly v kladných hodnotách. Tento pozitivní trend však nelze v dalších letech očekávat.

Graf 4 Vývoj počtu obyvatel ve městě a SO ORP Trutnov v letech 2001 - 2014

Zdroj: Stav obyvatel ve vybraném území - časová řada (1997-2014) - Veřejná databáze ČSÚ, vlastní výpočty

Graf 5 Porovnání celkového přírůstku/úbytku obyvatel města a SO ORP Trutnov v letech 2007-2014

Zdroj: Demografické údaje za vybraná města Královéhradeckého kraje - časová řada 2003 až 2012, Veřejná databáze ČSÚ - Pohyb obyvatel ve vybraném území - časová řada

Vývoj ve SO ORP Trutnov je v posledních letech obdobný jako ve městě (Graf 5). Od roku 2011 ztrácí SO ORP obyvatelstvo jak přirozenou měnou, tak migračními procesy. Z údajů v grafu (Graf 5) lze usuzovat, že migrační procesy z města Trutnova nepřinášejí zisk obyvatel okolním obcím a že lidé se stěhují mimo území SO ORP Trutnov.

3.1 Věkové složení obyvatelstva města

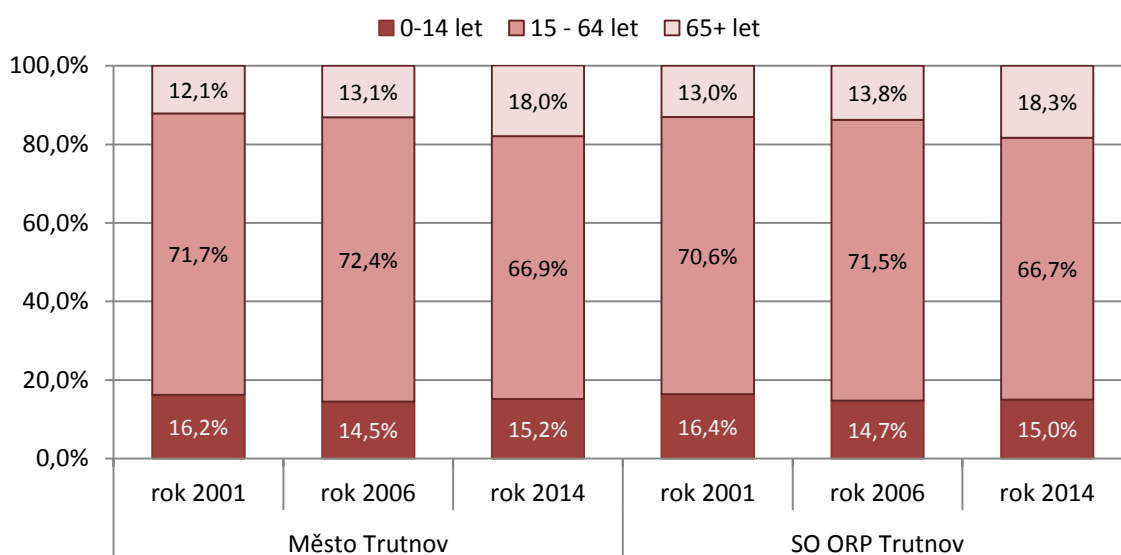
Vývoj obyvatelstva v Trutnově naznačuje dlouhodobou nestabilitu z hlediska jeho počtu, což má za důsledek také výrazné změny z hlediska věkové struktury. Srovnání věkové struktury za posledních 10 let ukazuje, že rozdíly v počtu obyvatel se u jednotlivých věkových kategorií stále prohlubují. K výraznějším změnám dochází v posledních letech zejména u produktivní a postproduktivní složky. Počet obyvatel v produktivním věku se za posledních osm let snížil o více jak 8 % a výrazně vzrostl počet obyvatel věkové kategorie nad 65 let věku (nárůst o více jak 36 %). Na druhou stranu je pro město významným pozitivem, že podíl dětské složky do 14 let se za posledních osm let naopak nepatrně zvýšil (0,5% nárůst). Za hlavní příčinu vysokého nárůstu podílu věkové kategorie nad 65 let lze považovat klesající úmrtnost a prodlužující se střední délku života.

Tabulka 3 Průměrný věk obyvatel ve vybraných letech (stav k 31.12.)

rok	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
průměrný věk	39,5	40,4	40,6	40,9	41,2	41,4	41,7	41,9
Index stáří	86,2	98	100,3	103,4	107,2	112,5	115,8	118,5

Zdroj: Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v obcích Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2014, Demografické údaje za vybraná města Královéhradeckého kraje - časová řada 2004 až 2013, Veřejná databáze ČSÚ

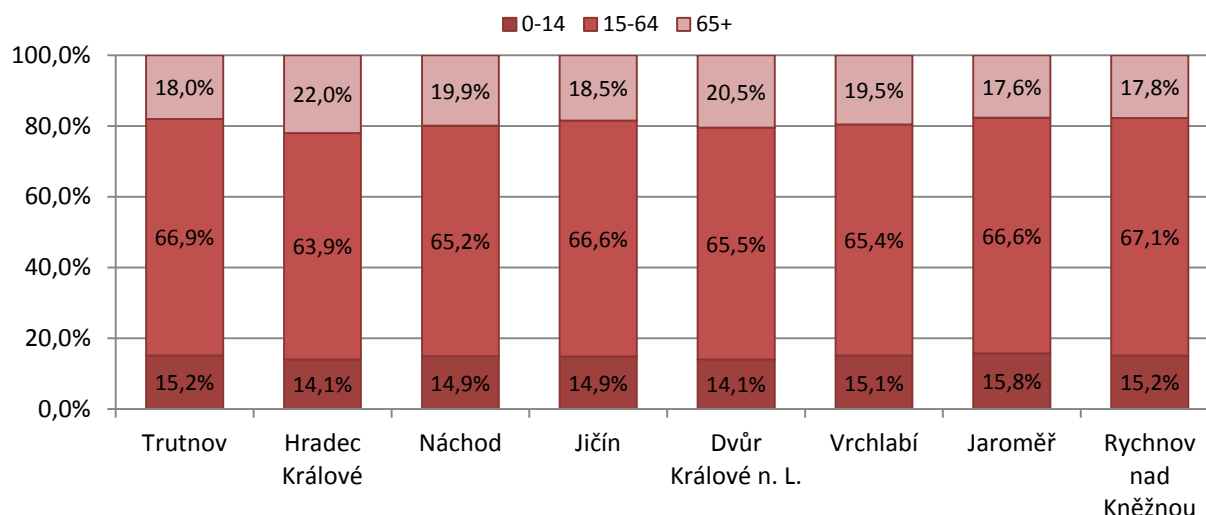
Graf 6 Věková struktura ve městě a SO ORP Trutnov v letech 2001, 2006 a 2014

Zdroj: Demografické údaje za vybraná města Královéhradeckého kraje - časová řada 2004 až 2013, Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v obcích Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2014, Veřejná databáze ČSÚ

Stárnutí obyvatelstva také dokládá dlouhodobě se zvyšující průměrný věk obyvatelstva a poměrně výrazně rostoucí index stárí, který vyjadřuje poměr počtu osob starších 64 let a osob do 15 let věku. Za posledních deset let se průměrný věk zvýšil o 2,4 let a u indexu stárí je posun ještě výraznější (Tabulka 3). V roce 2005 připadalo na 100 dětí ve věku 0-14 let 86,2 osob ve věku 65 a více let, v roce 2014 to bylo již 118,5 osob ve věku 65 a více let, tedy o více jak třetinu více. Z grafu (Graf 6) je patrné, že věková struktura správního obvodu ORP Trutnov v posledních letech téměř kopíruje věkové složení města. Zastoupení předproduktivní, produktivní i poproduktivní složky je téměř totožné.

Graf 7 Věková struktura ve vybraných městech Královéhradeckého kraje v roce 2014

Zdroj: Demografické údaje za vybraná města Královéhradeckého kraje - časová řada 2004 až 2013, Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v obcích Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2014, Veřejná databáze ČSÚ

V Trutnově v porovnání s ostatními okresními a okolními městy Královéhradeckého kraje probíhá proces demografického stárnutí nejpomaleji (vyjma Rychnova nad Kněžnou). Tento fakt dokládají údaje o průměrném věku obyvatel, který se v roce 2014 pohyboval na 41,9 letech, což bylo pod průměrem okolních obcí Královéhradeckého kraje (Tabulka 2, Graf 7).

3.2 Populační vývoj do roku 2040

Projekce počtu obyvatel Královéhradeckého kraje do roku 2050 uvádí, že kraj by měl mít v roce 2050 až o desetinu obyvatel méně než v současné době.

Věková struktura Královéhradeckého kraje patří ve srovnání s ostatními kraji České republiky k nejstarším. V současnosti má kraj druhý nejvyšší průměrný věk obyvatel hned po Hl. městě Praze, ale zároveň dosahuje dlouhodobě jednu z nejvyšších nadějí na dožití u mužů i u žen. Projekce potvrzuje tuto tendenci i do budoucna.

Změny jsou předpokládány u všech věkových kategorií. Prognóza předpokládá, že počet dětí do 15 let věku bude v roce 2050 v Královéhradeckém kraji o pětinu nižší. Ekonomicky aktivní složka obyvatelstva ve věku 15–64 let se bude stále snižovat až na tři čtvrtiny současného stavu v roce 2050

a podíl této složky klesne z aktuálních dvou třetin na 55 %. Nejvyšší nárůsty jsou očekávány u osob ve věku 65 a více let.

Výrazně bude v populaci Královéhradeckého kraje přibývat osob v seniorském věku. **Do roku 2050 se podíl 65 a víceletých osob v populaci kraje zvýší téměř na třetinu.** V roce 2013 dosahoval podíl seniorů 17,8 %, což byl mezi jednotlivými kraji ČR nejvyšší podíl. Hranici 20 % by měl tento podíl překonat již za tři roky a hranici 30 % v roce 2041. Průměrný věk obyvatel vzroste v kraji o sedm let, ze současných 41,8 let na 48,9 let.

Tento vývoj lze předpokládat také v Trutnově. V následujících letech bude postupně docházet k poklesu osob ve věkové skupině 15-64 let a k neustálému růstu podílu osob ve věku nad 65 let. **Rostoucí počty obyvatel ve vyšším a vysokém věku tak budou znamenat silné ekonomické zatížení obyvatelstva v produktivním věku. Jako důsledek tohoto procesu lze také očekávat změnu poptávky po veřejných službách a především zvyšující se tlak na sociální a zdravotnické služby.**

Hlavní zjištění:

- *Trutnov ztrácí dlouhodobě počet obyvatel a to jak v důsledku záporného přirozeného přírůstku, tak zejména v důsledku migračního chování obyvatel. Tento negativní vývoj je jak na území města Trutnova, tak celého SO ORP Trutnov.*
- *V kontextu celého Královéhradeckého kraje vykazuje město Trutnov v procesu stárnutí mírné zpoždění. Město Trutnov patří z pohledu průměrného věku k mladším obcím kraje a obdobně i hodnoty indexu stárí se pohybují pod průměrem kraje. Velkým pozitivem pro město je, že podíl dětské složky se v posledních letech téměř nemění, naopak za posledních osm let se nepatrně zvýšil.*
- *Vlivem prodlužování naděje dožití a také v důsledku nižší porodnosti obyvatelstvo města Trutnova i celého správního obvodu ORP Trutnov stárne a tento trendu bude pokračovat i v následujících letech. Zvyšování počtu osob starších 65 let přinese rostoucí požadavky zejména z hlediska potřeb sociálních a zdravotních služeb a jejich kapacity, která by tak měla být do značné míry „flexibilní“.*

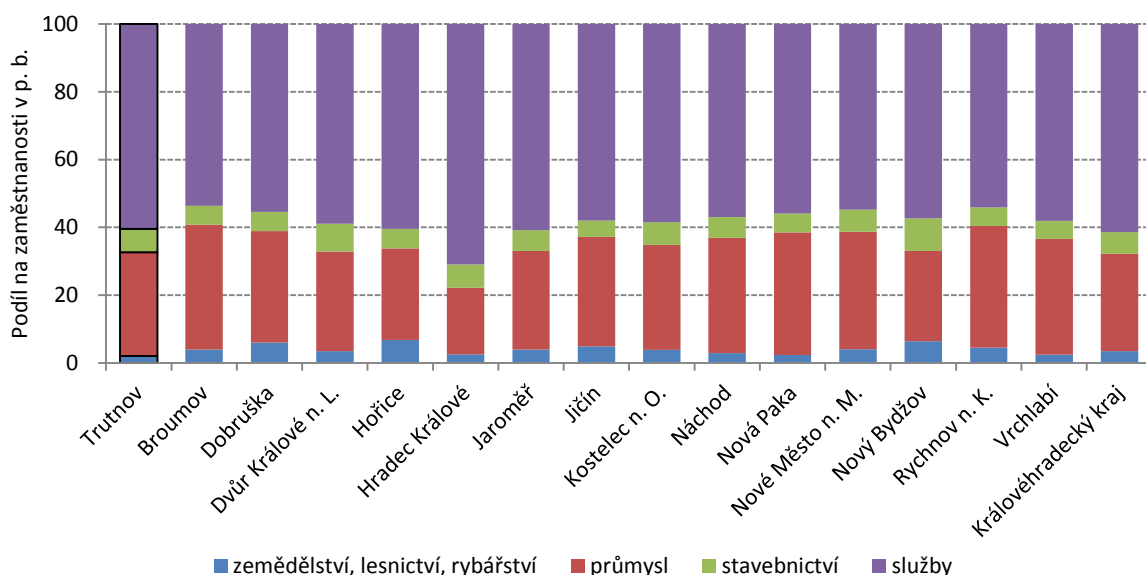
4. Místní ekonomika

V této kapitole bude analyzována ekonomická struktura města s důrazem na nejvýznamnější produktivní odvětví, kterým je zpracovatelský průmysl. Struktura ekonomiky města Trutnov bude porovnána se situací v ostatních městech Královéhradeckého kraje. Pozornost bude věnována také zahraničním investicím, jelikož pro hospodářství města představují důležitou součást, provazují ho na globální ekonomiku a poskytují velký počet pracovních míst místním obyvatelům. Na základě veřejně dostupných dat bude také provedena analýza 20 nejvýznamnějších místních zaměstnavatelů s cílem identifikovat pilíře místní ekonomiky, jejich výkonnost, odvětvové zaměření a růstové charakteristiky, neboť nejvýznamnější podniky svoji poptávkou a vytvářením pracovních pozic přímo i nepřímo ovlivňují další ekonomické subjekty ve městě a to i v ostatních odvětvích (zejména v komerčních službách). Analýza bude hledat odpovědi na tři základní otázky:

Klíčové otázky:

- *Jaká je specializace místní ekonomiky a co jsou klíčová odvětví z pohledu tvorby pracovních míst a ekonomického růstu města?*
- *Jaká je atraktivita města Trutnov pro zahraniční investory v porovnání s ostatními částmi Královéhradeckého kraje?*
- *Kdo jsou nejvýznamnější zaměstnavatelé ve městě, jaké mají charakteristiky a jak se vyvíjí jejich ekonomická výkonnost?*

Graf 8 Struktura ekonomiky v SO ORP Královéhradeckého kraje podle podílu na celkové zaměstnanosti, 2011

Zdroj: ČSÚ – SLDB 2011

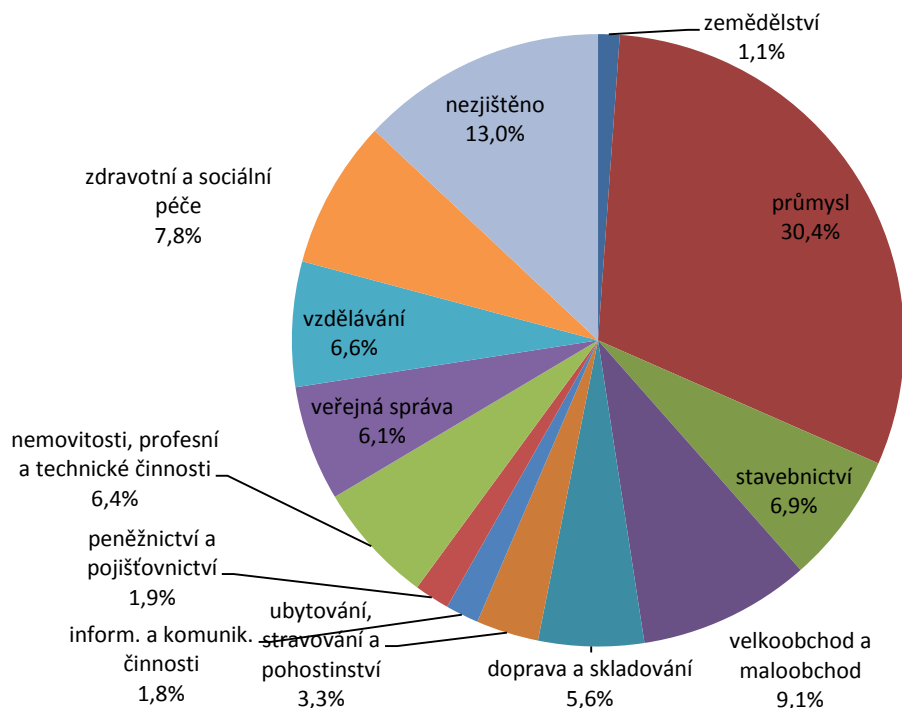
Královéhradecký kraj patří historicky k významným průmyslovým oblastem Česka, zejména pak území ležící v jeho severní a východní části, které se tradičně řadily k vysoce industrializovaným částem země. Ačkoliv tradiční průmyslové obory jako textilní, elektrotechnický průmysl částečně v čase ztratily na významu, jsou doplňovány novými průmyslovými specializacemi a zpracovatelský průmysl hraje i v současnosti významnou roli v hospodářství tohoto území. Jak ukazuje Graf 8, na území všech

SO ORP Královéhradeckého kraje nyní dominuje v zaměstnanosti sektor služeb následovaný průmyslem, v některých SO ORP je vyšší i podíl zemědělství, lesnictví a rybářství. V SO ORP Trutnov tvoří průmysl 30 % všech pracovních míst, což je mírně nadprůměrná hodnota v porovnání s Královéhradeckým krajem. Zároveň je zde poměrně silně rozvinutý segment služeb. To lze přičíst zčásti také velmi rozvinutému sektoru služeb pro cestovní ruch, který je významným impulsem pro hospodářství v regionu Trutnovska (zejména pak v přílehlé oblasti Krkonoš) a město Trutnov je přirozeným centrem řady těchto služeb.

4.1 Struktura ekonomiky ve městě Trutnov

Struktura ekonomiky ve městě Trutnov je analyzována s využitím agregátních dat o zaměstnanosti ze Sčítání lidí, domů a bytů z roku 2011 a situace je porovnávána s ostatními vybranými městy Královéhradeckého kraje. Na tuto část pak navazuje samostatná analýza nejvýznamnějších 20 zaměstnavatelů v podnikatelském segmentu ve městě (kapitola 4.3), která vychází především z mikroekonomických dat o jednotlivých subjektech.

Graf 9 Struktura ekonomiky dle podílu sektorů na celkové zaměstnanosti ve městě Trutnov, 2011

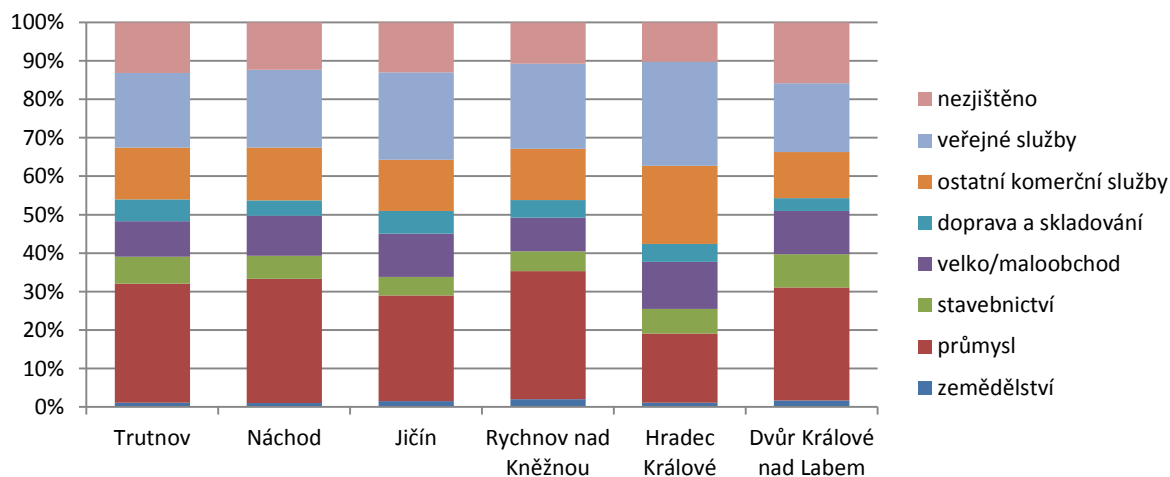

Zdroj: SLDB 2011

Struktura zaměstnanosti přímo ve městě Trutnov dle výsledků Sčítání v roce 2011 ukazuje, že **nejdůležitějším odvětvím co do počtu pracovních míst ve městě je zpracovatelský průmysl, který zaměstnává téměř třetinu všech pracovníků**. Dalšími důležitými odvětvími z pohledu pracovních míst je velkoobchod a maloobchod (9 %), ale také veřejné služby, pod které lze zahrnout veřejnou správu, vzdělávání a zdravotní a sociální péči – tyto tři odvětví veřejných služeb se podílí 21 % na zaměstnanosti obyvatel města. Trutnov je také významným centrem středního školství v regionu. Komerční služby tvoří 27% podíl na zaměstnanosti, mezi nimi **lehce vystupuje nad průměr ostatních měst v kraji sektor ubytování a pohostinství a dopravy/skladování**, což souvisí s významem cestovního ruchu v regionu Trutnovska. Oproti situaci v roce 2001 mírně poklesl podíl zaměstnaných

v průmyslu (tehdy činil 33,8 %), to však může souviset s obdobím, kdy byla data sbírána – v březnu roku 2011 dosahoval trh práce svého dna po období ekonomické krize a zejména průmyslové výrobní podniky teprve postupně začaly opět otevírat nové pracovní pozice.

Graf 10 Struktura ekonomiky ve městech Královéhradeckého kraje, podíl na zaměstnanosti 2011

Zdroj: SLDB 2011

V porovnání s ostatními vybranými městy Královéhradeckého kraje tvoří průmysl ve městě Trutnov nadprůměrný podíl, podobně jako ve městech Náchod a Rychnov nad Kněžnou. V Trutnově tvoří pracovní místa v průmyslových firmách 29,5 %. Naopak méně jsou ve struktuře hospodářství zastoupeny služby (jak veřejné tak i komerční), zejména je to patrné v porovnání s populačně a ekonomicky silnějšími centry, jako jsou Hradec Králové a Jičín, kde je především segment komerčních služeb více rozvinut. Ve městě Trutnov jsou v porovnání s obdobně velkými městy více zastoupeny služby dopravy a skladování a také ubytování, stravování a pohostinství, což souvisí také s významem cestovního ruchu pro město a jeho okolí, pro něj je město Trutnov přirozeným centrem.

Tabulka 4 Struktura firem ve městě Trutnov dle počtu zaměstnanců, 2012

Počet zaměstnanců	Počet firem	Podíl v %
Neuveдено	4490	58,8%
Bez zaměstnanců	2390	31,3%
1-9	606	7,9%
10-19	73	1,0%
20-49	35	0,5%
50-99	30	0,4%
100-249	6	0,1%
250-499	5	0,1%
500 a více	2	0,0%
Celkem	7637	100,0%

Zdroj: Albertina (2012), vlastní úpravy

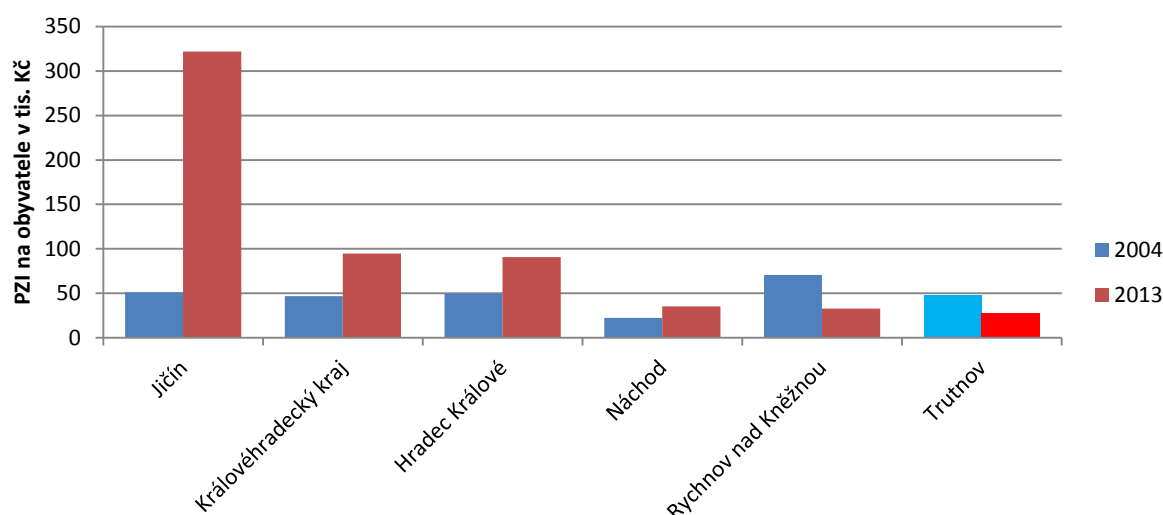
Z hlediska zaměstnanosti převažují ve městě Trutnov malé firmy a podnikatelské subjekty bez zaměstnanců, které tvoří největší část ekonomických subjektů (tak jako v celé ekonomice). Největší část zaměstnavatelů tvoří firmy s méně než 50 zaměstnanci. Mezi střední firmy (s více než 50

zaměstnanci) lze zařadit pouze 36 firem a jen 7 firem lze (statisticky) zařadit mezi velké firmy². Jak je však dále představeno v kapitole 4.3, největší zaměstnavatelé, které patří do kategorie středních a velkých firem tvoří významnou část místní ekonomiky a vytváří velkou část pracovních míst ve městě. Navíc jsou ve městě Trutnov přítomné ještě další významné firmy, které mají z různých důvodů administrativní sídlo na jiném místě v ČR, ale svou ekonomickou činnost provádí zde v Trutnově. Mezi ně patří zejména pobočky zahraničních společností Siemens, s.r.o., odštěpný závod Nízkonapěťová spínací technika, Continental Automotive a ABB, které patří také mezi nejvýznamnější zaměstnavatele ve městě.

4.2 Zahraniční investice a průmyslová zóna

Přímé zahraniční investice jsou důležitým impulsem pro ekonomický rozvoj. Zahraniční investoři byly obecně v uplynulých 15 letech hlavním motorem ekonomického růstu celého Česka a to nejen díky svým vlastním aktivitám, ale i kvůli poptávce, kterou vytvářeli a kterou využívala řada českých firem. S tím jak **roste konkurence z rozvíjejících se ekonomik, se zvyšuje i konkurenční boj o lokalizaci především výrobních aktivit nadnárodních společností**³, což spolu se stále rostoucími náklady vyvolává tlak na jejich pobočky umístěné v ČR. **To se v určité míře může týkat i města Trutnov, ačkoliv zahraniční investoři netvoří zdaleka tak významnou část ekonomických aktivit ve městě jako je tomu v jiných oblastech Královéhradeckého kraje nebo ČR. I přesto je nutné věnovat pozornost aktivitám poboček nadnárodních společností, především pečlivě sledovat jejich další plánovaný rozvoj a připravovat jim příznivé podmínky pro podnikání a posilování jejich pozice v korporátní hierarchii a získávání pokročilejších podnikových funkcí**⁴. Získání těchto kvalitativně vyšších podnikových funkcí se projevuje příznivě na mzdových podmínkách zaměstnanců a v dlouhodobém horizontu také stabilitou firmy (zvýší se pravděpodobnost, že daná pobočka nebude rozhodnutím vedení nadnárodního koncernu přesunuta či uzavřena).

Graf 11 Stav PZI na obyvatele (v tis. Kč) v okresech Královéhradeckého kraje, 2004–2013

Zdroj: ČNB – Statistika PZI; ČSÚ – okresy Královéhradeckého kraje

² Jsou to Tyco Electronics s.r.o., Oblastní nemocnice Trutnov a.s., mdexx Magnetronic Devices, s.r.o., Kasper Kovo s.r.o., BAK Stavební společnost a.s. a dále veřejné subjekty Město Trutnov a Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov

³ Tyto aktivity poboček nadnárodních společností v ČR stále převažují

⁴ Konstrukční/designové oddělení, technický vývoj či dokonce výzkum.

Z výše uvedeného grafu je patrné, že **v okrese Trutnov⁵ je nejnižší koncentrace přímých zahraničních investic z celého Královéhradeckého kraje**, dosahuje pouze čtvrtiny úrovně průměrné pro celý kraj a výrazně zaostává za okresy Jičín a Hradec Králové. Navíc v posledních 10 letech došlo v okrese Trutnov k poklesu celkového stavu PZI. **Příčinu relativně nižšího zájmu zahraničních investorů o okres Trutnov lze spatřovat především v jeho spíše periferní poloze v kraji. Negativní vliv má také špatné dopravní napojení** na hlavní ekonomická centra ČR a sousedních zemí a také na páteřní dálniční síť, což je klíčovým aspektem zejména pro výrobní pobočky nadnárodních firem. Přestože napojení města/okresu Trutnov na dálnici D11 a také přes hranice na polskou síť dálnic/rychlostních silnic patří dlouhodobě k plánům Ministerstva dopravy, realizace této stavby stále nezapočala.

Význam zahraničních investorů pro město Trutnov je však ve skutečnosti větší než napovídají agregátní data ze statistiky PZI vedené ČNB. **Ve městě jsou umístěny výrobní pobočky nadnárodních koncernů Siemens, Continental Automotive a ABB, které zaměstnávají dohromady několik stovek pracovníků**, ale jejichž investice jsou započteny ve statistice ČNB do regionů, kde mají tyto firmy v ČR své ústředí. Reálný význam a zastoupení zahraničních investic v ekonomice města je tedy větší a pobočky výše uvedených zahraničních firem patří mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v Trutnově.

4.3 Analýza podnikatelského sektoru ve městě Trutnov

Následující podkapitola bude blíže analyzovat segment největších firem v podnikatelském sektoru ve městě na základě veřejně dostupných ekonomických údajů o firmách z jejich výročních zpráv a účetních závěrek publikovaných ve veřejném rejstříku firem⁶. Do analýzy je zahrnuto 20 nejvýznamnějších soukromých podnikatelských subjektů s nejvyšším počtem zaměstnanců. Nejsou mezi nimi městské a veřejné firmy⁷, jakkoliv jsou tyto pro ekonomiku města důležité a jsou významnými zaměstnavateli. Analýza se týká pouze největších zaměstnavatelů v podnikatelském segmentu, ačkoliv autoři studie si jsou vědomi významu živnostníků a malých firem pro hospodářství, které tvoří většinu podnikatelských subjektů ve městě, podílí se významnou měrou i na zaměstnanosti a tvoří důležitý pilíř ekonomiky města. Velké firmy jsou však klíčovými hráči a působí přímými a nepřímými vlivy⁸ i na ostatní podnikatelské subjekty, a proto je analýza zaměřena právě na ně. **Přestože se jedná pouze o vzorek 20 největších firem ve městě, představuje významnou část ekonomiky města – tyto firmy např. tvoří více než čtvrtinový podíl na celkové zaměstnanosti ve městě.**

Tabulka 5 Struktura a výkonnost 20 největších firem ve městě Trutnov

Obor	Výkony 2007 (mil. Kč)	Výkony 2013 (mil. Kč)	Zaměstnanost 2007	Zaměstnanost 2013	Počet firem
Elektronika/elektrotechnika	3 936	4 621	1 581	1 799	5
Stavebnictví	3 425	2 450	738	460	3
Kovodělný průmysl	487	518	318	373	3
Koždělný průmysl	1 116	1 317	234	319	2
Ostatní	571	741	253	282	4

⁵ Podrobnější data než za úroveň okresů nejsou k dispozici

⁶ Dostupné na portálu www.justice.cz

⁷ Jako jsou Oblastní nemocnice Trutnov, Město Trutnov, Technické služby Trutnov

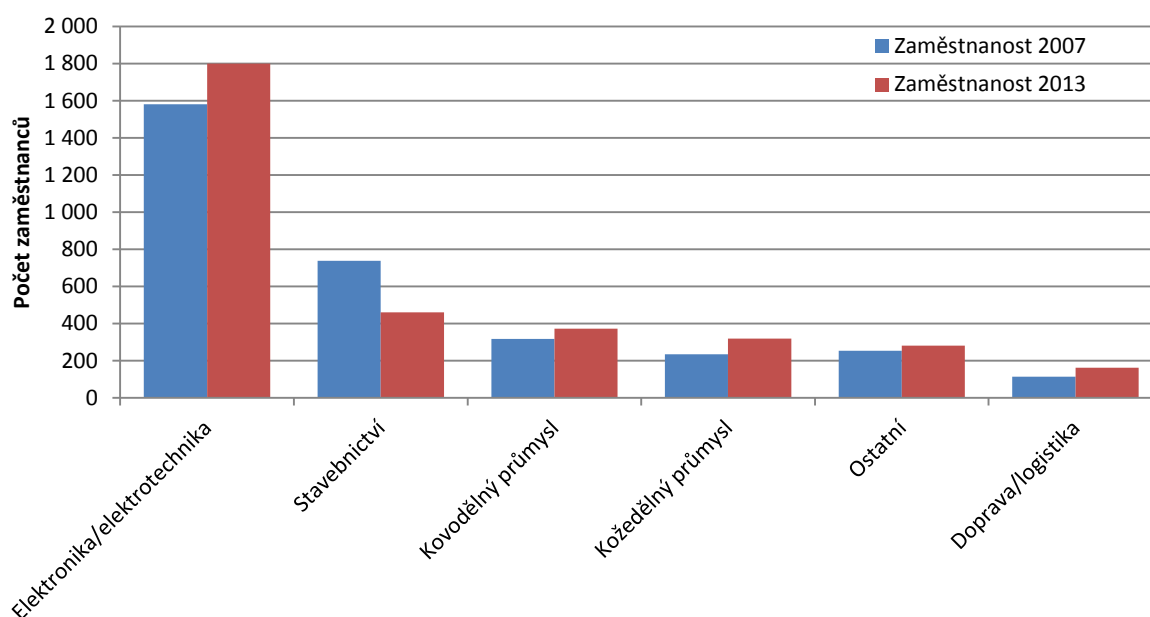
⁸ Přímé ekonomické vlivy představují poptávku velkých firem po výrobcích/službách ostatních subjektů ve městě, nepřímé vlivy zahrnují efekt zaměstnanců těchto velkých firem, kteří svou spotřebou ve městě zprostředkovaně vytváří další indukované ekonomické efekty.

Obor	Výkony 2007 (mil. Kč)	Výkony 2013 (mil. Kč)	Zaměstnanost 2007	Zaměstnanost 2013	Počet firem
Doprava/logistika	248	300	114	162	3
Celkový součet	9 783	9 947	3 238	3 395	20

Zdroj: Obchodní rejstřík, Albertina (2012), vlastní úpravy

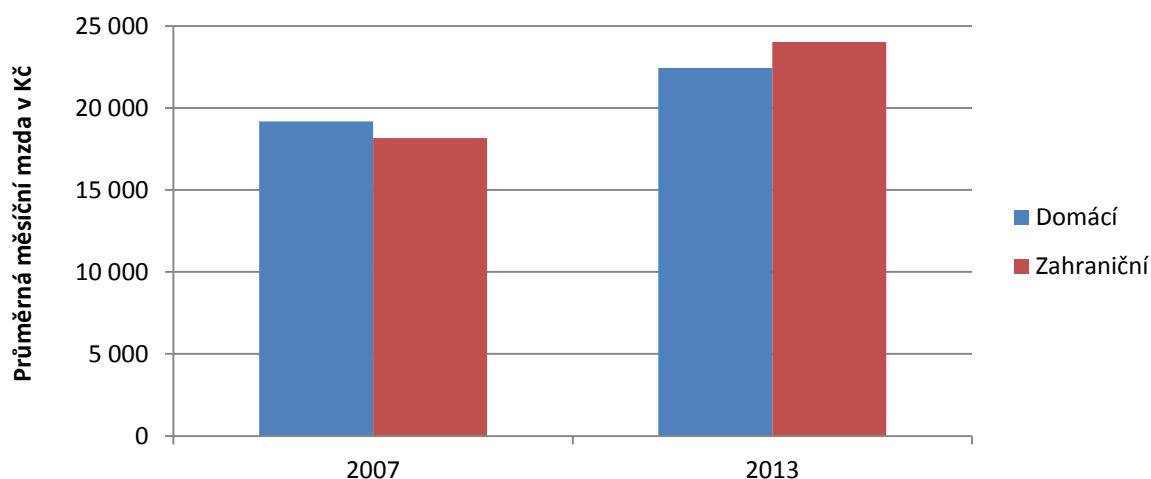
Mezi nejvýznamnějšími firmami ve městě dominují podniky, které jsou zaměřeny na výrobu elektrotechnických nebo elektronických výrobků či součástek (nejčastěji elektroinstalační materiál, transformátory, snímače a senzory). Tato specializace navazuje na tradiční zaměření průmyslu ve městě Trutnov a v celém regionu. U firem podnikajících v oboru elektroniky/elektrotechniky také došlo mezi roky 2007 a 2013 k nejvyššímu růstu ekonomické výkonnosti a zvýšil se i počet zaměstnanců. Význam a zastoupení elektrotechnického průmyslu mezi největšími firmami ve městě podtrhuje i existence poboček dalších firem (Siemens, ABB), které nejsou do statistiky započteny, protože jsou součástí koncernů a nelze tak z veřejně dostupných zdrojů zjistit jejich ekonomické charakteristiky pouze odděleně pro pobočky umístěné v Trutnově. **Dalšími důležitými odvětvími pro město jsou kovodělný a kožedělný průmysl a také stavebnictví.**

Graf 12 Zaměstnanost ve 20 největších firmách ve městě Trutnov podle oborů, 2007-2013

Zdroj: Obchodní rejstřík, Albertina (2012), vlastní úpravy

Největší nárůst počtu pracovních míst byl v uplynulých 8 letech zaznamenán u firem podnikajících v elektrotechnickém a elektronickém průmyslu. Přestože bylo porovnáváno období vysokého ekonomického růstu v roce 2007 s rokem 2013, kdy se hospodářství stále nacházelo ve stagnaci, zvýšil se počet pracovních míst u nejvýznamnějších firem ve městě v tomto oboru o více než 200. Oproti tomu firmy ve stavebnictví byly ekonomickou krizí zasaženy o poznání více a ve třech největších firmách ve městě došlo k poklesu zaměstnanců o více než třetinu. Firmy v ostatních oborech zaznamenaly mírný růst počtu zaměstnanců a všech Top 20 největších firem ve městě jako celek mírně rostlo. Bližší a aktuálnější informace o dynamice podnikového sektoru, tvorbě pracovních míst a jeho očekáváních do budoucna bude možné získat v Průzkumu podnikatelského prostředí ve městě, který je také součástí Strategického plánu.

Graf 13 Průměrná měsíční mzda a její vývoj mezi lety 2007 a 2013 u firem v Trutnově

Zdroj: Obchodní rejstřík, Albertina (2012), vlastní úpravy

Průměrná hrubá měsíční mzda se u největších firem v Trutnově mírně liší podle jejich vlastnictví. U poboček zahraničních firem dosahovala v roce 2013 zhruba 24 tis. Kč, což je hodnota mírně nad průměrem celého Královéhradeckého kraje⁹. V segmentu firem pod zahraniční kontrolou však zejména došlo ve sledovaném období k vyššímu růstu průměrné mzdy než u domácích firem, zatímco u největších zahraničních firem ve městě vzrostly mzdy v průměru o 32 %, u domácích pouze o 17 %. Z toho vyplývá vyšší atraktivita zahraničních firem pro zaměstnance a díky vyšším nabízeným mzdám je pro tyto firmy zároveň o něco snazší nalézt na trhu práce požadované lidské zdroje v patřičných kvalifikacích než pro firmy domácí. Vyšší mzdy u zahraničních firem se také pozitivně projevují na koupěschopnosti jejich zaměstnanců, což nepřímo ovlivňuje i ekonomiku města.

Hlavní zjištění:

- *Ve struktuře ekonomiky města Trutnov dle zaměstnanosti převládají služby (tvoří 45 % pracovních míst), podíl průmyslu je však také významný (29,5 %) a ve srovnání s vybranými městy Královéhradeckého kraje nadprůměrný. Proto je nutné i sektor zpracovatelského průmyslu počítat mezi významné pro ekonomiku města. Navíc firmy ve zpracovatelském průmyslu ovlivňují pozitivně přímým i nepřímým způsobem poptávku v dalších odvětvích.*
- *Ve struktuře ekonomiky mají větší význam než u obdobně velkých měst v kraji sektory ubytování, stravování a pohostinství a také dopravy a skladování. To je zčásti ovlivněno významem cestovního ruchu pro širší region Trutnovska a zejména Krkonoše. Pro řadu služeb navázaných na cestovní ruch¹⁰ je město Trutnov přirozeným centrem.*
- *Význam zahraničních investic pro okres Trutnov není tak vysoký jako v některých jiných okresech Královéhradeckého kraje (Jičín, Hradec Králové). Přesto ve městě Trutnov patří řada významných podniků mezi pobočky zahraničních firem a tyto lze zařadit mezi nejvýznamnější zaměstnavatele.*

⁹ Ten činil v roce 2012 (novější údaj není k dispozici) pro celou ekonomiku 21 968 Kč a pro zpracovatelský průmysl 23 261 Kč

¹⁰ Dopravní, úklidové, cateringové služby a další

- *Velká část nejvýznamnějších firem (5 z 20 největších) ve městě podniká v oboru výroby elektrotechniky a elektroniky. Tyto firmy zaměstnávají téměř 2 tis. pracovníků a další stovky pracovních míst jsou v pobočkách firem Siemens a ABB, které patří sice administrativně pod svá ústředí v ČR, ale jsou také klíčovými subjekty pro ekonomiku města.*
- *Mezi další důležité obory patří kovodělný a kožedělný průmysl a stavebnictví, které ale nejsou svým významem a dynamikou změn srovnatelné s oborem elektrotechniky/elektroniky.*
- *U nejvýznamnějších podniků v segmentu zahraničních firem rostla v uplynulých 8 letech výrazně rychleji průměrná mzda než u domácích firem. Průměrný růst mezd u firem pod zahraniční kontrolou byl v období 2007-2013 32 %, u domácích firem 17 %.*

5. Trh práce ve městě Trutnov

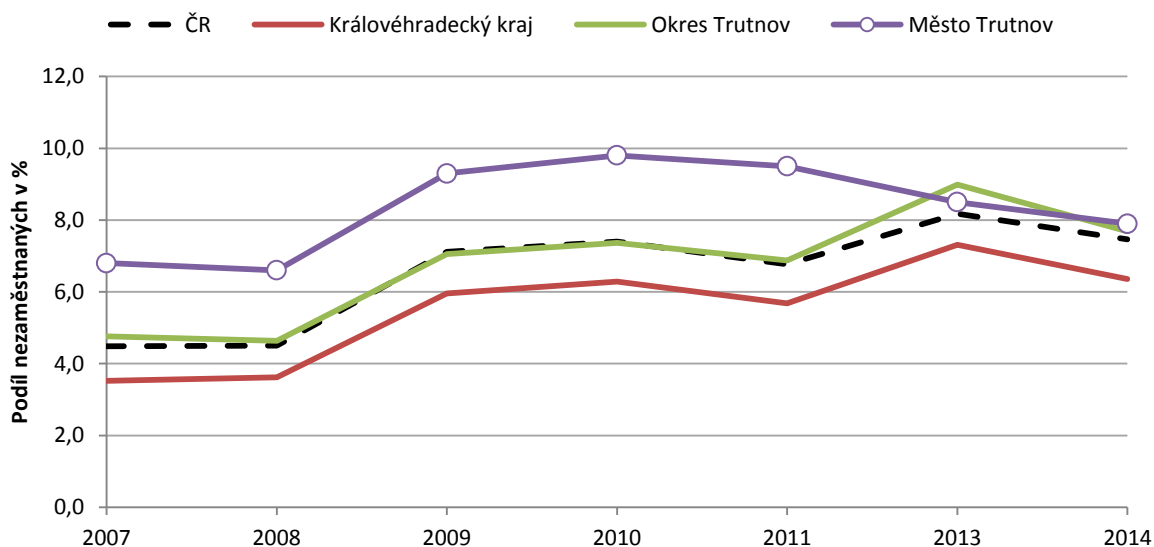
Následující kapitola analyzuje celkovou situaci na trhu práce ve městě Trutnov se zaměřením na základní charakteristiky a struktury uchazečů o zaměstnání hlášených na Úřadu práce a volná pracovní místa. V analýze jsou využita podrobná data poskytnutá přímo Úřadem práce ve městě Trutnov. Situace ve městě je porovnána s vývojem v podobně velkých městech Královéhradeckého kraje případně v celém Česku, pokud jsou k tomu dostupné údaje. **Kvůli výpadkům v databázích Úřadu práce souvisejících s přechodem na nové informační systémy nejsou dostupná data za rok 2012 a 2013.** V některých případech jsou místo roku 2013 použita data za první čtvrtletí roku 2014. Analýza situace na trhu práce má za cíl odpovědět především na následující otázky:

Klíčové otázky:

- Jak se na trhu práce projeví dopady ekonomické krize v roce 2009 a dalších několik let stagnace nebo pouze nepatrného ekonomického růstu?
- Jaké skupiny obyvatel patří nejčastěji mezi uchazeče o zaměstnání ve městě Trutnov?
- Jak se měnil počet a struktura volných pracovních míst ve městě Trutnov?
- Jak významným centrem dojížděky za prací je město Trutnov v porovnání s ostatními městy v kraji?

5.1 Celkový vývoj nezaměstnanosti

Graf 14 Nezaměstnanost ve městě Trutnov a nadřazených územních celcích, 2007–2014

Pozn.: Je zobrazen ukazatel „Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu ve stejném věku“. Kvůli přechodu na nové databáze Úřadů práce nejsou dostupné údaje za město Trutnov za rok 2012 a 2013, za rok 2013 je použit údaj z počátku roku 2014

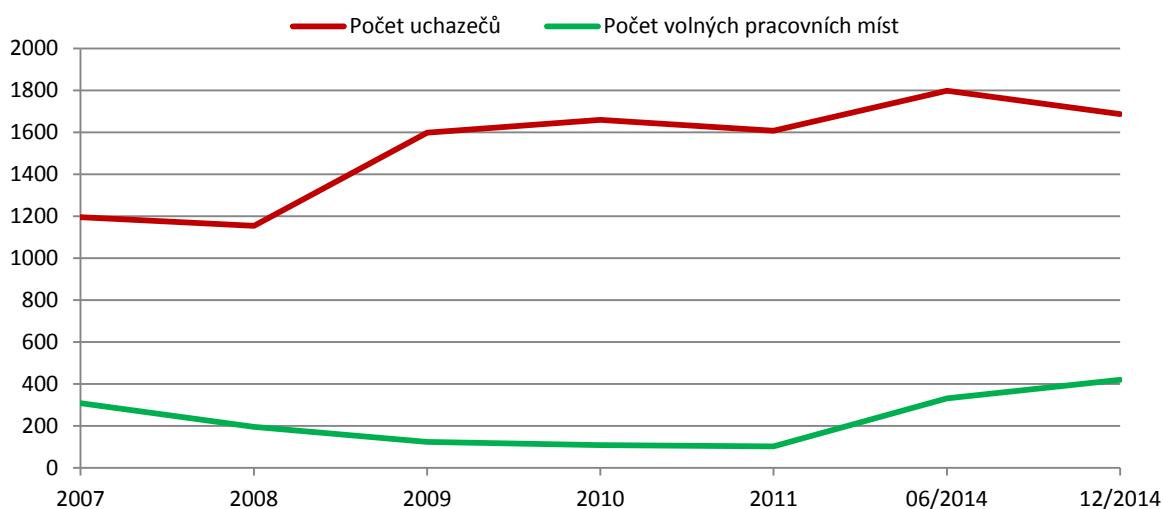
Zdroj: Úřad Práce v Trutnově, Integrovaný portál MPSV

Nezaměstnanost ve městě Trutnov dosahuje téměř po celé sledované období mírně vyšších hodnot než v Královéhradeckém kraji a v celém Česku, podíl nezaměstnaných je zhruba o 2 procentní body vyšší. V posledních dvou letech naopak došlo ve městě Trutnov k poklesu nezaměstnanosti, která

se nyní drží na hodnotách obdobných jako je průměr ČR a jen o málo vyšších než v celém kraji. V souvislosti s ekonomickou krizí započatou v roce 2008 došlo s mírným zpožděním i k nárůstu nezaměstnanosti, který vyplýval především z poklesu objemu zakázek pro podniky a následné redukce počtu zaměstnanců. Nezaměstnanost ve městě Trutnov však dosáhla maximální výše již v roce 2010 a poté setrvala klesala na rozdíl od situace v Královéhradeckém kraji a ČR, kde docházelo až do roku 2013 k jejímu mírnému nárůstu. To ukazuje na rychlejší oživení místní ekonomiky a příznivější očekávání lokálních zaměstnavatelů.

Aktuální vývoj na trhu práce je již příznivější, ekonomika se po delším období stagnace nebo jen mírného růstu opět dostává do vyššího tempa a i budoucí očekávání zaměstnavatelů jsou pozitivnější, což se příznivě projevuje na počtu nově otevíraných pracovních pozic a snižování nezaměstnanosti resp. podílu nezaměstnaných. Snižování podílu nezaměstnaných je od začátku roku 2014 také částečně dán změnou výpočtu ukazatele. Počet dosažených uchazečů o zaměstnání se do roku 2013 vztahoval k tzv. pracovní síle, kterou úřady práce přebíraly od ČSÚ (v roce 2013 dosahoval tento ukazatel za město Trutnov hodnoty 16 705 osob). Od roku 2014 se již používá k výpočtu nezaměstnanosti celkový počet obyvatel ve věku 15-64 let (20 866 osob). Tento nárůst hodnoty ve jmenovateli výpočtu ovlivnil snížení ukazatele nezaměstnanosti v roce 2014. I přesto dochází v posledním roce ve městě Trutnov k poklesu počtu uchazečů o zaměstnání (z 1799 ke konci roku 2013 na 1343 v květnu roku 2015). **Pokles nezaměstnanosti ve městě Trutnov v posledním roce je tedy dán nejen změnou metodiky výpočtu ale také zlepšením situace na lokálním trhu práce.**

Graf 15 Počet uchazečů o zaměstnání a volná pracovní místa na ÚP Trutnov, 2007–2014

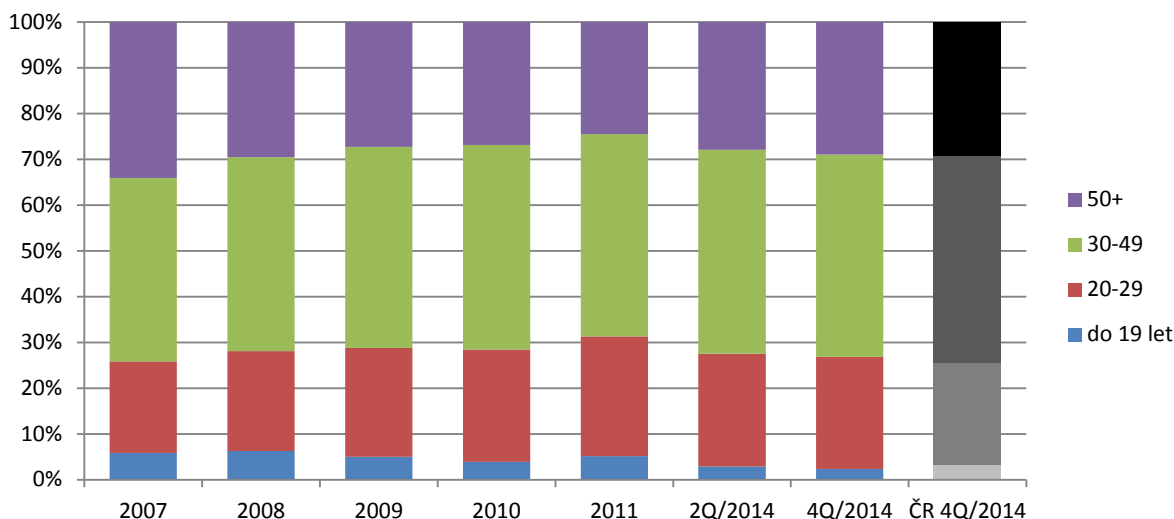
Pozn.: Kvůli přechodu na nové databáze Úřadů práce nejsou dostupné za město Trutnov údaje za rok 2012 a 2013
Zdroj: vlastní úpravy na základě dat z ÚP Trutnov

Výše popsanou situaci na trhu práce podrobněji dokumentuje Graf 15 zobrazující počet uchazečů o zaměstnání a volná pracovní místa hlášená na ÚP ve městě Trutnov. V roce 2007 ještě připadali na 1 volné pracovní místo v průměru 4 uchazeči. Od té doby se **převis poptávky nad nabídkou na trhu práce výrazně zvýšil**. Nejhorší byla situace v roce 2011, kdy na 1 volné pracovní místo připadalo v průměru 16 uchazečů. Ačkoliv počet uchazečů i v posledních letech zůstává vysoký, od roku 2011 se zvyšuje počet nabízených pracovních pozic a **v prosinci roku 2014 připadali na 1 volné pracovní místo ve městě v průměru 4 uchazeči**, celkový počet volných pracovních míst se dokonce dostal nad

úroveň roku 2007. Podle nejnovějších údajů za květen 2015 se počet uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce v Trutnově snížil dokonce na 1343 osob, což potvrzuje pozitivní tendence na lokálním trhu práce.

5.2 Struktura uchazečů o zaměstnání

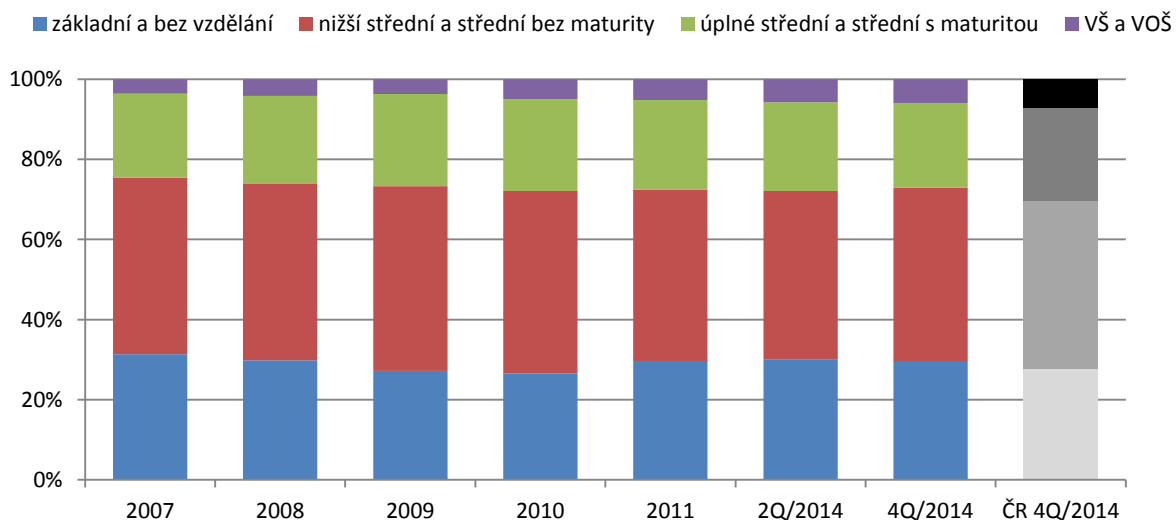
Graf 16 Struktura uchazečů o zaměstnání ve městě Trutnov dle věkových skupin, 2007–2014

Zdroj: vlastní úpravy na základě dat z ÚP Trutnov

Struktura uchazečů o zaměstnání ve městě Trutnov nevykazuje v čase významnější změny. Ačkoliv se celkový počet uchazečů ve sledovaném období zásadně měnil, jejich věková struktura zůstávala stabilní a je velmi podobná situaci na národní úrovni. Nedochozí zde tedy k akceleraci problémů s nezaměstnaností uchazečů ve vyšším věku nebo naopak mladých osob a absolventů, jako v některých jiných oblastech Česka. Průměrný věk uchazečů o zaměstnání ve městě se pohybuje po celé období kolem 40 let a k prosinci 2014 dosahoval přesně 40,1 roku.

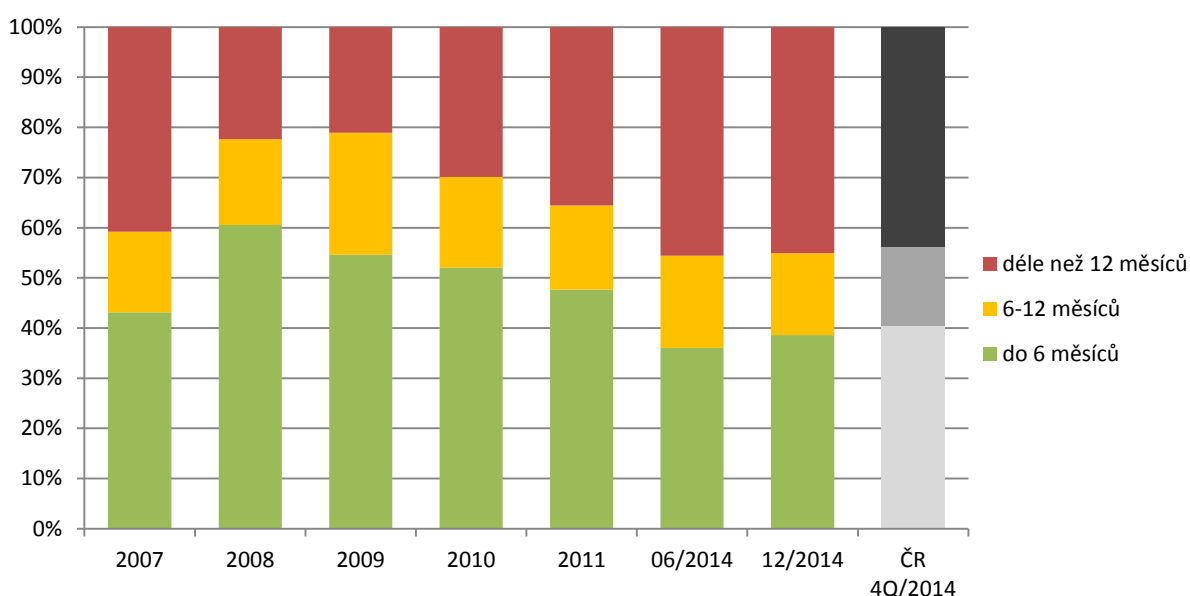
Graf 17 Struktura uchazečů o zaměstnání podle jejich vzdělání, 2007–2014

Zdroj: vlastní úpravy na základě dat z ÚP Trutnov

Struktura uchazečů o zaměstnání podle jejich nejvyššího dokončeného vzdělání vykazuje ve městě Trutnov v čase pouze malé změny. Během období ekonomické krize v letech 2009–10 se mírně zvýšilo zastoupení osob se SŠ vzděláním. To odpovídá dočasnému omezení zejména výrobních kapacit firem, kde tito lidé nacházejí nejčastěji uplatnění, což vedlo ke snižování počtu pracovních pozic pro tyto zaměstnance. Po znovuoživení ekonomického růstu v posledních zhruba dvou letech dochází opět ke snižování zastoupení této skupiny uchazečů. V čase slabě roste zastoupení VŠ vzdělaných mezi uchazeči o práci, což lze přičítat především jejich stále většímu zastoupení v populaci. Naopak podíl méně vzdělaných osob (se ZŠ a nižším/neúplným SŠ vzděláním) mezi uchazeči je nadále vysoký (tvoří více než dvě třetiny), ačkoliv jejich podíl v populaci pomalu klesá a je rozhodně mnohem nižší. Navíc dosahuje jejich podíl vyšších hodnot než v průměru v ČR. To ukazuje na potřebu blíže se této problematice věnovat.

Graf 18 **Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti, 2007–2014**

Zdroj: vlastní úpravy na základě dat z ÚP Trutnov

Struktura uchazečů podle délky nezaměstnanosti je silně ovlivněna změnami na trhu práce vyvolanými v období ekonomické krize – zejména během let 2009 a 2010, kdy skokově vzrostla celková nezaměstnanost, se zvýšilo zastoupení uchazečů s kratší délkou nezaměstnanosti do 6 měsíců. To bylo důsledkem poměrně masivního propouštění, které právě v té době probíhalo. V dalších letech již **ve městě Trutnov opět narůstá podíl dlouhodobě nezaměstnaných (nad 6 měsíců)**. Jejich podíl dosahuje ke konci roku 2014 již více než 60 %, což je více než v roce 2007. Ještě horší je však situace u nezaměstnaných déle než 12 měsíců, jejichž podíl se zvýšil ze 40 % na 45 %. **Absolutní počet uchazečů, kteří jsou bez práce déle než 1 rok, se pak výrazně zvýšil ze 488 na 761 uchazečů. Dlouhodobá nezaměstnanost tak patří k jednomu z vážných problémů trhu práce ve městě Trutnov.**

Dlouhodobá nezaměstnanost je vážným strukturálním problémem trhu práce, který působí velmi negativně na sociální postavení těchto osob a jejich rodin a může vést v důsledku až k vyššímu výskytu sociálně-patologických jevů. Problém nelze bagatelizovat ani pohledem na srovnání se

situaci v celé ČR, kde je podíl dlouhodobě nezaměstnaných obdobný, protože ČR má v této oblasti i v mezinárodním srovnání nepříznivou pozici.

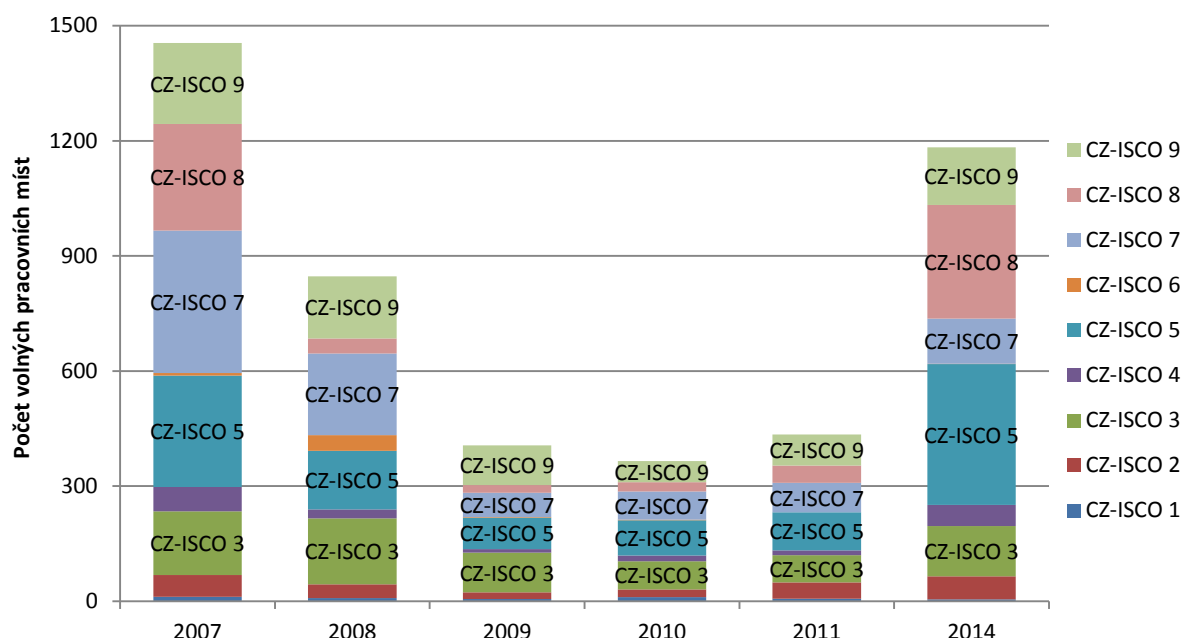
5.3 Nabídka volných pracovních míst dle jejich struktury

Dostupná data umožňují sledovat volná pracovní místa hlášená na úřad práce podle jejich klasifikace CZ-ISCO. Ta rozděluje nabízené pracovní pozice do celkem 10 skupin dle jejich typu (viz tabulka níže).

Tabulka 6 Klasifikace tříd zaměstnání CZ-ISCO

kód	Typ CZ-ISCO	kód	Typ CZ-ISCO
1	Zákonodárci a řídící pracovníci	6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství
2	Specialisté	7	Řemeslníci a opraváři
3	Techničtí a odborní pracovníci	8	Obsluha strojů a zařízení, montéři
4	Úředníci	9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
5	Pracovníci ve službách a prodeji	0	Zaměstnanci v ozbrojených silách

Graf 19 Struktura volných pracovních míst podle typu pracovní pozice CZ-ISCO, 2007–2014

Zdroj: vlastní úpravy na základě dat z ÚP Trutnov

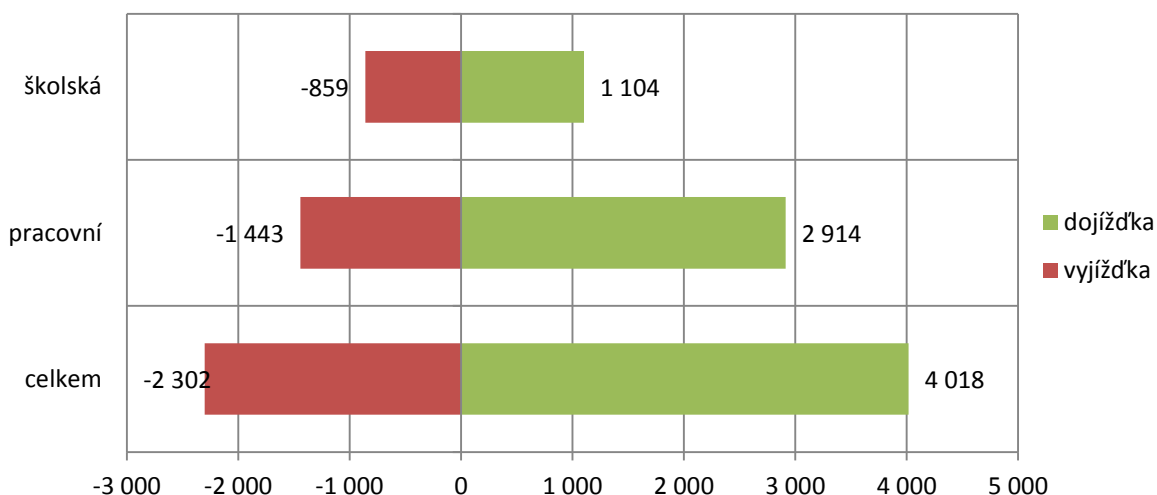
Volná pracovní místa dle jejich typu se ve sledovaném období značně proměnila. Výrazný pokles pracovních míst nastal ve všech skupinách vlivem ekonomické krize v letech 2009–2011. Pokud porovnáme situaci v roce 2007 a v současnosti tak **poklesl výrazně počet volných míst pro Řemeslníky a opraváře (ISCO 7) a mírně také pro nekvalifikované a pomocné pracovníky (ISCO 9)**. Nižší počet méně kvalifikovaných pracovních míst lze velmi pravděpodobně přičíst stále rostoucímu tlaku na efektivitu výroby a vyššímu podílu automatizace, což jsou procesy, které akceleroval právě delší pokles ekonomické výkonnosti, který dále přinutil firmy reagovat ve směru zvyšování své produktivity, což mělo za následek snížení počtu pomocných/nekvalifikovaných pracovních pozic. **Naopak vzrostl počet volných pozic pro Pracovníky ve službách a prodeji (ISCO 5) a zhruba na stejných číslech se udržuje počet volných míst pro Obsluhu strojů a zařízení (ISCO 8), které patří mezi nejvíce poptávané specializace na lokálním trhu práce.**

Výše popsanou situaci na trhu práce však také ovlivňuje typ pracovních pozic, které jsou na Úřad práce hlášeny. Lze se domnívat, že řada pozic vyžadujících vyšší kvalifikaci a lepší kompetence (např. střední a vyšší management, vysoce odborné pozice ve výrobě) není v některých případech na Úřad práce hlášena, neboť se předpokládá, že tyto odborníky lze hledat lépe i jinými způsoby. I přesto však lze uvedené závěry považovat za platné a vystihující reálný obraz místního trhu práce.

5.4 Dojížd'ka do zaměstnání

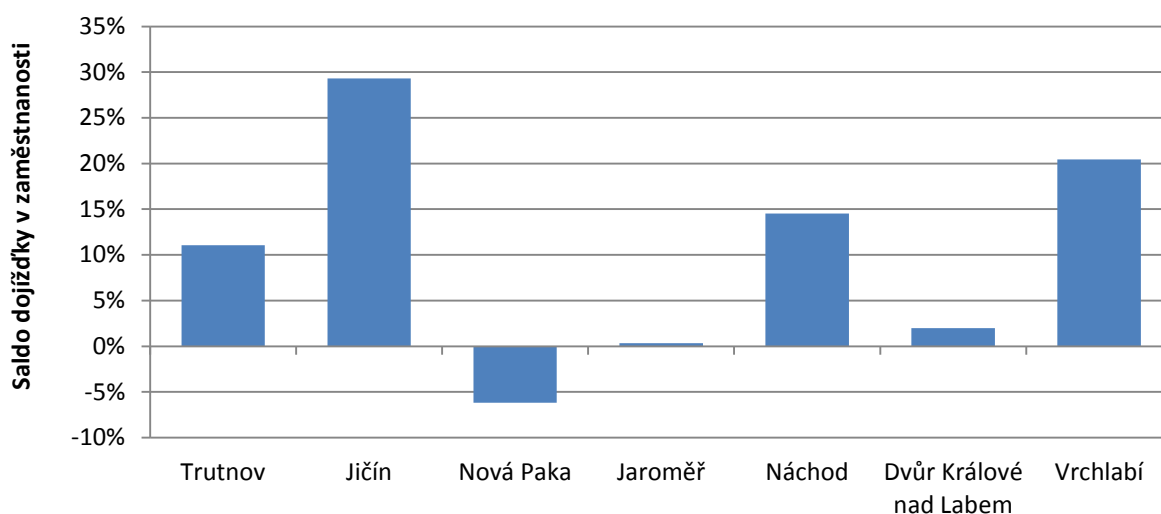
Trh práce ve městě Trutnov nefunguje zcela autonomně, ale má mnohem širší vazby na okolí (více o regionálním významu a postavení města Trutnov v kapitole XY – Regionální význam). Především díky tomu, že v Trutnově je usídlena řada velkých zaměstnavatelů z regionu, **je město přirozeným centrem pracovních příležitostí v regionální ekonomice, což se projevuje na intenzivní dojíždce za prací** (viz graf níže).

Graf 20 Dojížd'ka do zaměstnání a škol ve městě Trutnov, 2011

Zdroj: ČSÚ – SLDB 2011

Celkové saldo pracovní dojížd'ky a vyjížd'ky je kladné a dosahuje téměř 1 500 osob. **Úhrnem do města Trutnov dojíždí za prací více než 2 900 zaměstnanců, kteří se podílí 11 % na celkovém počtu obsazených pracovních míst ve městě** (dle SLDB v r. 2011). To jen potvrzuje pozici města Trutnov jako regionálního ekonomického centra s vysokou koncentrací pracovních příležitostí, které pozitivně ovlivňují i trh práce v zázemí města.

Graf 21 Saldo dojížděky do zaměstnání v zaměstnanosti ve městech Královéhradeckého kraje, 2011

Zdroj: ČSÚ – SLDB 2011

Význam dojížděky v zaměstnanosti ve městě Trutnov v porovnání s ostatními vybranými městy Královéhradeckého kraje ukazuje, že Trutnov patří k významnějším dojížděkovým centrům a funguje jako důležité centrum pracovních příležitostí. Vyšší saldo dojížděky v zaměstnanosti ve městě Jičín je dáno především vyšším převysím dojíždějících nad vyjíždějícími a v případě města Vrchlabí i jeho relativně menší celkovou velikostí (měřenou počtem pracovních příležitostí) a naopak vysokým potenciálem pro dojížděku za prací především kvůli výrobnímu závodu Škody Auto.

Hlavní zjištění:

- *Trh práce ve městě Trutnov prošel v uplynulých 8 letech významnými změnami, které souvisely především s ekonomickou krizí započatou během roku 2008 a jejími dopady, které se projeví na trhu práce s určitým zpožděním a byly dlouhodobé.*
- *Během posledních dvou let je však patrné ekonomické oživení, které působí na snižování nezaměstnanosti ve městě. Její úroveň se přiblížila průměrným hodnotám v celé ČR (ukazatel podíl nezaměstnaných dosahoval ke konci roku 2014 hodnot kolem 8 %, podle nejnovějších údajů za květen 2015 dokonce 6,4 %).*
- *Od konce roku 2011 se trvale zvyšuje počet volných míst na trhu práce ve městě Trutnov. V prosinci roku 2014 připadali na 1 volné pracovní místo v průměru 4 uchazeči.*
- *Věková struktura uchazečů o zaměstnání je ve městě Trutnov stabilní a příliš se nemění – nedochází k nárůstu problému s nezaměstnaností mladých obyvatel do 30 let a absolventů nebo naopak lidí ve vyšším věku (50 a více let). Přesto se však tyto věkové skupiny podílejí 54 % na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání.*

- *Největší problém nalézt zaměstnání ve městě Trutnov mají lidé s nižším vzděláním (ZŠ, nižší SŠ), jejichž podíl mezi uchazeči o práci dosahuje 70 % a v čase mírně roste. 30 % nezaměstnaných tvoří lidé se základním nebo neukončeným základním vzděláním, ačkoliv jejich podíl v populaci je ve městě Trutnov pouze 15 %.*
- *Dlouhodobá nezaměstnanost je významným problémem místního trhu práce – téměř 50 % uchazečů o práci je bez zaměstnání již déle než 1 rok a jejich podíl i absolutní počet se v čase zvyšuje.*
- *Během uplynulých 5 let výrazně poklesl počet volných pracovních míst na méně kvalifikovaných pozicích (ISCO 9 – Nekvalifikovaní a pomocní pracovníci) a také Řemeslníků a opravářů (ISCO 7). Naopak vzrostl počet volných pracovních míst pro pracovníky ve službách (ISCO 5) a Opraváře a obsluhu strojů (ISCO 8).*
- *Město Trutnov je významným centrem dojížděky za prací a regionálním ekonomickým centrem pozitivně působícím i na trh práce v jeho zázemí. Denně za prací do města Trutnov dojíždí téměř 3 tisíce zaměstnanců.*

6. Vzdělávání

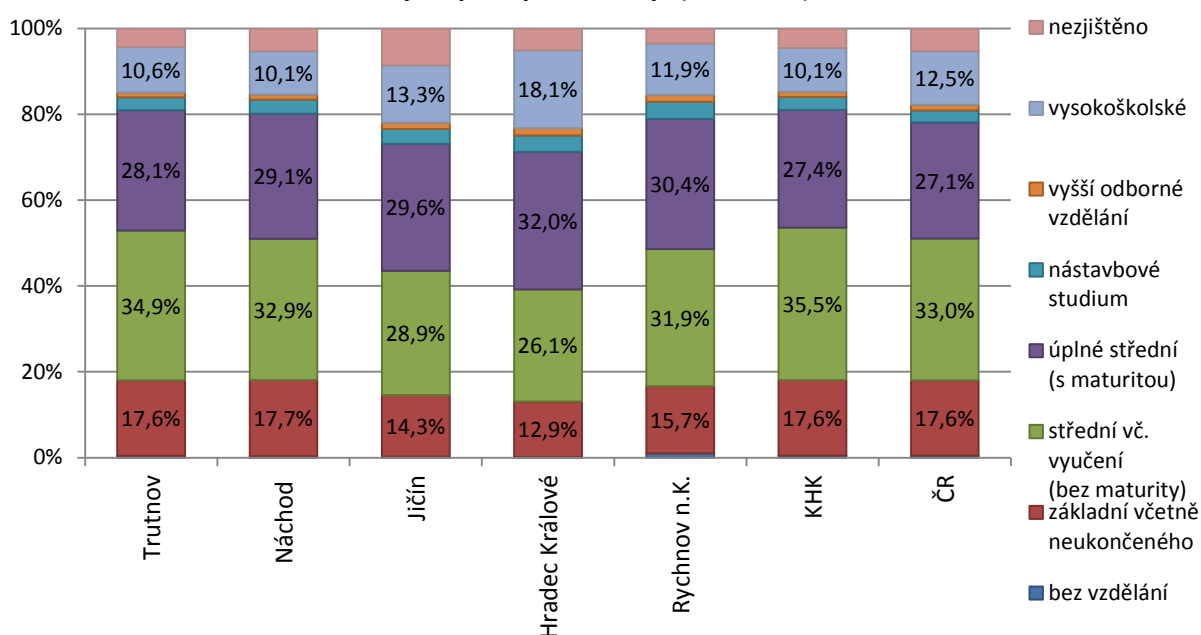
V této kapitole jsou analyzovány základní charakteristiky v oblasti vzdělávání, pozornost je zaměřena jednak na dostupnost a vytížení vzdělávacích institucí zřizovaných městem a dále také na nabídku středního, vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání. Analýza využívá nejpodrobnější dostupná data z Městského úřadu v Trutnově, jednotlivých škol a Krajského úřadu Královéhradeckého kraje.

Klíčové otázky:

- *Jaká je vzdělanostní úroveň v Trutnově a jak se proměnila za posledních deset let?*
- *Jaké je vytížení mateřských a základních škol, budou jejich kapacity stačit pro budoucí vývoj?*
- *Jaká je struktura středního, vyššího odborného a vysokého školství ve městě?*

Vzdělanostní struktura ve městě nevykazuje příliš velké odlišnosti v porovnání s průměrnými hodnotami České republiky a Královéhradeckého kraje (Graf 22). Podle výsledků SLDB z roku 2011 mělo 42,8 % obyvatel nad patnáct let věku vzdělání úplné střední s maturitou a vyšší, což je nejnížší podíl v porovnání s ostatními okresními městy Královéhradeckého kraje (Graf 22).

Graf 22 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání v ČR, Královéhradeckém kraji a vybraných obcích kraje (SLDB 2011)

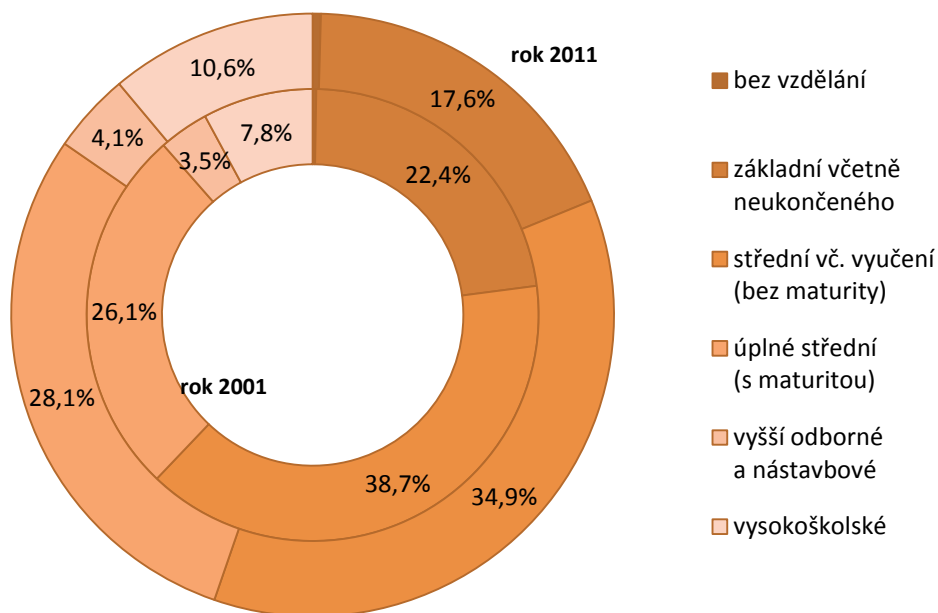

Zdroj: ČSÚ - Sčítání lidu, domů a bytů rok 2011

Pozitivním faktorem ve městě je, že mezi posledními dvěma censy se úroveň vzdělanosti obyvatelstva města Trutnova výrazně zlepšila (Graf 23). V uplynulých deseti letech došlo k nárůstu počtu osob s vyšším vzděláním. Výraznější nárůst zaznamenala především kategorie osob s vysokoškolským vzděláním, jejíž podíl se zvýšil o necelé 3 p. b., a kategorie úplné střední vzdělání s maturitou. Velkým pozitivem je také pokles počtu osob se základním vzděláním včetně neukončeného, kde se podíl snížil téměř o 5 p. b. Za jeden z faktorů, který pozitivně ovlivňuje vzdělanostní strukturu obyvatel města,

Ize považovat pestrout nabídku studijních oborů na středních odborných školách, gymnáziu a vyšších odborných školách ve městě.

Graf 23 Vývoj vzdělanostní struktury v Trutnově mezi lety 2001 a 2011

Zdroj: ČSÚ - Sčítání lidu, domů a bytů 2001, 2011

6.1 Vzdělávací infrastruktura na území města

Město Trutnov nabízí obyvatelům vzdělávání v předškolních zařízeních i zařízeních základního vzdělávání. Střední popřípadě vyšší odborné vzdělání je možné získat na sedmi školách. Ve městě působí také pobočky dvou vysokých škol v podobě konzultačních středisek.

Jesle

Město Trutnov je zřizovatelem příspěvkové organizace Městské jesle Trutnov, které fungují již od roku 2000. Zařízení nabízí péči o děti od 6 měsíců do konce školního roku, ve kterém dosáhnou 3 let. Výjimečně zařízení přijímá i děti mezi 3. a 4. Rokem, avšak pouze na základě doporučení lékaře. Kapacita zařízení je 60 dětí, které jsou rozděleny do 3 oddělení. V posledních letech je kapacita jeslí vytížena každoročně na 100 %. Jesle fungují na základě školních roků a místa se uvolňují od září přechodem dětí do mateřských škol.

Mateřské školy - předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je zajišťováno příspěvkovou organizací Mateřská škola, Trutnov, které působí na 11 pracovištích. Ve školním roce 2014/15 nabízí město předškolní vzdělávání na všech 11 pracovištích s celkovou kapacitou 1022 míst ve 36 třídách. Kapacita zařízení je v posledních pěti letech naplněna téměř na maximum (Graf 24). Ve školním roce 2014/2015 navštěvuje jednotlivá pracoviště mateřské školy ve městě celkem 972 dětí, což je o necelých 17 % více než v roce 2005/06. Počet dětí se zvyšoval až do roku 2011, kdy byla kapacita naplněna na 100%. V posledním školním roce však byl zaznamenán již mírný pokles zájmu o místo v MŠ.

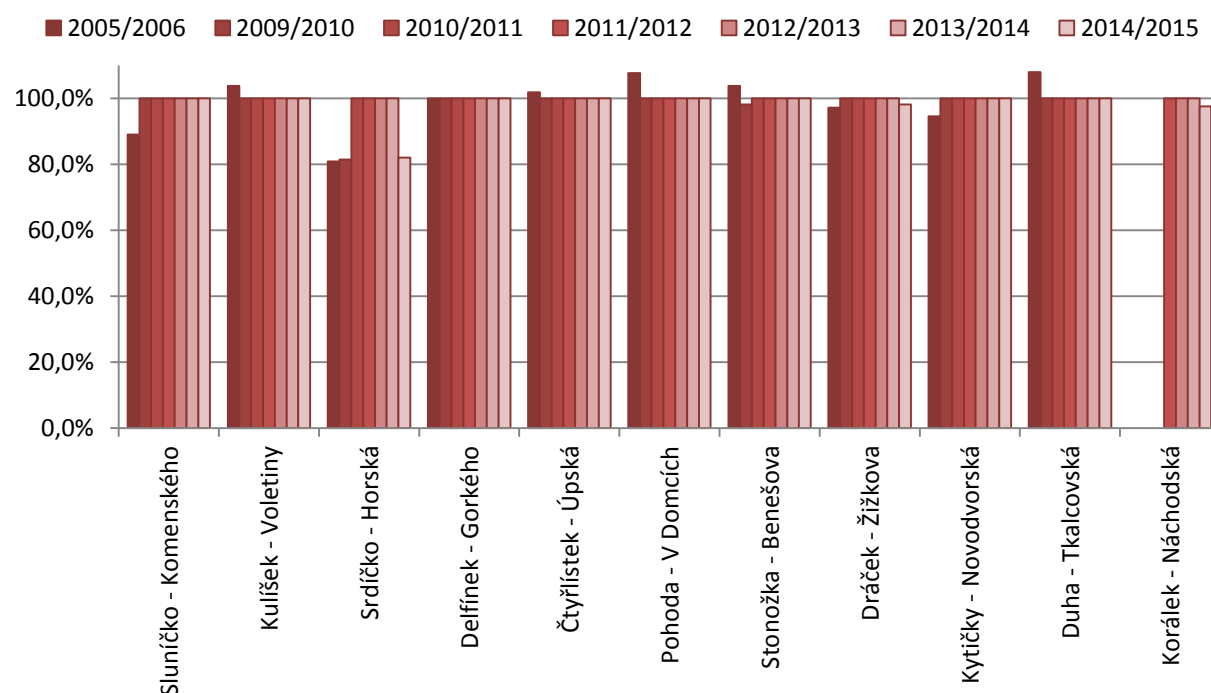
Tabulka 7 Vývoj počtu dětí, pedagogických pracovníků a tříd v mateřských školách v Trutnově (2009-2015)

školní rok	Kapacita	Počet dětí v MŠ	Počet tříd v MŠ	Počet dětí na jednoho pedagoga	Průměrný počet dětí ve třídě	Celková vytíženost %
šk. r. 2005/06	907	833	32	13,0	26,0	91,8
šk. r. 2009/10	907	906	33	14,2	27,5	99,9
šk. r. 2010/11	938	938	34	13,5	27,6	100,0
šk. r. 2011/12	1022	1022	37	14,0	27,6	100,0
šk. r. 2012/13	1022	1022	37	13,6	27,6	100,0
šk. r. 2013/14	1022	1022	37	14,0	27,6	100,0
šk. r. 2014/15	1022	972	36	13,7	27,0	95,1
Index změny 2015/2005	112,68%	116,69%	112,50%	-	-	-

Zdroj: Městský úřad Trutnov, odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví

Kladně lze hodnotit, že město zareagovalo v posledních letech na rostoucí poptávku po předškolním vzdělávání velmi pružně, v jednotlivých letech docházelo k zvyšování počtu tříd v některých MŠ a bylo otevřeno nové pracoviště. Ve školním roce 2005/06 byla kapacita MŠ 32 tříd, v následujících letech docházelo každoročně k dalšímu navýšení počtu tříd až do roku 2011/12, kdy bylo znovu otevřeno pracoviště v Náchodské ulici o celkové kapacitě 84 míst. Díky tomuto postupnému navýšování došlo pouze k mírnému zvýšení průměrného počtu dětí ve třídách i počtu dětí připadajících na jednoho pedagoga (Tabulka 7).

Graf 24 Využití kapacity jednotlivých pracovišť Mateřské školy Trutnov v letech (%)

Zdroj: Městský úřad Trutnov, odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví

Celková kapacita jednotlivých pracovišť Mateřské školy, Trutnov je v současné době vytížena na 95%. V následujících letech se neočekávají již výraznější změny, spíše se požadavky na kapacitu budou snižovat. Nevyšší nárůst počtu dětí mají dle demografických údajů mateřské školy za sebou a demografické prognózy předpokládají postupný pokles počtu dětí.

Základní školy

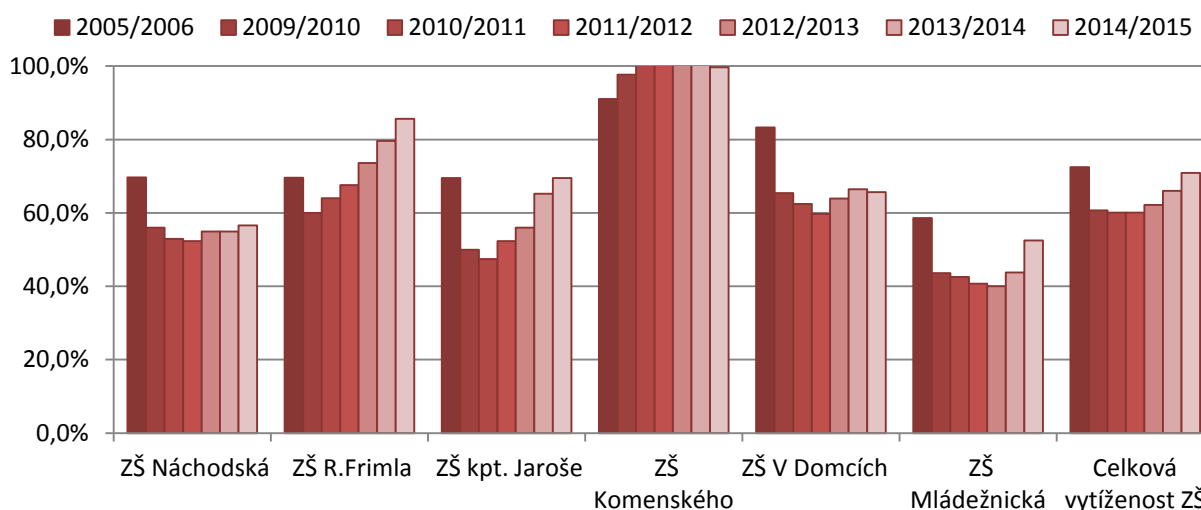
Ve městě působí celkem sedm základních škol, jejichž zřizovatelem je město Trutnov, z toho jedna základní škola je pro žáky se specifickými poruchami učení. Pro školní rok 2014/15 nabýzely základní školy kapacitu 4070 míst a jejich vytíženost byla necelých 70,7 %. Ve školním roce 2014/15 byla kapacita snížena o 150 míst¹¹. Od roku 2002 počet žáků na základních školách postupně klesal, tento pokles se zastavil v roce 2011 a v posledních letech počty žáků opět mírně vzrůstají (Tabulka 8). Vytíženost jednotlivých základních škol se pohybuje v rozmezí 52 - 99 %. Nejvyšší počet žáků má ZŠ Komenského, jejíž kapacita byla v posledních pěti letech plně naplněna, a proto pro školní rok 2014/15 byla kapacita školy navýšena o 50 míst (stávající vytíženost 99,7 %). Naopak s největším poklesem počtu žáků se v posledních letech potýká ZŠ Mládežnická, která patří kapacitně k největším základním školám ve městě. Vytíženost ZŠ Mládežnická se dlouhodobě pohybovala pod 50 %. Z tohoto důvodu byla kapacita školy pro školní rok 2014/15 snížena o 200 míst.

Tabulka 8 Vývoj počtu žáků a tříd na základních školách v Trutnově v letech 2009 - 2015

rok	Počet tříd v ZŠ	Počet žáků v ZŠ	Průměrný počet žáků ve třídě	Celková vytíženost %
šk. r. 2005/06	127	2949	23,2	72,5
šk. r. 2009/10	114	2469	21,7	60,7
šk. r. 2010/11	117	2446	20,9	60,1
šk. r. 2011/12	114	2447	21,5	60,1
šk. r. 2012/13	117	2530	21,6	62,2
šk. r. 2013/14	126	2687	21,3	66,0
šk. r. 2014/15	131	2781	21,2	70,9
Index změny 2015/2005	103,15%	94,30%	-	-

Zdroj: Městský úřad Trutnov, odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví

Graf 25 Využití kapacity jednotlivých základních škol v Trutnově v letech 2009 - 2014 (%)

Zdroj: Městský úřad Trutnov, odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví

¹¹ Ve šk. roce 2014/15 byla o 200 žáků snížena kapacita v ZŠ Mládežnická, v ZŠ Komenského byla naopak kapacita navýšena o 50 žáků.

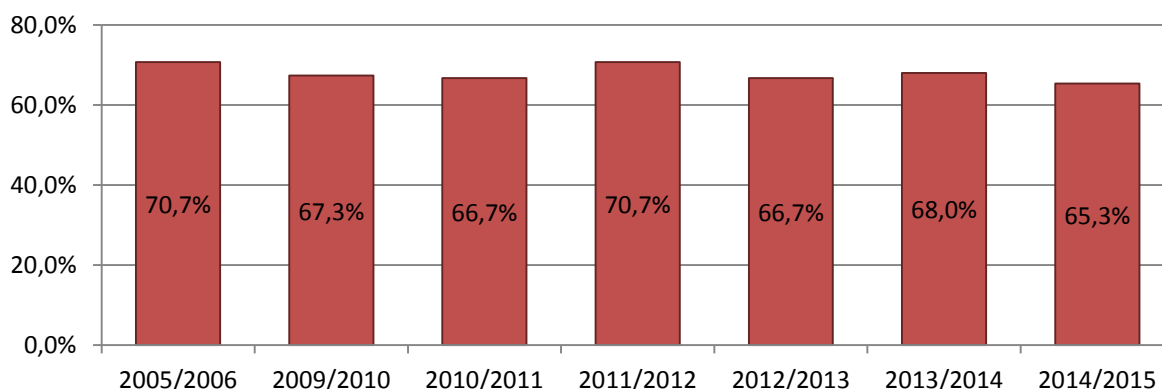
Přestože se počet dětí na základních školách od roku 2011 zvyšuje, tak lze předpokládat, že nejvyšší počet dětí v prvních třídách mají školy pravděpodobně již za sebou. Z pohledu kapacit mateřských a základních škol lze očekávat v následujících letech spíše postupný pokles počtu dětí. Tyto odhady mohou být částečně ovlivněny dvěma faktory - odklad povinné školní docházky a dále pak změna počtu žáků dojíždějících z okolních obcí na základní školy v Trutnově.

Z dalších vzdělávacích institucí, které jsou zařazeny v rejstříku škol a školských zařízení, je město Trutnov zřizovatelem dvou příspěvkových organizací: Základní umělecké školy Trutnov a školského zařízení pro zájmové vzdělávání - Středisko volného času, Trutnov.

Speciální vzdělávání

Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami je určena Základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení, Trutnov 3, Voletiny 1, kterou stejně jako běžné základní školy zřizuje město Trutnov (standardně bývá zřizovatelem škol pro žáky se zdravotním postižením kraj). Kapacitně se vytížení školy pohybuje mezi 65 – 70 %. Obdobnou péči mají tyto děti rovněž ve speciálních třídách ZŠ Komenského a ZŠ V Domcích.

Graf 26 Využití kapacity základní školy ve Voletinách v letech 2009 - 2015 (%)

Zdroj: Městský úřad Trutnov, odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví

Ucelený systém vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami nabízí ve městě Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Trutnov, Horská 160, jejímž zřizovatelem je Královéhradecký kraj. Tato vzdělávací instituce nabízí možnost vzdělávání na těchto typech škol:

- Mateřská škola... 2 oddělení předškolního vzdělávání jedno oddělení je určeno pro děti se zdravotním postižením, druhé oddělení je určeno pro děti s logopedickou vadou. Kapacita MŠ je 26 dětí.
- Základní škola určená pro děti se zdravotním postižením - Základní škola praktická... 1. - 9. ročník a Základní škola speciální... 1. - 10. ročník. Celková kapacita je 150 žáků.
- Praktická škola jednoletá a Praktická škola dvouletá... jedná se o typ střední školy určené žákům s různými stupni **mentálního postižení**. Kapacita školy je až 42 žáků.

Z dostupných dat¹² je zřejmé, že kapacita základní školy je vytížena zhruba na 50 %. Jak základní škola, tak střední škola jsou připraveny přijmout v případě potřeby další žáky.

Předškolního vzdělávání nabízí ve městě také další dva subjekty. Prvním je Mateřská škola speciální, Trutnov, Na Struze 124, jejímž zřizovatelem je Královéhradecký kraj. Škola nabízí péči o děti se speciálními vzdělávacími potřebami a poskytuje pomoc rodinám. Při mateřské škole působí také speciálně pedagogické centrum pro mentálně postižené, které od roku 2003 rozšířilo svoji činnost o péči poskytovanou dětem s lékařskou diagnózou autismus. V současné době má škola celkem sedm speciálních tříd. Druhým zařízením, které nabízí péči o děti předškolního věku se zdravotním, tělesným či mentálním postižením, je zařízení Sedmikráska, které je součástí Stacionáře pro zdravotně oslabené a tělesně postižené. Zřizovatelem stacionáře je město Trutnov).

Dětem se specifickými potřebami nabízí možnost vzdělávání také Základní škola speciální a praktická škola Diakonie ČCE, Komenského 616, Vrchlabí - pracoviště Trutnov, Školní 13. Na tomto odloučeném pracovišti jsou zřízeny celkem dvě třídy pro deset žáků "Duhová třída" = Praktická škola dvouletá a "Fialová třída" = ZŠ speciální. V každé třídě vyučují dva pedagogové a je pět žáků.

Z výše uvedeného je zřejmé, že nabídka vzdělávání pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami je v Trutnově na velmi dobré úrovni. Pozitivem také je, že většina základních škol se snaží o integraci dětí se specifickými vzdělávacími potřebami do běžných tříd.

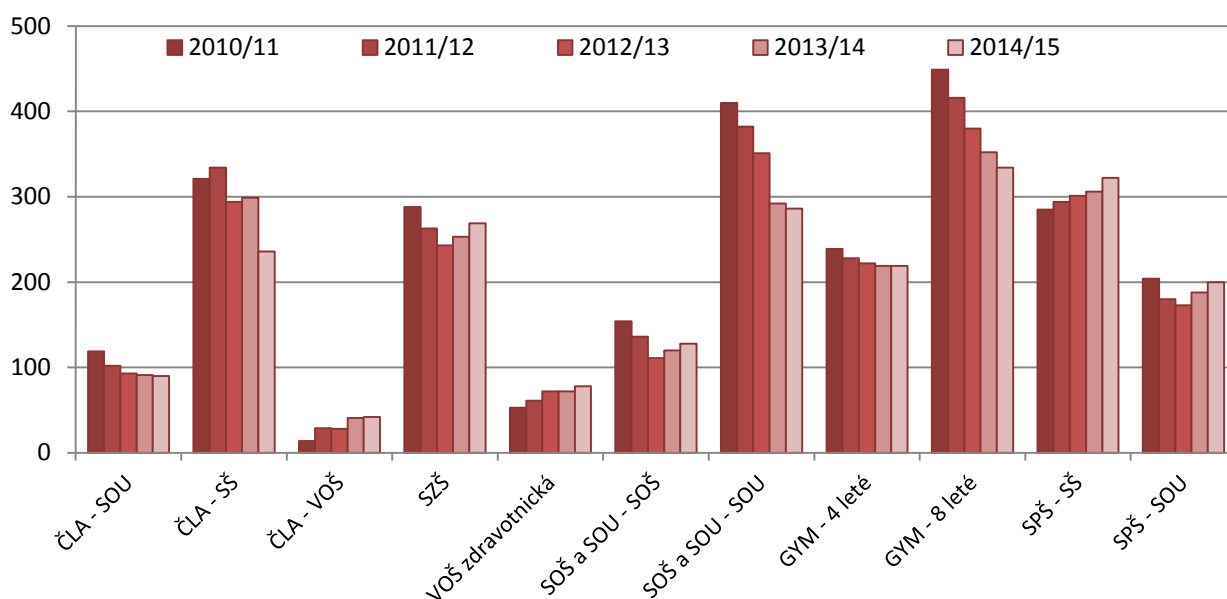
Střední školy

V Trutnově se nachází celkem 1 soukromá a 6 veřejných středních škol zřizovaných krajem, 2 vyšší odborné školy a určitý druh studia zde nabízí také jedna vysoká škola. V porovnání s rokem 2008 došlo ke změně názvu Střední odborné školy podnikatelské Trutnov s.r.o. Od roku 2012 škola vystupuje pod názvem CZECH SALES ACADEMY Trutnov - střední odborná škola s.r.o.

Úplné střední všeobecné vzdělání nabízí gymnázium (4-leté a 8-leté studium), ostatní střední školy jsou odborné a nabízí studium v různých specializovaných oborech. Z odborných středních škol má nejvyšší počet studentů Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Trutnov, Volanovská 243, která nabízí 12 oborů studia.

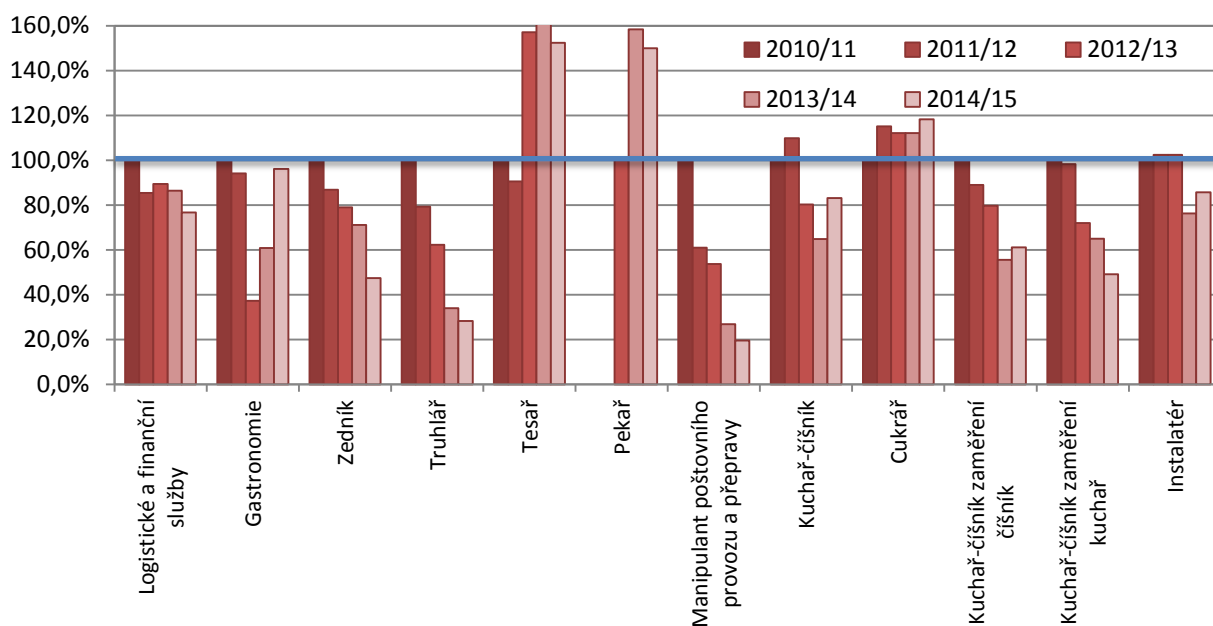
V posledních letech se střední školy v celé republice potýkají s klesajícím počtem studentů a postupně dochází k optimalizaci středních škol. Tento trend se bohužel nevyhýbá ani Trutnovu. Z dostupných dat (Graf 27) je zřejmé, že trutnovské střední školy až na pár výjimek tento problém také musí řešit. Relativně stabilní počet studentů si dlouhodobě drží Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zdravotnická škola, Trutnov, Procházkova 303 a Střední průmyslová škola, Trutnov, Školní 101. Pozitivem pro obě tyto školy je, že v posledních letech zaznamenávají mírně zvýšený zájem o studium.

¹² Výroční zprávy o činnosti školy v jednotlivých školních letech

Graf 27 Vývoj počtu studentů na středních a vyšších odborných školách v Trutnově

Zdroj: podklady zpracované a poskytnuté jednotlivými SŠ a VOŠ

Dostupná data ukazují (Graf 27), že s výraznějším poklesem počtu studentů se potýkají zejména - SOŠ a SOU Trutnov a osmileté gymnázium. U těchto vzdělávacích zařízení klesl celkový počet studentů za posledních pět let o více jak 20 %.

Graf 28 Vývoj počtu studentů na SOŠ a SOU v Trutnově dle studijních oborů (rok 2010/11 = 100 %)1

Poznámka: ¹učební obor pekař rok 2012/13 = 100 %, maturitní studijní obor Gastronomie se do roku 2011 nazýval Společné stravování, studijní obor s maturitou - Logistické a finanční služby, Gastronomie

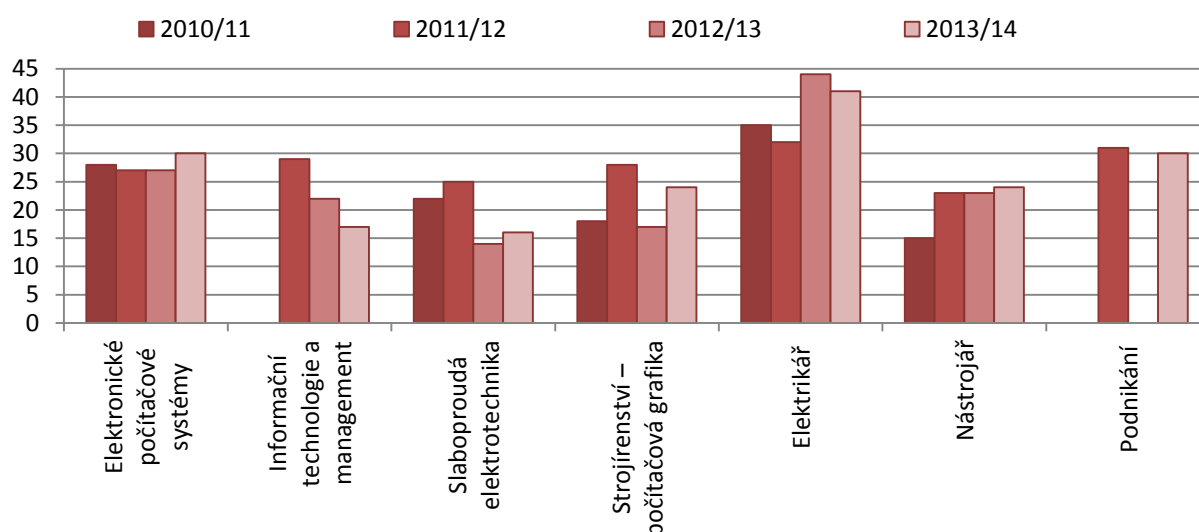
Zdroj: Střední odborná škola a střední odborné učiliště Trutnov

Nejvyšší pokles zaznamenalo osmileté gymnázium, kde se v porovnání s rokem 2010/11 snížil počet studentů o 25,6 %. Toto snížení však bylo způsobeno organizačními změnami ze strany zřizovatele Královéhradeckého kraje, který rozhodl snížit kapacitu osmiletého gymnázia. U SOŠ a SOU Trutnov klesá zájem žáků jak o učňovské, tak i o maturitní obory. Výraznější pokles byl zaznamenán u

některých řemeslných oborů truhlář, zedník, manipulant poštovního provozu a přepravy (Graf 28). Naopak růst zájmu se v posledních letech ukazuje (Graf 28) u oboru cukrář, tesař, pekař. U studijního oboru gastronomie se začal zájem studentů zvyšovat od roku 2011, kdy došlo k úpravě oboru.

Počet studentů na Střední průmyslové škole, Trutnov, Školní 101 má pozitivní trend. Celkový počet žáků mírně roste a roste také počet přijatých studentů. Zájem se v posledních letech zvýšil zejména u učebních oborů. Největší zájem je o studium učebního oboru elektrikář a nástrojář. Naopak u maturitních oborů se zájem o studium v posledních letech spíše snižuje a nejvyšší pokles byl u oboru Informační technologie a management - Graf 29.

Graf 29 Vývoj počtu přijatých studentů na Střední průmyslovou školu v Trutnově

Poznámka: Studijní obor - Elektronické počítačové systémy, Informační technologie a management, Slaboproudá elektrotechnika, Strojírenství – počítačová grafika; Učební obor – Elektrikář, Nástrojář, Strojní mechanik, Podnikání; Nastavbové studium – Podnikání

Zdroj: Střední průmyslová škola Trutnov

U vyšších odborných škol je zájem studentů poměrně stabilní. Toto studium nabízí dvě střední školy – Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zdravotnická škola, Trutnov, Procházkova 303 a Česká lesnická akademie Trutnov - střední škola a vyšší odborná škola.

Vysoké školy

Zaměstnavatelé v Trutnově dlouhodobě postrádají přítomnost technicky zaměřené vysoké školy v Trutnově či blízkém okolí. Ve strategickém plánu z roku 2009 byl navržen projekt vybudování **detašovaného pracoviště Elektrotechnické fakulty Českého vysokého učení technického v Praze**. Projekt se podařilo nastartovat v roce 2010, kdy město Trutnov ve spolupráci s firmami (zejména ZPA Smart Energy) vytvořilo podmínky pro vznik tohoto pracoviště. Elektrotechnická fakulta ČVUT otevřela kombinované i denní bakalářské studium elektrotechniky, energetiky a managementu a celkem přijala na podzim roku 2010 okolo šedesáti studentů. Přestože se po prvním úspěšném akademickém roce přihlásilo 18 zájemců o kombinovanou formu studia, tak po nástupu nového vedení fakulty došlo k jednostrannému ukončení podpory trutnovské výuky ze strany ČVUT-FEL.

ČVUT-FEL nechalo pouze dokončit studium studentům prvního a druhého ročníku kombinované formy v Trutnově a tím veškerá podpora či rozvoj výuky ČVUT-FEL v Trutnově skončila.

V současné době působí v Trutnově jedna vysoká škola - Fakulta veřejných politik Slezské univerzity v Opavě. V roce 2010 fakulta otevřela v Trutnově Konzultační středisko pro celoživotní vzdělávání a v návaznosti na to zahájila bakalářské studium. Za pět let působení v Trutnově prošlo studiem kurzů ČŽV veřejná správa a sociální politika, sociální patologie a prevence zhruba 150 studentů¹³. První dva ročníky v rámci tohoto celoživotního vzdělávání jsou placeny a třetí rok se překlápí do řádného neplaceného bakalářského studia. Toto kombinované studium je realizováno na Základní škole V Domcích, kde má konzultační středisko k dispozici knihovnu a posluchárny.

Hlavní zjištění:

- *Vzdělanostní úroveň obyvatelstva města odpovídá průměrným hodnotám Královéhradeckého kraje i České republiky.*
- *Nabídka možností předškolního vzdělávání je dostatečná a rozmístění pracovišť MŠ odpovídá potřebám jednotlivých obydlých částí města. Mateřské školy na území města jsou kapacitně téměř naplněny. Nejvyšší zájem mají mateřské školy pravděpodobně již za sebou a v následujících letech se poptávka po předškolním vzdělávání nebude příliš měnit, spíše lze očekávat postupný pokles.*
- *Nabídka možností základního vzdělávání je z kapacitního hlediska dostatečná a to i pro následující roky. Stávající průměrná vytiženost základních škol ve městě se pohybuje necelých 71 %. V následujících letech se počet dětí nastupujících do prvních tříd se dramaticky zvyšovat již nebude.*
- *Nabídka středoškolského vzdělání je ve městě velmi pestrá. Přestože se střední školy obecně potýkají s poklesem počtu studentů, dvě střední školy (střední průmyslová škola a střední zdravotnická škola) si stabilně udržují potřebný počet žáků a v posledních třech letech zaznamenaly i jejich nárůst.*
- *Ve městě působí jedna vysoká škola (Fakulta veřejných politik Slezské univerzity v Opavě), která nabízí kombinovanou formu studia ukončenou titulem bakalář.*

¹³ Zdroj: http://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/slezska-univerzita-se-pod-krkonosemi-uz-zabydlela-20150516.html

7. Kvalita života

Kvalita života patří mezi nejobsáhlejší oblasti, na které se v rámci strategického plánování soustředí pozornost. Město Trutnov chce být atraktivním městem s kvalitními podmínkami pro život. Cílem této kapitoly je zanalyzovat, do jaké míry se to v jednotlivých oblastech daří. V následujících dílčích podkapitolách se pozornost soustředí na tři základní oblasti:

- Bydlení ve městě;
- Sociální a zdravotní služby;
- Bezpečnost ve městě.
- Kultura a sport

7.1 Bydlení

Zajištění bydlení představuje důležitou oblast v životě každého jednotlivce. Řešení bytové problematiky přináší s sebou mnoho otázek a klíčová je v této oblasti jak fyzická, tak především finanční dostupnost bydlení. Nabídka kvalitního bydlení pro stávající, ale i pro nové obyvatele se řadí mezi důležité priority každé radnice a může být důležitým faktorem pro změnu nepříznivého demografického vývoje. Na základě dostupných dat se analýza pokusí nalézt odpovědi na tři otázky:

Klíčové otázky

- *Jaká je současná struktura bytového fondu a jaký je vývoj nové výstavby v posledních letech, zejména ve srovnání s konkurenčními městy?*
- *Jak se vyvíjí ceny nemovitostí ve městě? V tomto případě lze vývoj cen společně s vývojem nové výstavby považovat do určité míry také za ukazatel ekonomické výkonnosti a atraktivity města.*
- *Existují ve městě specifické lokality, kterým je potřeba věnovat pozornost?*

Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 ukazují, že bytový fond města je tvořen 3 875 domy, z nichž trvale obydleno je 92,2 %. Ve struktuře domovního fondu převažují rodinné domy – 69,5 % nad bytovými domy – 26,4 %. Domovní fond je průměrně zastaralý. Dle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 bylo nejvíce domů – 76,5 % postaveno do roku 1990 - viz Graf 30.

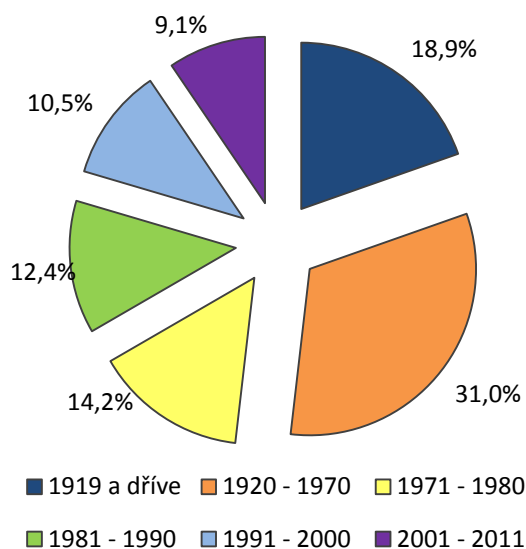
V Trutnově došlo mezi jednotlivými cenzy (2001, 2011) k nárůstu počtu rodinných domů (o 10,3 %) avšak k mírnému poklesu obydlených bytových domů (o 4,3 %). Z celkového počtu obydlených domů jsou ve vlastnictví města popřípadě státu pouze 4,7 % domů a téměř 70 % je v soukromém vlastnictví – viz Graf 31.

Zatímco v roce 2001 bylo z celkového počtu obydlených bytů na území města téměř 41 % bytů nájemních¹⁴, tak v roce 2011 to bylo necelých 23 %. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán u družstevního vlastnictví, kde se podíl z roku 2001 (25,5 %) snížil na pouhých 6,8 %. Z těchto

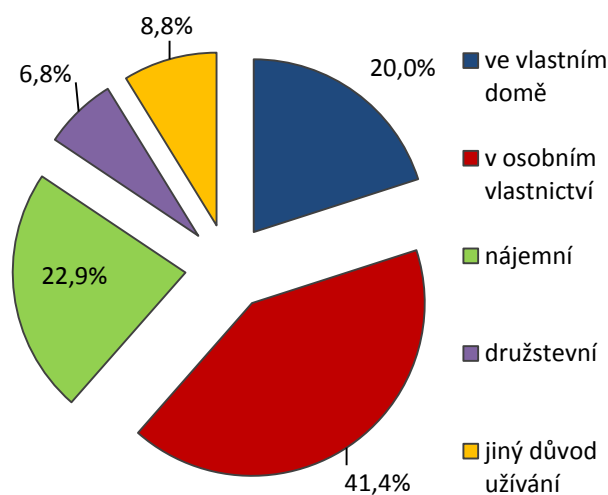
¹⁴ Nájemní byt pronajímá město nebo soukromý vlastník.

dostupných údajů je tedy zřejmé, že v uplynulých deseti letech byla velká část bytů prodána do osobního vlastnictví, popřípadě jejich prodej byl spojen s prodejem celého bytového domu.

Graf 30 Stáří bytového fondu ve městě, 2011

Graf 31 Obydlené byty podle právního důvodu užívání (%)

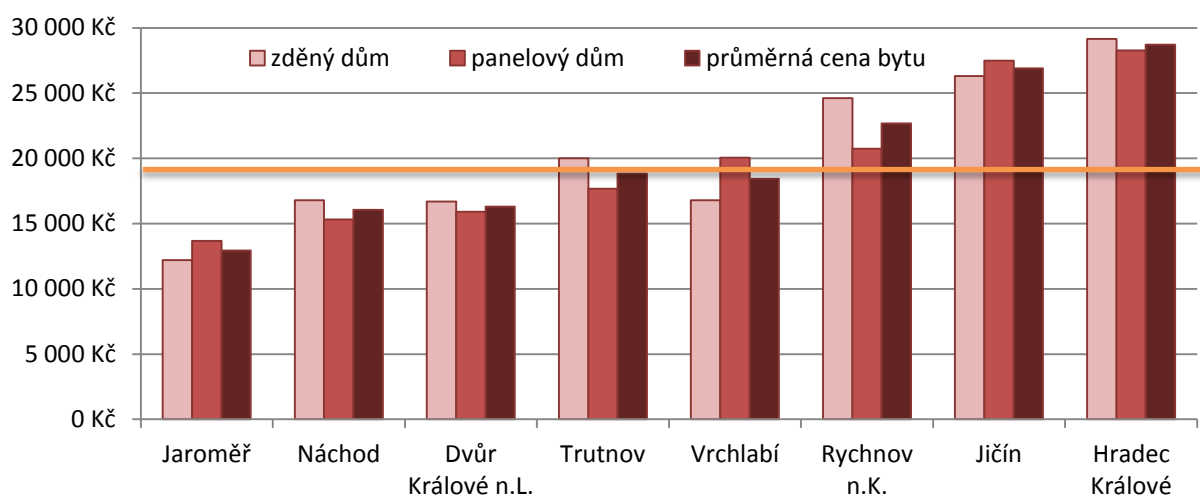

Zdroj: Sčítání domů, bytů a lidu 2011

V polovině roku 2015 bylo ve vlastnictví města Trutnova celkem 83 domů, jejichž správu zajišťuje firma MEBYS Trutnov s.r.o. Z tohoto celkového počtu bylo sedm domů s pečovatelskou službou a jeden dům holobyt. Firma zajišťovala k 15. 6. 2015 správu celkem 660 bytů ve vlastnictví města, přičemž 40 % bytů je umístěno v domech s pečovatelskou službou. V porovnání s rokem 2008 se tento počet snížil zhruba o 15 %. V letech 2008 – 2014 bylo odprodáno celkem 119 bytů. V následujících letech město předpokládá ještě odprodej celkem 125 bytů a ve svém vlastnictví si chce ponechat zhruba 535 bytů.

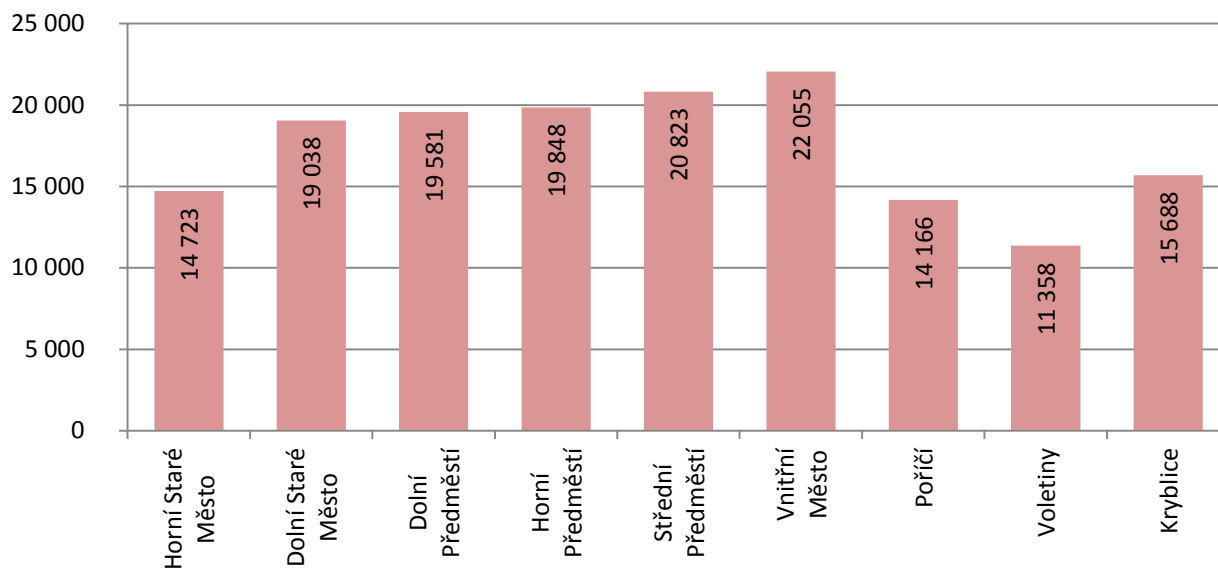
Ceny bytů za tržní hodnotu zaznamenaly od roku 2009 sice propad v důsledku celosvětové ekonomické recese. Zatímco řada měst se vyrovnávala s poklesem cen nemovitostí v rozmezí 10-20%, tak Trutnov si i přes tento negativní vývoj udržel poměrně stálé ceny bytů. Jedním z důvodů tohoto vývoje může být stále se rozvíjející turistický potenciál celého krkonošského regionu.

Ze srovnání cen bytů (cena v Kč za m² obytné plochy) mezi osmi největšími městy Královéhradeckého kraje (Graf 32) je zřejmé, že Trutnov patří mezi cenově příznivější lokality kraje. Cena metru čtverečního se v Trutnově pohybuje zhruba na 68,7 % ceny m² v Hradci Králové. Trutnov ztrácí na atraktivitě zejména v důsledku horší dopravní dostupnosti. Další vývoj cen ve městě, ale i v kraji bude závislý především na zlepšování dopravního napojení Královéhradeckého kraje na Prahu a na dálniční síť.

Graf 32 Porovnání cen bytů v Královéhradeckém kraji (Kč/m², červen 2015)¹⁵

Zdroj: <http://reality.idnes.cz>, <http://www.sreality.cz>

Z grafu (Graf 33) je zřejmé, že cenová hladina se v jednotlivých částech města liší a do určité míry tato čísla ukazují názor na rozložení atraktivity bydlení ve městě. Z pohledu obyvatel patří mezi lukrativní oblast nemovitosti v centru města a na Středním Předměstí. Cenově nejdostupnější jsou nemovitosti v lokalitě Horní Staré Město, kde se cena m² pohybuje okolo 14 723 Kč, což je zhruba 66,8 % ceny m² ve Vnitřním Městě. Mezi cenově příznivější lokality patří v Trutnově také jednotlivé místní části.

Graf 33 Porovnání cen nemovitostí v jednotlivých částech města Trutnova (Kč/m², červen 2015)

Poznámka: Nasbírané údaje rozlišují stáří domu, rekonstrukci apod., ale cenové hladiny jsou průměrné, tedy jak z nových tak starých domů a respektují převládající charakter staveb v dané lokalitě. Hodnoty jsou uváděny bez DPH.

Zdroj: <http://cenovamapa.gekonsro.cz>

¹⁵ Ceny jsou porovnávány za byty v družstevním i osobním vlastnictví, ceny jsou porovnány pouze za starší domy, novostavby nejsou zařazeny

V následujících letech chce město investovat zejména do zkvalitnění prostředí na panelových sídlištích, kde v minulých sedmi letech nebylo realizováno příliš mnoho investic. Město má připraven projekt regenerace panelového sídliště Zelená louka, ale zatím se nepodařilo zajistit dostatečný objem finančních prostředků pro jeho realizaci. Nutnost investice do regenerace panelových domů signalizují také výraznější rozdíly mezi cenou bytu v panelovém a zděném domě. V polovině roku 2015 se průměrná cena 1 m² bytu v panelovém domě pohyboval okolo 17 679 Kč a průměrná cena 1 m² bytu ve zděném domě okolo 19 993 Kč (viz Graf 32).

Město Trutnov se potýká v posledních letech především s nedostatkem volných ubytovacích kapacit pro sociálně slabší skupiny obyvatelstva a poptávka po sociálních bytech výrazně převyšuje nabídku. Tento problém je způsoben několika faktory:

- nájemní byty (městské i soukromé) nejsou z důvodu vysokých nákladů na bydlení vhodné pro jednotlivce či rodiny s nižšími příjmy;
- nárůst neplatičů nájemného v městských bytech - dočasné řešení - holobyty v Horním Starém Městě;
- ubytovny v Trutnově přestávají plnit roli bydlení na přechodnou dobu a stále častěji se stávají bydlením trvalým;
- naplněná kapacita azylu pro matky s dětmi neumožňuje reagovat na okamžité potřeby místních klientů;
- absence azylového bydlení pro muže

V letech 2011-2013 bylo v Královéhradeckém kraji postaveno celkem 3750 nových bytů. Nejintenzivnější výstavba probíhala v Hradci Králové a následně pak v Trutnově. V Trutnově bylo během tří let dokončeno celkem 121 bytů, přičemž nejvyšší počet byl dokončen v roce 2012. Z celkového počtu bytů bylo dokončeno pouze 12,4 % v bytových domech.

Nová výstavba bytových jednotek ve městě

Základní koncepce výstavby na území města je stanovena územním plánem. Pro novou výstavbu rodinných domků i bytových domů je ve stávajícím platném územním plánu určena řada zajímavých lokalit. Město nabízí dostatečné množství volných kapacit pro realizaci nové výstavby. Plochy pro novou výstavbu se nacházejí například v několika lokalitách, pro které je zpracován regulační plán případně územní studie. Jedná se například o lokality:

Lokalita Červený kopec – jedná se o lokalitu, na které jsou vymezeny parcely pro výstavbu individuálních rodinných domů případně řadových domů, plocha o výměře 18,9 ha.

Lokalita Nové Dvory – regulační plán umísťuje do lokality zejména objekty individuálního rodinného bydlení, tak aby došlo k odstranění stávající roztříštěnosti způsobené nekoordinovanou živelnou výstavbou individuálních rodinných domů. Regulační plán uvažuje o výstavbě až 243 bytových jednotek.

Lokalita Chmelnice - plocha je územním plánem Trutnov vymezena především jako plocha pro bydlení (větší část zastavitelné plochy) a pro tělovýchovná a sportovní zařízení (menší část zastavitelné plochy). Lokalita se nachází na okraji zastavěného území města Trutnova v jeho jižní části, v katastrálním území Bojiště u Trutnova.

Lokalita Bohuslavice nad Úpou – pro území je zpracována územní studie, která předpokládá rozdělení řešeného Území na sedm parcel určených pro výstavbu rodinných domů

Lokalita Horní Staré Město a Dolní Staré Město - pro území je zpracována územní studie, která předpokládá výstavbu objektů pro bydlení (bytové a rodinné domy), zařízení občanské vybavenosti, včetně ploch určených pro výrobu a skladování, pro zeleň, rekreaci a plochy pro dopravní infrastrukturu.

Lokalita Kryblice – pro území je zpracována územní studie, která určuje charakter zástavby. Plochy v celé lokalitě jsou určeny pro bydlení v rodinných domech – městské a příměstské.

Hlavní zjištění:

- *Z pohledu cen nemovitostí patří Trutnov mezi cenově příznivější lokality. Nižší ceny nemovitostí mohou být dány zhoršenou dopravní dostupností. Na druhou stranu se ceny bytů v Trutnově příliš v čase nemění.*
- *Bytový fond je relativně zdravý a průměrně zastaralý. Ve městě je poměrně nízký podíl neobydlených domů.*
- *V Trutnově bylo v letech 2011 – 2013 dokončeno po Hradci Králové nejvíce bytů. V nové výstavbě převažuje výstavba rodinných domů.*
- *Město má v územním plánu vytýčeny plochy pro výstavbu rodinných i bytových domů a pro tyto lokality jsou zpracovány buď územní studie, nebo regulační plány.*
- *Město Trutnov se potýká v posledních letech především s nedostatkem volných ubytovacích kapacit pro sociálně slabší skupiny obyvatelstva a poptávka po sociálních bytech výrazně převyšuje nabídku.*

7.2 Sociální a zdravotní služby

Rozvoj sociální a zdravotní oblasti je určován jak politikou státu a činností státních institucí, tak zároveň je spoluvytvářen regionálními a místními sociálními a zdravotními službami. Město ve spolupráci s dalšími poskytovateli služeb zejména z řad neziskových organizací je do určité míry zodpovědné za rozvoj místní sociální sítě a vytváření příznivých podmínek pro potřebné obyvatele na svém území. Tato podkapitola hledá odpovědi na několik klíčových otázek:

Klíčové otázky

- *Jaká je dostupnost sociálních služeb v Trutnově a jaké jsou hlavní nedostatky těchto služeb, případně jaké služby ve městě chybí?*
- *Jaké jsou hlavní cílové skupiny obyvatel, na které se soustředí pozornost ve městě a okolí?*
- *Existuje ve městě lokalita, ve které by docházelo ke kumulaci většího počtu sociálně-patologických jevů?*
- *Jaká je dostupnost zdravotních služeb v Trutnově a jaké jsou hlavní nedostatky těchto služeb, případně jaké služby ve městě chybí?*

Sociální služby

Město Trutnov nemá zatím zpracován žádný koncepční dokument zaměřený na rozvoj sociálních služeb na svém území. Služby poskytované na území města Trutnova jsou součástí „Plánu rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011 – 2016“ a sítě veřejně podporovaných sociálních služeb (poskytovatelů pobytových, ambulantních a terénních služeb) pro období 2015-2016. Síť je podkladem pro financování sociálních služeb po dobu její platnosti. Aktualizaci sítě provádí Královéhradecký kraj na základě analýzy stávajících služeb a na základě podnětů poskytovatelů sociálních služeb a obcí. Návrh sítě pro jednotlivá období je vždy veřejně připomínkován a projednán s poskytovateli sociálních služeb a obcemi.

Město Trutnov patří prostřednictvím svých příspěvkových organizací mezi klíčové poskytovatele sociálních služeb na celém území SO ORP Trutnov. V roce 2015 na území města Trutnova působilo celkem 14 subjektů poskytujících služby z oblasti sociální péče, sociální prevence i sociálního poradenství. Podrobnější přehled poskytovatelů různých sociálních služeb působících na území SO ORP Trutnov je uveden v následující tabulce (Tabulka 9).

Tabulka 9 Přehled zařízení poskytujících sociální služby ve městě Trutnov a okolí v roce 2015

Název organizace	Poskytovaná služba
Domov pro seniory Trutnov	• pobytové služby
Most k životu o.p.s.	• pobytové služby - azylový dům ¹⁶ • výkon sociálně právní ochrany dětí • základní sociální poradenství
Barevné domky Hajnice	• pobytové služby - chráněné bydlení pro osoby s mentálním postižením – 4 skupinové a 5 individuálních domácností

¹⁶ Azylový dům poskytuje služby – obětem domácího násilí (pouze ženy), rodinám s dítětem/děťmi, osobám/ženám bez přístřeší.

Název organizace	Poskytovaná služba
Ambeat Health Care a.s., Sanatorium Trutnov	- pobytové služby - ošetřovatelská a rehabilitační péče - nabídka sociálních lůžek - komplexní následné péče
Stacionář pro zdravotně oslabené a tělesně postižené Trutnov	ambulantní sociální služby – denní stacionář
RIAPS Trutnov	- stacionář pro osoby s duševním onemocněním - nízkoprahové centrum SHELTER pro děti a mládež - K-centrum služby pro uživatele návykových látek - adiktologická poradna a terénní služby pro uživatele návykových látek - psychoterapeutické služby krizové intervence rodiny
Centrum pro integraci osob se zdravotním postižením KHK, o.p.s., regionální pracoviště Trutnov	- sociální poradenství - sociálně aktivizační služby pro osoby se ZP i seniory - půjčování rehabilitačních a kompenzačních pomůcek
Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR, SONS - oblastní pobočka Trutnov	sociálně aktivizační služby pro zrakově postižené
SPCCH – Svaz postižených civilizačními chorobami v ČR	odborné a specifické sociální poradenství
Pečovatelská služba Trutnov	terénní sociální služby (pečovatelské služby)
Oblastní charita Trutnov	- terénní pečovatelské a ošetřovatelské služby - osobní asistence - domácí hospicová péče, - služby pro rodiny s dětmi v náhradní rodinné péči, - dobrovolnictví, půjčování zdravotních pomůcek - sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi¹⁷
Oblastní charita Hradec Králové	intervenční centrum pro osoby ohrožené domácí násilím
Farní charita Dvůr Králové nad Labem	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Zdroj: Městský úřad Trutnov, odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví

Město Trutnov je z celkového počtu poskytovatelů sociálních služeb zřizovatelem celkem tří subjektů - Stacionáře pro zdravotně oslabené a tělesně postižené, Domova pro seniory Trutnov a Pečovatelské služby Trutnov. Město je od roku 2011 také jediným zakladatelem obecně prospěšné společnosti Most k životu.

Domov pro seniory Trutnov s celkovou kapacitou 124 lůžek působí na dvou pracovištích (Dělnická kapacita 31 lůžek, R. Frimla kapacita 93 lůžek). Kapacita obou pracovišť je dlouhodobě vytížena na maximum a poptávka po službě stabilně převyšuje počet lůžek, která má domov k dispozici. V polovině roku 2015 bylo v pořadníku žadatelů celkem 50 nevyřízených žádostí (ženy 48 žádostí, muži 2 žádosti).

Pečovatelská služba Trutnov poskytuje své služby seniorům a zdravotně postiženým osobám, a služba je poskytována také rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Kapacita Pečovatelské služby Trutnov je 350 uživatelů za den.

¹⁷ Tuto službu bude Oblastní charita Trutnov poskytovat od září 2015 a to jak ambulantní tak i terénní formou v zařízení "ZVONEK pro rodinu"

Město Trutnov má ve svém majetku celkem 7 domů s pečovatelskou službou s celkovou kapacitou 265 bytů. V polovině roku 2015 městský úřad evidoval celkem 13 žadatelů - jednotlivců o umístění do DPS.

Most k životu o.p.s., Trutnov nabízí azylové ubytování pro ženy a matky s dětmi, celková kapacita zařízení je 32 lůžek. V azylovém domě pro ženy a matky s dětmi je kapacita průběžně naplněna (aktuální čekací doba je 2 měsíce). V roce 2014 organizace poskytla služby 46 ženám a 72 dětem, 90% případů bylo spojeno se ztrátou bydlení.

Město nemá specifikovány cílové skupiny, na které by přímo zaměřovalo pozornost. Klienti, kteří na městském úřadě vyhledávají pomoc, spadají do různých skupin a městský úřad ve spolupráci se všemi poskytovateli sociálních služeb na území SO ORP řeší v rámci možností potřeby klientů všech cílových skupin. Přesto lze na základě služeb poskytovaných jednotlivými subjekty provést určitou specifikaci základních skupin obyvatelstva:

- **senioři...** klíčové pro tuto skupinu je zajištění terénních sociálních služeb jako např. pečovatelská služba, ošetřovatelská služba, osobní asistence, dále pak zajištění dostupnosti pobytových služeb a snaha o lepší provázanost sociálních a zdravotní péče;
- **zdravotně handicapované osoby...** terénní sociální služby (pečovatelská služba), sociálně aktivizační služby a pro určitou část klientů jsou dostupné i pobytové služby;
- **rodiny s dětmi...** aktivity jsou zaměřeny na prevenci sociálně patologických jevů mezi dětmi, sociálně aktivizační služby, zajištění azylového bydlení, pomoc rodinám se zdravotně handicapovanými dětmi, podpora volnočasových aktivit;
- **osoby ohrožené sociálně nežádoucími jevy...** pro tuto cílovou skupinu nabízí služby zejména nezisková organizace **RIAPS Trutnov** pozornost je zaměřena na prevenci v oblasti sociálně patologických jevů pro děti a mládež, dále organizace pracuje s **uživateli návykových látek**.

Zástupci regionálních poskytovatelů sociálních služeb a pověřených městských úřadů identifikovali na svých společných pracovních jednáních několik návrhů záměrů na doplnění regionální sítě poskytovatelů sociálních služeb:

- azylový dům - noclehárna, azylové bydlení pro muže i pro ženy;
- uvolnění kapacity azylového domu pro ženy a matky s dětmi;
- zajištění dostupnosti ambulantních služeb pro osoby s těžkým mentálním postižením;
- vytvoření stabilních podmínek pro systémovou terénní sociální práci;
- občanská poradna zaměřená na dluhové poradenství a související smluvní vztahy;
- příprava podmínek pro vznik chráněného, podporovaného bydlení pro osoby s duševním onemocněním, zajištění transformace psychiatrické péče - vznik Centra duševního zdraví (krizové mobilní týmy, terénní služba), posílení provázanosti zdravotních a sociálních služeb;
- zavedení sociální rehabilitace (Barevné domky Hajnice);
- zřízení krizových lůžek a zavedení systému sociálního bydlení;
- jednat o navýšení kapacity rezidenčních zařízení pro uživatele návykových látek v rámci sítě sociálních služeb v Královéhradeckém kraji, případně o rozšíření „sítě“ i pro mladší populační skupiny uživatelů.

Na základě poznatků, které získali pracovníci orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále OSPOD) v rámci výkonu svých činností, chybí na území města následující služby:

- rodinná poradna, rodinná terapie – částečně je služba pokryta aktivitami organizace RIAPS, částečně kompenzováno externím psychologem OSPOD, tyto kapacity jsou plně vytíženy a jsou nedostačující;
- dětská psychiatrie - zajišťuje RIAPS, nedostatečná kapacita, dlouhé objednací lhůty;
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, tzv. „sanace rodiny“ – u této služby se předpokládá, že po zahájení činnosti „ZVONKU pro rodinu“ bude potřeba prozatím pokryta;
- sociální bydlení - dočasné řešení bytové situace osamělého rodiče s dítětem nebo celé rodiny, řešení rovněž pro mladé, kteří po ukončení studia a pobytu v dětském domově nemají kam odejít;
- vytvoření podmínek pro asistovaný kontakt s dětmi - asistované předávání a „zvykací“ režimy u dětí, které se s rodičem v minulosti nestýkaly, nebo od posledního kontaktu uplynula dlouhá doba;
- terénní sociální práce (nelze ji nahradit žádnou z aktuálně dostupných služeb)
- rozšíření služeb pro rodiče – uživatele drog - velký nárůst případů.

Z výše uvedených aktivit se bude v současnosti pozornost města soustředit na zajištění dvou aktivit:

- zajištění dostupnosti ambulantních služeb pro osoby s těžkým mentálním postižením, tj. s vysokou mírou podpory – tyto služby budou zajištěny rozšířením cílové skupiny Stacionáře pro zdravotně oslabené a tělesně postižené;
- vytvoření stabilních podmínek pro systémovou terénní sociální práci. V této oblasti se budou aktivity soustředit především na rodiny a osoby sociálně vyloučené, zejména z romského etnika.

Podle odborníků na sociální oblast ve městě existuje několik problémů, na které bude nutno soustředit pozornost. V roce 2014 zřídila Rada města Trutnova jako svůj poradní a iniciativní orgán Komisi pro sociální začleňování. Na jednáních této komise bylo vymezeno 5 základních jevů (nezaměstnanost, bydlení, zadluženost, závislosti a kriminalitu), které způsobují na území Trutnova určité problémy či jsou pro město potencionálními riziky.

V oblasti bydlení se město Trutnov potýká zejména s **nedostatkem ubytovacích kapacit pro sociálně slabší skupiny osob**. Důvody této absence jsou uvedeny v kapitole Bydlení.

Ve městě dochází k **prohlubování zadluženosti** a to jak u sociálně nejslabších skupin, tak stále častěji i u nižší střední a střední společenské třídy. Za hlavní důvody tohoto negativního jevu lze považovat problémy spojené s nezaměstnaností a s bydlením, nízkou finanční gramotností zejména u střední a starší generace.

Výrazné problémy na území města jsou spojeny s dalším jevem – závislostí, a to jak na návykových (omamných a psychotropních) látkách, tak i na hazardních hrách (především výherní hrací přístroje - VHP, interaktivní videoterminály - IVT, sázky a loterie). Město Trutnov ve svých nebytových prostorech nepovoluje umístění heren nebo výherních hracích automatů a o plošném zákazu zatím neuvažuje. Město je přesvědčeno, že plošný zákaz by vedl k přesunu, případně vzniku nelegálních zařízení tohoto typu. Velkým problémem, který město v poslední době monitoruje nejen na svém

území, ale i v celém regionu, je **výrazný nárůst počtu drogově závislých a zejména drogově závislých těhotných žen a rodičů malých dětí.**

Výše uvedené jevy zásadním způsobem ovlivňují chování a jednání osob, které může v řadě případů vést až k dopouštění se přestupků a páchání trestné činnosti.

V souvislosti s rostoucím počtem sociálně vyloučených osob a jejich koncentrací na jednom místě mohou vznikat sociálně vyloučené lokality (sociální exkluze je v těchto místech doprovázena také bezpečnostními problémy). Sociálně vyloučené lokality jsou často spojovány s romskou menšinou. Tyto projevy jsou na území města vnímány nejen sociálními pracovníky, ale také Policií ČR a Městskou policií Trutnov. Za problematické/rizikové lokality jsou považovány Poříčí (Lipové náměstí, ulice Náchodská) a lokalita Horní Staré Město (ulice Moravská, Slovenská, Májová a Svornosti) a také ulice Za Vápenkou.

Zdravotní služby

Ve městě je dostatečná základní infrastruktura a kapacita pro poskytování ambulantní lékařské péče. Ambulantní, lůžkovou a komplementární péči ve městě poskytuje především Oblastní nemocnice Trutnov a.s. Nemocnice je akciovou společností od roku 2007 a jediným akcionářem je Zdravotnický holding Královéhradeckého kraje. Nemocnice poskytuje lůžkovou zdravotní péči v oborech vnitřního lékařství, pediatrie, neurologie, gynekologie a porodnictví, chirurgie včetně traumatologie, ortopedie a onkologie s radioterapií a rehabilitace. V rámci těchto oborů zajišťuje také odborné poradny. V oblasti intenzivní péče disponuje nemocnice oddělením ARO, jednotkami intenzivní péče na oddělení interním, chirurgickém a neurologickém. Formou ordinariátů jsou zajištěny obory očního lékařství a ORL, které mají k dispozici integrovaný lůžkový fond a dermatovenerologii se stacionářem. Samostatnou jednotkou je oddělení hemodialýzy. Komplementární služby zahrnují celé spektrum od radiodiagnostiky, přes biochemii, hematologii a výrobu transfuzních přípravků po mikrobiologii a nukleární medicínu. Nemocnice disponuje kapacitou 300 lůžek a každoročně ošetří více jak 13 tisíc pacientů. Velkým pozitivem je, že nemocnice každoročně investuje nemalé finanční prostředky do svého rozvoje a modernizace.

Rychlá zdravotnická pomoc je ve městě zajištěna díky detašovanému pracovišti Zdravotnické záchranné služby Královéhradeckého kraje, která je rozdělena do dvou geografických oblastí oblast Jih a oblast Sever. Ředitelství oblasti Sever je lokalizováno v Trutnově. V letech 2010 a 2011 proběhla rekonstrukce výjezdové základny, na které jsou k dispozici dvě posádky rychlé zdravotnické pomoci (RZP) a jedna posádka rendez-vous (RV)¹⁸.

Hlavní zjištění:

- *Město Trutnov nemá zpracován komunitní plán sociálních služeb. V této oblasti však aktivně spolupracuje s Královéhradeckým krajem a uvažuje o zpracování určitého koncepčního dokumentu. Dostupnost sociálních služeb je na velmi dobré úrovni.*

¹⁸ RZP - posádka ve složení dvou zdravotnických záchranářů, z nichž jeden plní roli řidiče.

RV - rendez-vous je posádka ve složení lékaře a zdravotnický záchranář, který je současně řidičem malého vozidla rychlé reakce v setkávacím systému posádek záchranné služby.

- *Nabídka sociálních služeb ve městě pro seniory je v současné době kvalitní, avšak stávající kapacita domova pro seniory je nedostačující. Vlivem populačního vývoje, který je v Trutnově očekáván v následujících letech, se navíc bude podíl osob nad 65 let zvyšovat a tím poroste i poptávka po sociálních a zdravotních službách.*
- *Ve městě chybí řada služeb, které se průřezově týkají všech cílových skupin uvedených výše.*
- *V Trutnově existuje řada rizikových faktorů, proto je potřeba věnovat zvýšenou pozornost zejména existujícím problémům v rámci nezaměstnanosti, bydlení a závislosti. Neustále je však nutné sledovat i další jevy a s ohledem na migrační tendence romské menšiny také monitorovat situaci v sociálně vyloučených lokalitách v Úpici a rizikových lokalitách v Trutnově. Ve všech oblastech je nezbytné průběžně hledat a následně uplatňovat preventivní opatření.*
- *Na území města v současné době nejsou identifikovány sociálně vyloučené lokality. Město Trutnov, Městská policie a Policie ČR řadí mezi rizikové lokality oblasti Poříčí (Lipové náměstí, ulice Náchodská) a Horního Starého Města (ulice Moravská, Slovenská, Májová a Svornosti) a ulici Za Vápenkou.*
- *Ve městě je zajištěna dostatečná základní infrastruktura a kapacita pro poskytování jak ambulantní, tak lůžkové zdravotní péče.*
- *V Trutnově je lokalizováno také detašované pracoviště Zdravotnické záchranné služby Královéhradeckého kraje.*

7.3 Bezpečnost

O bezpečnost obyvatel, ochranu majetku a veřejného pořádku se v Trutnově starají dvě Bezpečnostní složky – Policie ČR a Městská policie Trutnov.

Tato kapitola analyzuje dostupná data z oblasti bezpečnosti a cílem je nalezení odpovědí na tři klíčové otázky:

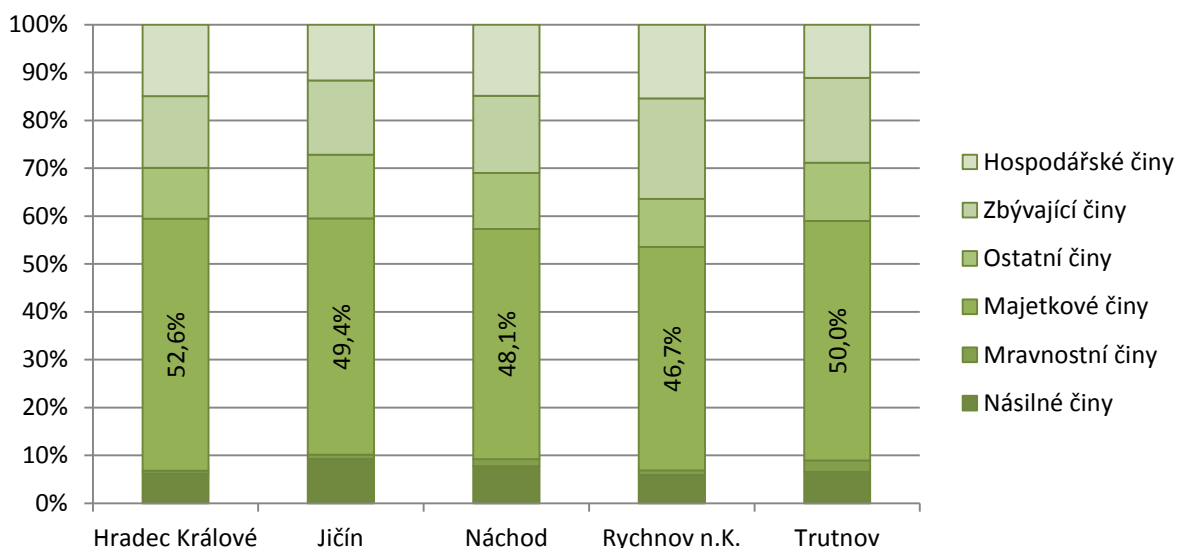
Klíčové otázky

- *Jaká je úroveň kriminality v Trutnově?*
- *Jaké jsou hlavní problémy v oblasti bezpečnosti na území města a jeho okolí?*
- *Existuje ve městě lokalita, ve které by docházelo ke kumulaci většího počtu trestných činů či přestupků?*

V porovnání s ostatními kraji se Královéhradecký kraj pohyboval na konci roku 2014 na pátém místě v celkovém počtu trestné činnosti i míry objasněnosti. Porovnáme-li situaci v kraji dle jednotlivých okresů, tak okres Trutnov patří k regionům s druhým nejvyšším výskytem trestné činnosti v Královéhradeckém kraji. Podíl okresu Trutnov na celkové kriminalitě Královéhradeckého kraje byl v roce 2014 zhruba 23 %. Z grafu (Graf 34) je zřejmé, že ve všech okresech Královéhradeckého kraje patří mezi nejčastější typy trestné činnosti majetkové činy a zejména prosté krádeže.

Pozitivem však je, že z hlediska objasněnosti se řadí okres Trutnov na druhé místo. Nejvyšší míra objasněnosti je v okrese Trutnov u mravnostních činů (89,5 %) a násilných činů (83,8 %)

Graf 34 **Struktura trestné činnosti v okresech Královéhradeckého kraje v roce 2014**

Poznámka: Srovnávané období 1. 1. - 31.12 2014

Zdroj: Policie České republiky (<http://www.policie.cz>)

Bezpečnostní analýza města Trutnova uvádí několik hlavních kriminogenních faktorů, které mohou ovlivňovat zvýšený výskyt trestné činnosti na území okresu Trutnov:

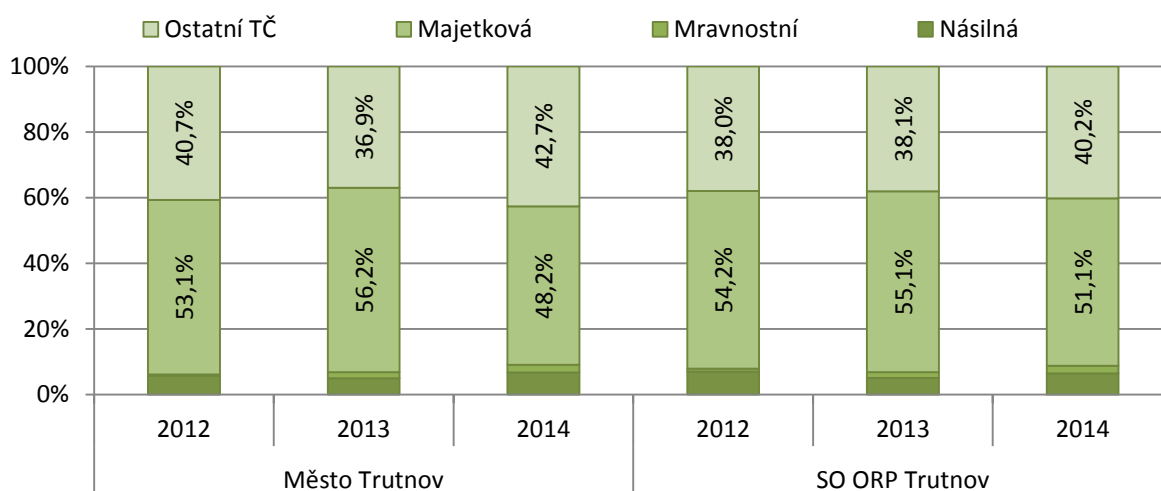
- turistický charakter oblasti vyplývající z blízkosti rekreačních center v Krkonoších;

- okres je oblastí příhraničního pásma s Polskou republikou a stává se tedy regionem s větším podílem kriminality cizinců a také případným tranzitním územím odcizených vozidel i dalších věcí;
- výskyt rizikových objektů Věznice Odolov s dozorem a dohledem s kapacitou 300 míst pro odsouzené muže starší 19 let; dva výchovné ústavy pro mládež (Hostinné, Husův dům ve Dvoře Králové n. L.) a dva dětské domovy se školou pro děti s výchovnými či sociálními problémy v Horním Maršově a Vrchlabí.

K rizikovým oblastem z hlediska výskytu kriminality se v okrese Trutnov řadí především území horských rekreačních středisek ve Špindlerově Mlýně a v Peci pod Sněžkou, která také vymezují státní hranici s Polskou republikou a v poslední době město Úpice s větší koncentrací sociálně slabší romské komunity.

Na území města Trutnova bylo v roce 2014 řešeno celkem 757 nápadů trestné činnosti. Město Trutnov a celý správní obvod obce s rozšířenou působností nejvíce zatěžuje majetková trestná činnost (Graf 35), která tvoří 48,2 % z celkového počtu nápadů trestné činnosti. Srovnání údajů za poslední tři roky ukazuje, že majetková trestná činnost na území města i SO ORP v roce 2014 klesla v porovnání s rokem 2013 o 21,6 %.

Graf 35 **Struktura trestné činnosti ve městě Trutnově a ve SO ORP Trutnov**

Zdroj: Policie ČR – OO PČR Trutnov, Městská policie Trutnov

Statistické údaje obvodního oddělení Policie ČR ukazují nejvyšší míru objasněnosti u mravnostní trestné činnosti, kde v roce 2014 bylo z celkového počtu nápadů trestné činnosti objasněno téměř 94,7 %. Vysoké procento objasněnosti je také u násilné trestné činnosti (v roce 2014 81,8 %). Odlišná situace je však u majetkové trestné činnosti, kde se míra objasněnosti v roce 2013 pohybovala okolo 35,8 % a v roce 2014 mírně stoupla na 37,1 %.

Z ostatní trestné činnosti se jeví jako problematický z pohledu města trestný čin výtržnictví (v roce 2014 evidováno 13 případů s objasněností 76,92 %) a sprejerství (v roce 2014 celkem 14 událostí). U nápadu trestné činnosti sprejerství je velmi problematické určení pachatele těchto trestných činů, což dokládá doposud zcela nulová míra objasněnosti. Policie ČR, Městská policie Trutnov i odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví Městského úřadu Trutnov města a další neziskové organizace působící v oblasti prevence kriminality označují za vážným problémem **nárůst sociálně-patologických**

jevů v oblasti toxikomanie. V roce 2014 bylo zaznamenáno 17 případů dle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy k § 283 s objasněností 94,12 %, a 1 případ vztahující se k § 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu, vše podle uvedeného zákona č.40/ 2009 Sb., trestního zákoníku.

Tabulka 10 Vybrané přestupky za území obvod města Trutnov 2013 – 2014

Druh přestupku	přestupky absolutně			Index na 10 tis. obyvatel	
	rok 2013	Rok 2014	změna 2014/13 (%)	rok 2013	rok 2014
Veřejný pořádek	348	313	89,9	113,2	101,8
Občanské soužití	213	270	126,8	69,3	87,8
Majetek	651	598	91,8	221,8	194,5
Alkoholismus a jiné tox.	28	32	114,3	9,1	10,4
CELKEM	1 240	1 213	97,8	100,8	98,6

Zdroj: Městská policie Trutnov

Z uvedených dat (Tabulka 10) vyplývá, že celkový počet sledovaných přestupků je v průběhu obou let téměř shodný - v roce 2014 došlo pouze k mírnému poklesu (o 2,2 %) počtu řešených přestupků na území města. V porovnání s rokem 2013 došlo k více než čtvrtinovému nárůstu přestupků proti občanskému soužití a mírně vzrostly také v oblasti alkoholismu a jiných toxických látek. Pozitivem je snížení počtu přestupků proti majetku a proti veřejnému pořádku.

Městská policie monitoruje děj ve městě prostřednictvím **městského kamerového monitorovacího systému** (dále MKMS). Bezpečnostní kamery jsou umístovány do míst, kde je velký pohyb lidí a kde je předpoklad výskytu trestné činnosti, případně vandalismu. V současnosti je nainstalováno celkem **20 kamer v nepřetržitém 24-hodinovém provozu** snímání a nahrávání. Z tohoto počtu jsou 2 ks mobilních kamer, které jsou používány dle potřeby – vandalismus. Kamery jsou rozmístěny zejména v centru města, na pěší zóně, na sídlišti Družba a v Horním Starém Městě. MKMS zvyšuje pocit bezpečí obyvatel, dané lokality jsou bezpečnější, není v nich páchána závažná trestná činnost, a není tak ohrožován život či zdraví občanů. V návaznosti na činnost kamerového systému bylo zadrženo mnoho pachatelů trestných činů a přestupků a v několika případech byla přivolána rychlá záchranná služba.

V srpnu 2009 byla dokončena rekonstrukce objektu Policie ČR Obvodního oddělení Trutnov, Roty Nazdar 469, za účelem vybudování kontaktního a koordinačního centra. Tato investice byla realizována v rámci projektu „Kontaktní a koordinační centra I. – Krajské ředitelství policie Východočeského kraje“, spolufinancovaného z Integrovaného operačního programu. Kontaktní a koordinační centrum zajišťuje podmínky pro nepřetržitou pohotovost, pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události a zajištění podmínek pro efektivní koordinaci při vzniku kalamičních situací.

V kompetenci městské policie je nejen represe, ale také prevence a to zejména prevence kriminality. V posledních letech se preventivní činnost zaměřuje zejména na

- **opatření výchovného charakteru** – pořádání akcí zaměřených na dopravní výchovu dětí. Od ledna 2013 byla při MěU Trutnov zřízena funkce manažera prevence kriminality, který zajišťuje realizaci besed, přednášek a akcí pro pedagogické sbory, žáky ZŠ i předškolních dětí. Přednášky jsou na téma právní vědomí, šikana, kyberšikana, vandalismus, sprejerství, rizikové chování dětí, problematika alkoholu a drog, dopravní výchova. Tyto aktivity jsou ještě doplňovány účastí zástupců Městské policie Trutnov na prezentačních akcích konaných pro různé příležitosti;
- **přechody pro chodce** – v ranních hodinách vykonávají strážníci dohled u přechodů pro chodce, po kterých chodí žáci základních škol;
- opatření směřující k zabránění šíření nakažlivých nemocí;
- odchyt toulavých a synantropních zvířat;
- sběr injekčních jehel.

Mezi problémové lokality, ve kterých se častěji vyskytují protiprávní jednání, řadí Městská policie Trutnov i OO PČR Trutnov zejména lokality, kde žije na jednom místě více osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených. Do této kategorie patří lokality, do kterých se sestěhoval větší počet občanů zejména z romské komunity. V Trutnově se tyto lokality vyskytují dvě – **městská část Poříčí - Lípové náměstí a ulice Voletinská a městská část Horní Staré Město ulice Moravská, Slovenská**. Vyšší počet osob závislých na sociálních dávkách je také v ubytovnách sociálního typu. Na území města se nachází celkem pět ubytoven, ve kterých jsou ubytovány osoby ohrožené sociálním vyloučením. Mezi rizikové lze zařadit ubytovnu Unimo v ul. Žitná, kde žije 15 klientů ze sociálních dávek s drobným závadovým jednáním. Nejproblematictější místem je **však objekt bývalé ubytovny Sylva v ul. Elektrárenská**. Provoz této ubytovny je již několik let ukončen, ale objekt je obýván zhruba 10 - 15 osobami bez přístřeší se sklonem k alkoholu a užívání drog.

Hlavní zjištění:

- *Město Trutnov patří mezi lokality s vyšším výskytem trestné činnosti v porovnání s ostatními okresy Královéhradeckého kraje, ale zároveň je regionem s druhou nejvyšší mírou objasněnosti. Mezi největší problémy patří majetková trestná činnost a to zejména prosté krádeže.*
- *Z hlediska bezpečnosti jsou označeny za nejproblematictější lokality tato místa - objekt bývalé ubytovny Sylva v ulici Elektrárenská, městská část Poříčí - Lípové náměstí a ulice Voletinská a městská část Horní Staré Město ulice Moravská, Slovenská.*
- *Město má dobře propracovaný městský kamerový monitorovací systém.*
- *Pro efektivnější práci v oblasti prevence kriminality byla zřízena pracovní pozice manažera prevence kriminality. V následujících letech bude připraven Plán prevence kriminality.*

7.4 Kultura a volnočasové aktivity

Kultura, sport a volnočasové aktivity patří mezi klíčové oblasti, které zpestřují život ve městě. Město Trutnov se jednoznačně řadí mezi významná společenská centra, je královským věnným městem a je městem tradic a kultury, což dokládá celá řada významných kulturních, společenských a dalších volnočasových aktivit. Tato kapitola se snaží nalézt odpovědi na dvě klíčové otázky:

Klíčové otázky

- *Jaká je ve městě nabídka kulturních a volnočasových aktivit?*
- *Jaký je potenciál města Trutnova v oblasti cestovního ruchu?*

K velkému posunu a rozvoji trutnovské kultury došlo v roce 2010. Město Trutnov zrealizovalo jednu z největších investic za několik posledních desetiletí. Na náměstí Republiky na místě bývalého veřejného parkoviště bylo vybudováno multifunkční společenské centrum. Stavba byla zrealizována za podpory Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod. Celkové náklady stavby byly 480 mil. Kč, z toho dotace představovala necelých 38 %. Prosklená víceúčelová budova společenského centra nabízí špičkové technické zázemí, variabilní uspořádání jeviště i hlediště pro různé typy kulturních a společenských akcí. Kapacita objektu je 640 osob a k dispozici je také 81 parkovacích míst. Divadlo nese název Uffo podle německy píšícího spisovatele a politika Uffo Daniela Horna.

Mezi hlavní koordinátory kulturních a společenských akcí ve městě patří Společenské centrum Trutnovska pro kulturu a volný čas (SCT), které je příspěvkovou organizací města Trutnova. Centrum zajišťuje provoz společenského centra Uffo, Národního domu, kina Vesmír a Kulturního klubu Nivy. Všechny tyto objekty představují výborné zázemí pro pořádání různých akcí. V průběhu roku je organizováno několik desítek významných akcí a aktivit, které mají již v Trutnově svou historickou tradici. Pořadatelem je jednak Společenské centrum Trutnovska pro kulturu a volný čas a další neziskové subjekty. Pokud bychom hodnotili význam těchto akcí podle návštěvnosti, nebo jejich významnosti dané historii kulturní akce, lze za nejvýznamnější považovat Jazz, blues a funky festival Jazzinec, městské dračí slavnosti "Už ho nesou", které navazují na trutnovskou pověst o drakovi, vzpomínková akce Bitvy 1866 u Trutnova, Strašidláci, kteří jsou součástí trutnovského parku a městské zimní slavnosti "Trutnovský masopust". Novou celorepublikově významnou akcí, která v Trutnově proběhla již pátým rokem je mezinárodní festival Cirk-Uff, který každým rokem přináší to nejlepší, co v oblasti nového cirkusu v Evropě vzniklo. Festivalu se účastní soubory z Francie, Španělska, Finska, Chile a dalších zemí. Mnohaletou tradici má v Trutnově také hudební festival Trutnoff Open Air Music Festival. Na "trutnovský Woodstock" se sjíždějí lidé ze všech koutů země i ze zahraničí již od roku 1984. Z hudebních akcí patří také mezi významné akce podzimní hudební festival komorní hudby Trutnovský podzim.

Přehled všech pravidelných významných akcí konaných ve městě je uveden v následující tabulce:

Tabulka 11 Přehled pravidelně konaných kulturních a společenských akcí v Trutnově

Název akce	Náplň	Termín konání	Doba trvání	Organizátor	Význam akce
Jazzinec	Mezinárodní hudební festival, pořádaný od roku	únor - duben	2 měsíce	Alternativa pro kulturu, občanské	celorepublikový

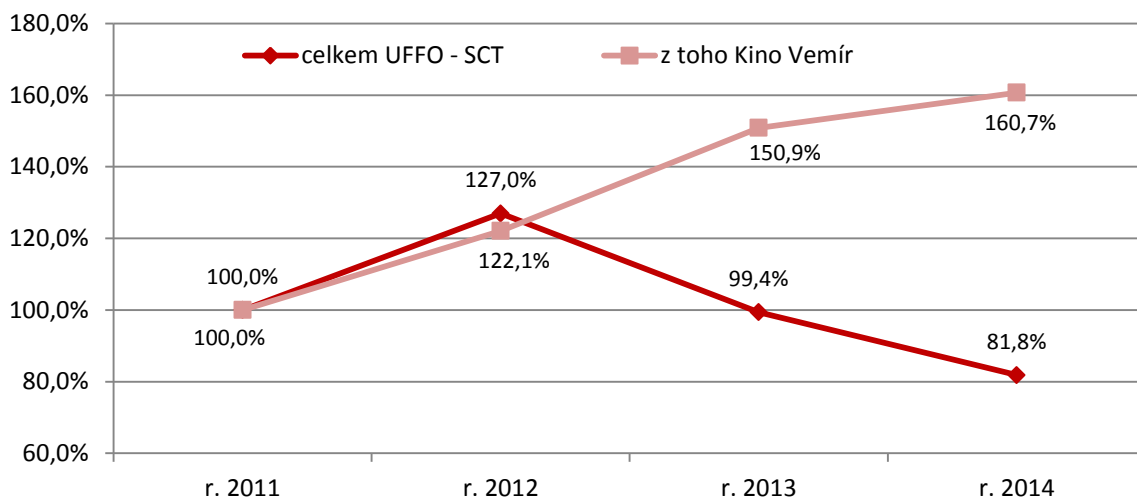
Název akce	Náplň	Termín konání	Doba trvání	Organizátor	Význam akce
	1999			sdužení	
Trutnovský masopust	Masopust začátek svátek Tří králů 6. ledna a vrchol o masopustním úterý 40 dní před Velikonocemi	leden – březen	3 měsíce	Trutnov – město draka, občanské sdružení	místní
Už ho nesou	Městské dračí slavnosti zážitky spojené s poznáním trutnovské mytologie.	květen	2 dny	Trutnov – město draka, občanské sdružení	regionální
Trutnovské vinařské slavnosti	Ochutnávka kvalitních vín z Čech i Moravy	květen	1 den	Přátelé dobrého vína, občanské sdružení	regionální
Strašidláci	Strašidla v městském parku, od běžných a hojně se vyskytujících strašidel až po velice vzácné exempláře	květen	1 den	Společenské centrum Trutnovska	místní
Cirk-UFF	Mezinárodní festival nového cirkusu	květen - červen	7 dní	Společenské centrum Trutnovska	celorepublikový
PIVOFEST	Ochutnávka piv od různých pivovarů a bohatým doprovodným programem.	červen	1 den	Savage Company, s. r. o.	regionální
Den bitvy 27.6. 1866	Vzpomínková akce - výročí prusko-rakouské bitvy u Trutnova 27. června 1866	červen	1 den	Klub vojenské historie Trutnov a město Trutnov	regionální
Den krkonošských řemesel	Předvádění lidových řemesel v tkalcovském muzeu	červenec	1 den	Dům pod jasanem	místní
Trutnovské hudební léto	Přehlídka amatérských hudebních skupin	červenec – srpen	2 měsíce	Společenské centrum Trutnovska	místní
Trutnoff open air festival	Mezinárodní hudební festival - "trutnovský Woodstock"	srpen	4 dny	Geronimo s.r.o.	celorepublikový
Trutnovský jarmark	Nabídka originálních rukodělných výrobků i tradičních pochutin, i ukázky starých řemesel	září	1 den	Společenské centrum Trutnovska	místní
Sundání draka	Sundání trutnovského draka z věže Staré radnice, pouliční zábava pro všechny generace.	září	1 den	Trutnov – město draka, občanské sdružení	místní
Trutnovský podzim	Mezinárodní festival komorní hudby	říjen	18 dní	Česká kultura občanské sdružení	celorepublikový
WEBROVKAFEST	Charitativní, hudebně divadelní festival, podporující děti z dětských domovů	listopad		Trutnovská alternativní scéna	místní
Rozsvícení vánočního stromku	Kulturní program spojený s jarmarkem - stánky s tradičním adventním či vánočním sortimentem i občerstvením.	prosinec	den	Společenské centrum Trutnovska p.o.	místní
Trutnovský advent	Festival duchovní hudby Trutnovský advent	prosinec		Regio Musici, občanské sdružení	regionální
Silvestrovský	Velkolepý ohňostroj	prosinec/I	den	UFFO	místní

Název akce	Náplň	Termín konání	Doba trvání	Organizátor	Význam akce
ohňostroj		eden			

Zdroj: Městský úřad Trutnov, Společenské centrum Trutnovska pro kulturu a volný čas p.o.

Zájem obyvatel o kulturní dění v posledních letech klesá, což dokládají statistické údaje návštěvnosti všech akcí, které ve městě organizuje Společenské centrum Trutnovska pro kulturu a volný čas (**Graf 36**). Na druhou stranu je však pozitivem, že do města se daří lákat zajímavá kvalitní představení.

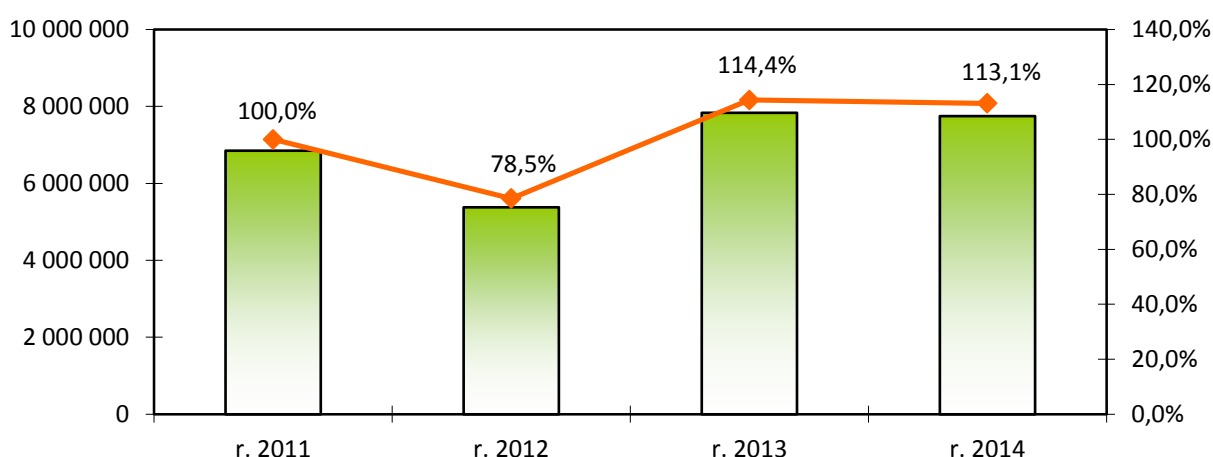
Graf 36 Srovnání návštěvnosti akcí Společenského centra Trutnovska pro kulturu a volný čas v letech 2011-13 (rok 2011 = 100%)

Zdroj: Společenské centrum Trutnovska pro kulturu a volný čas, p.o.

Vývoj tržeb ze vstupného na akce pořádané SCT se za poslední tři roky vyvíjí slibně. Tržby v roce 2014 se pohybovali na zhruba 113 % tržeb v roce 2011.

Graf 37 Vývoj tržeb Společenského centra Trutnovska pro kulturu a volný čas v letech 2011 - 2014

Zdroj: Společenské centrum Trutnovska pro kulturu a volný čas, p.o.

Zatímco v řadě měst došlo ke zrušení kin, tak v Trutnově kino Vesmír funguje již od roku 1977. V posledních letech se kinu daří udržet návštěvnost, která v posledních několika letech stále vzrůstá (Graf 36). Porovnáme-li návštěvnost v roce 2014 s rokem 2011 je zřejmý více jak 60 % nárůst.

Negativem pro toto zařízení je, že sídlí v budově, která nezbytně potřebuje vnější modernizaci a postupně i vnitřní. První investice byla zrealizována v roce 2012, kdy došlo k výměně promítacího stroje, pře stavbě zvukové techniky a výměně promítacího plátna. Tato investice byla ve výši 4,3 milionu korun. Částkou zhruba půl milionu korun přispěl na opravu Státní *fond* pro podporu a rozvoj české kinematografie. Další modernizace byla prozatím zastavena z důvodu nedostatku finančních prostředků.

7.5 Sport

Kromě kultury ovlivňuje podmínky pro trávení volného času také nabídka sportovních zařízení a aktivit. Sport je a bude významnou součástí života města Trutnova. Nabídka sportovních a volnočasových aktivit je ve městě velmi pestrá a široká. Každá cílová skupina zde najde zajímavé aktivity jak trávit volný čas.

Město Trutnov si uvědomuje význam sportu ve městě a také si uvědomuje potřebu sport rozvíjet v každé jeho podobě. Město se snaží, aby každému, kdo má v Trutnově zájem sportovat, byla tato možnost nabídnuta. Podpora ze strany města je poskytována jak klubům na profesionální úrovni, tak i na úrovni amatérské či rekreační. Město jednak investuje do rozvoje sportovních zařízení a dále také poskytuje finanční podporu na provoz zařízení i činnost sportovních klubů.

Od ledna 2013 došlo k významné změně systému financování sportu ve městě, která sebou nesla i změnu správce sportovišť na území města. Některá sportoviště spravovaná Tělovýchovnou jednotou Lokomotiva přešla v roce 2013 pod správu společnosti MEBYS, která je stoprocentně vlastněná Městem Trutnov. Pod správu MEBYSu přešel krytý bazén, zimní stadion, letní koupaliště, fotbalový a atletický stadion, tenisový areál, kuželna a Sportovní centrum Sokolovna. Transformaci sportovních aktivit připravila firma MEBYS ve spolupráci s TJ Lokomotiva. Jednalo se o složitý proces, při němž bylo potřeba vyřešit právní otázky v oblasti daňové a evropské legislativy. V současné době je tak oddělena správa areálů od vlastní činnosti oddílů (37 sportovních oddílů), kterou nadále zajišťuje TJ Lokomotiva.

Změna správce přinesla modernizaci a rozvoj některých zařízení. Například sportovní areál na Nivách, prošel rekonstrukcí a na místě stržené tenisové haly byla vybudována klidná městská zeleň s novým oplocením a vyrostlo zde nové dětské dopravní hřiště. Dílčí opravy a modernizace byly také realizovány na krytém bazéně. Město má zpracovávánu studii na celkovou rekonstrukci a přístavbu krytého bazénu. Jedná se o moderní přestavbu s atrakcemi včetně vybudování bezbariérového přístupu pro imobilní obyvatele. Realizace zatím nebyla možná zejména z důvodu finanční náročnosti projektu. V rozsáhlém multisportovním komplexu mezi atletickým oválem a tenisovými kurty na břehu Úpy byl pro obyvatele i návštěvníky vybudován nový KASPER PARK – bikepark s překážkami pro tzv. BMX kola, ale i pro speciální inline brusle a skateboardy. Správu bikeparku zajišťuje také firma MEBYS.

Kromě sportovišť jejichž správcem je město působí zde i řada soukromých subjektů nabízejících sportovní a volnočasové aktivity jako například fitcentra, bowling, tenisové areály, jízdárny, prostor propaintbal). Rozsáhlou nabídku sportovních aktivit nabízí také multifunkční sportovní centrum Olymp - fitness, squash, ricochet, fotbal 2v2, badminton, víceúčelová hala (badminton, florbal, volejbal atd.) a zrcadlové sály na skupinová cvičení (BOSU, powerjoga, fitbox, powerbox, TRX, TAE-BO, cvičení pro děti aj.).

Doplňující funkci mají rovněž sportovní hřiště u základních škol, která jsou nabízena k pronájmu veřejnosti a některá prošla i modernizací.

Svou tradici a velký úspěch má v Trutnově basketbalový tým žen, který již řadu let hraje úspěšně nejvyšší celostátní soutěž, dále mezi úspěšné sportovní kluby patří Olfin Car - Vella Trutnov, který je zaměřen na lyžařské běžecké disciplíny.

Ideální podmínky pro cykloturistiku, vodáky na řece Úpě, realizaci zimních sportů nabízí okolí Trutnova. Pro aktivní odpočinek nabízí řadu zajímavých aktivit i kemp Dolce v Oblanově. Díky blízké vzdálenosti Krkonoš je nabídka pro milovníky zimních sportů velmi pestrá. Lyžařské areály ve východní části Krkonoš nabízí kvalitní udržované sjezdové i běžecké tratě. Z Trutnova také vyjíždí každoročně v zimním období skibus, který sváží zdarma lyžaře k lyžařským a reálům a zpět.

V roce 2014 město zahájilo realizaci projektu "Trutnov město sportu". Výstupem projektu je informační portál, který poskytuje aktuální informace obyvatelům Trutnova a nejbližšího okolí o sportovních akcích pro veřejnost, a to jak pasivních, tak aktivních. Informace jsou poskytovány i o zájmových kroužcích a volnočasových aktivitách pro děti nebo o možnostech workshopů a kurzů pro dospělé. Součástí webu je i přehledný kalendář, ve kterém jsou uváděny významné sportovní akce i drobné sportovní události pro širokou veřejnost, kde si může zasportovat úplně každý. Nedílnou částí je i zpravodajství o novinkách ve sportovních klubech včetně rozhovorů s trutnovskými sportovci.

Hlavní zjištění:

- *Celkově lze nabídku kulturních akcí ve městě považovat za velmi dobrou. Při srovnání nabídky kulturních akcí se sousedními městy lze nabídku v Trutnově označit za nadprůměrnou.*
- *V případě sportovního vyžití je nabídka ve městě a okolí velmi pestrá a široká. Každý jedinec, který má zájem sportovat najde určitý typ vyžití ve městě či okolí.*

8. Cestovní ruch

Cestovní ruch je z hlediska ekonomického rozvoje chápán jako důležité odvětví místní ekonomiky, které je orientováno na export služeb a produktů návštěvníkům, kteří do města a jeho blízkého okolí přijíždí trávit svůj čas. Pozitivní vliv cestovního ruchu na místní ekonomický rozvoj je historicky prokázán a stejně tak i dnes města soutěží o investiční přízeň významných firem a o nová pracovní místa, tak turistické destinace soutěží o přízeň návštěvníků a snaží se každoročně přilákat větší počet. V oblasti cestovního ruchu je velmi důležité si uvědomit, že ne každý region, město či oblast má přirozené dispozice tyto aktivity rozvíjet úspěšně, jako je tomu v Krkonoších. Kapitola se proto zaměřuje na tři základní otázky:

Klíčové otázky

- *Jaká je potenciál města Trutnova v oblasti cestovního ruchu?*
- *Jaká je základní infrastruktura pro cestovní ruch ve městě?*

Trutnov svými podmínkami nabízí návštěvníkům ideální kombinaci historických památek, zajímavého okolí, pestrout nabídku kulturního, společenského i sportovního dění, příležitosti k individuální rekreaci a zajímavé alternativní výlety do blízkého i vzdálenějšího okolí.

Město Trutnov má výraznější potenciál především u dvou forem cestovního ruchu:

- **kulturně poznávací CR...** u této formy CR jsou návštěvníci motivováni poznáváním kulturního kultury, tradic, zvyků a tradic.

Město nemá velké množství historických památek, které by každoročně přitahovaly mnoho návštěvníků, proto se snaží navázat na svou historii unikátním způsobem. Jednak pořádá řadu zajímavých kulturních a společenských akcí, které každoročně lákají řadu návštěvníků, a zároveň unikátním způsobem navazuje na svou historii. Město je nazýváno městem Draka, kterého má i ve svém symbolu a znaku. Ve městě funguje občanské sdružení Trutnov – město draka, které si při založení ve svých stanovách vytyčilo hlavní ideové cíle a snaží se navázat na bájnou pověst zajímavými aktivitami. Trutnovská legenda o drakovi je součástí originální sbírky pověstí, jejíž autorství je připisováno místnímu kronikáři 16. století Simonu Hüttelovi. Sdružení organizuje každoročně akce s motivem draka (Už ho nesou, Sundání draka apod.).

V listopadu roku 2012 byla otevřena zajímavá galerie – Galerie Draka, která opět navazuje na tradici draka. Majitelem galerie je Město Trutnov a provozovatelem občanské sdružení Trutnov – město draka. Drak je v expozici představen jako mnohohrstevnatý a jen obtížně uchopitelný symbol. Návštěvník se zde seznámí s pověstí o zabití trutnovského draka prostřednictvím mechanického divadla, ale i zvukové či vizuální efekty na dračí téma. V galerii je také k dispozici i malý sál k pořádání různých výtvarných dílen, besed, přednášek, autorských čtení i komorních hudebních vystoupení. V tomto prostoru jsou v časových smyčkách promítány i krátké filmy z Dračích slavností z Trutnova a z dalších evropských dračích měst. Vstup do galerie je zdarma.

- **sportovně-rekreační CR...** motivem cest u tohoto typu jsou sportovně zaměřené pobyty (cykloturistika, lyžování, pěší turistika aj.).

Město díky své poloze a členitému terénu má dobré přírodní dispozice zejména v oblasti cykloturistiky, pěší turistiky a lyžování. Na území města se nachází několik cyklotras, z nichž jedna má nadregionální význam. Město má navíc připraveny k realizaci další projekty z oblasti cyklodopravy, které by ještě více zkvalitnily podmínky pro tuto formu dopravy. Velmi zajímavá je především lokalita cyklostezek pro horská kola v okolí Trutnova, v lokalitě Čížkových kamenů, Jestřebích a Vraních hor, která nabízí cca 12 km přírodních singletrailů různých obtížností. Jízda po trailech se může navíc doplnit o zajímavé cyklovýlety do okolních Krkonoš, Adršpachu, Babiččina údolí, Žacléřska nebo Broumovska.

Město Trutnov díky své poloze a členitému terénu je ideální nejen pro pěší turistiku, ale v zimě nabízí návštěvníkům kvalitní běžecké trasy – Paradráhu. Městský lesopark a jeho okolí nabízí zhruba 12 kilometrů udržovaných tratí. Výchozím bodem je stadion nad parkem, z nějž se návštěvník může vydat po značené trase na vrch Kacíř a zpět. Okruh není náročný a v podstatě kopíruje naučnou stezku „Po stopách války 1866“. Další možností je překřížit silnici vedoucí z Trutnova do Úpice a vydat se přes louky směrem k vrchu Koule. Trasa má značně členitý profil s početnými stoupáními i sjezdy.

Další sportovní vyžití nabízí bikepark, či adrenalinová dobrodružství nabízí trutnovský sportovní oddíl Dobrodruh a outdoorová společnost MWA – My Way Agency - horolezectví, kiting, dogtrekking, horská kola, slackline, snowkiting, jízdu se psím spřežením, skialpinismus a freeride.

8.1 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení ve městě

Podmínky pro rozvoj CR ve městě a jeho okolí lze posoudit na základě poptávky. Určitý, i když ne příliš přesný obraz je možné získat z dat o vývoji počtu návštěvníků hromadných ubytovacích zařízení¹⁹.

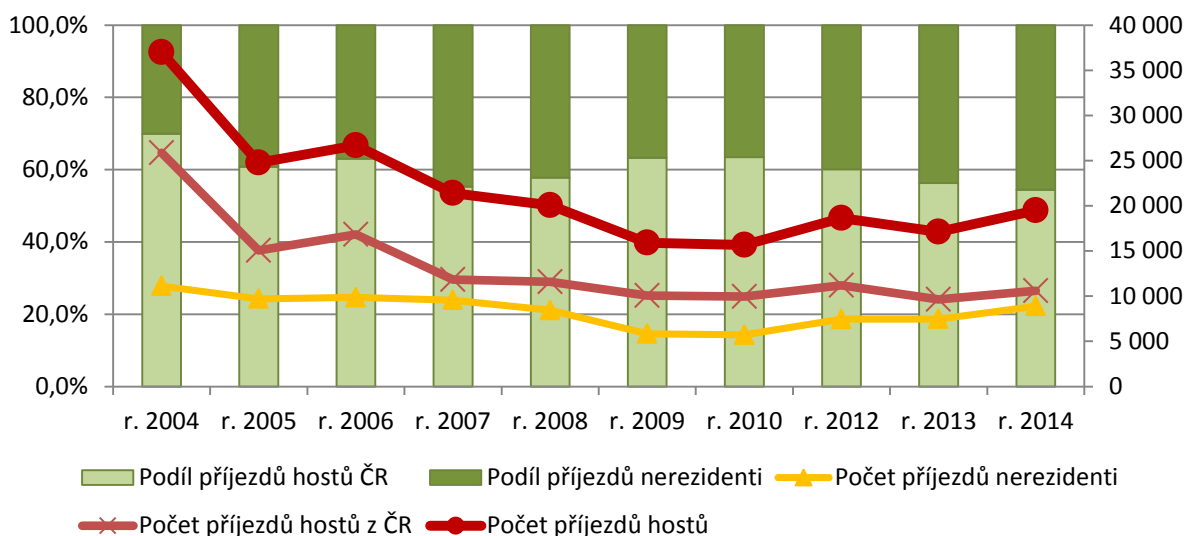
V rámci celokrajského srovnání se město Trutnov řadí z hlediska návštěvnosti mezi méně významné turistické cíle, kdy se na celkové návštěvnosti Královéhradeckého kraje, která byla v roce 2014 byla přes 936 tis. Ubytovaných hostů, podílí pouze necelými 2,1 %.

Z grafu (Graf 38) je patrné, že návštěvnost města měla až do roku 2010 výraznou klesající tendenci. V roce 2010 se počet návštěvníků pohyboval na 42,4 % návštěvnosti roku 2004 (36 980 návštěvníků). V posledních čtyřech letech se situace mírně zlepšila a nepatrný nárůst návštěvnosti, lze považovat za pozitivní trend. V roce 2014 se návštěvnost (19 476 návštěvníků) pohybovala na 52,7 % návštěvnosti roku 2004. Velkým pozitivem pro město je, že se zvyšuje jeho atraktivita pro zahraniční návštěvníky. V posledních pěti letech se podíl zahraničních návštěvníků zvýšil na 45,6 %, zatím co v roce 2004 představovali zahraniční návštěvníci pouze 30 %.

Průměrný počet přenocování v posledních deseti letech spíše stagnoval (Graf 39). V roce 2010 dosáhl průměrný počet přenocování 3,1 dne a tento trend si město udržovalo, až do loňského roku. V roce 2014 opět došlo k mírnému poklesu na 2,4 dny.

¹⁹ Údaje jsou monitorovány ČSÚ, provozovatelé ubytovacích zařízení však nemají povinnost vykazovat počty návštěvníků ani informace o délce pobytu. Proto je nutné na uvedená data pohlížet s určitou mírou zkreslení.

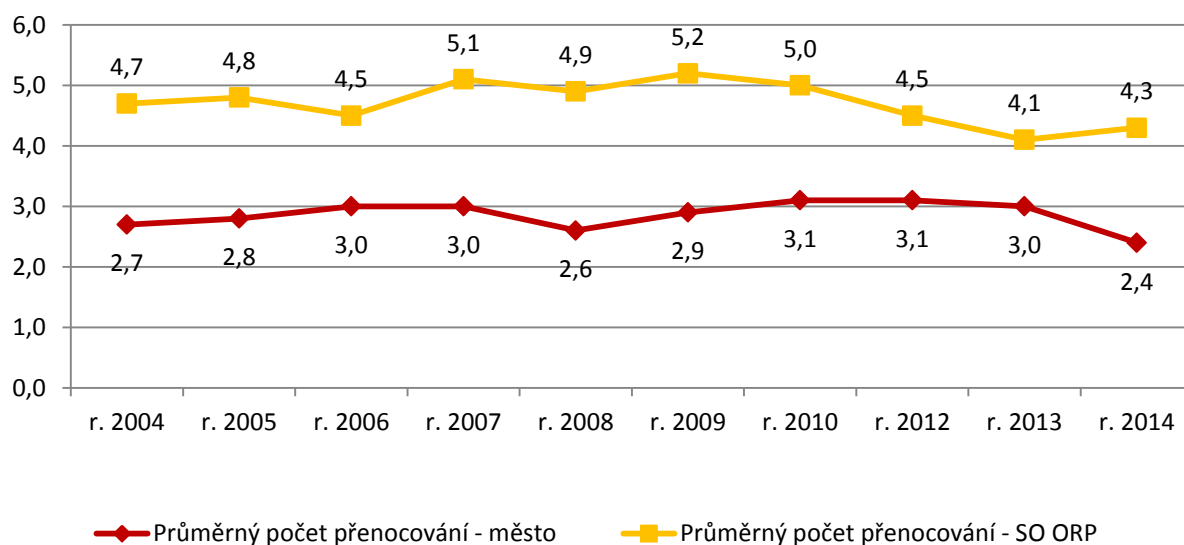
Graf 38 Vývoj návštěvnosti města Trutnova – tuzemští a zahraniční návštěvníci v letech 2004 – 2014, podíl a vývoj počtu příjezdů v letech

Poznámka: Data za rok 2011 nejsou k dispozici, Data za rok 2012 jsou revidovaná, hodnoty za rok 2013 jsou s nižší, omezenou spolehlivostí

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze

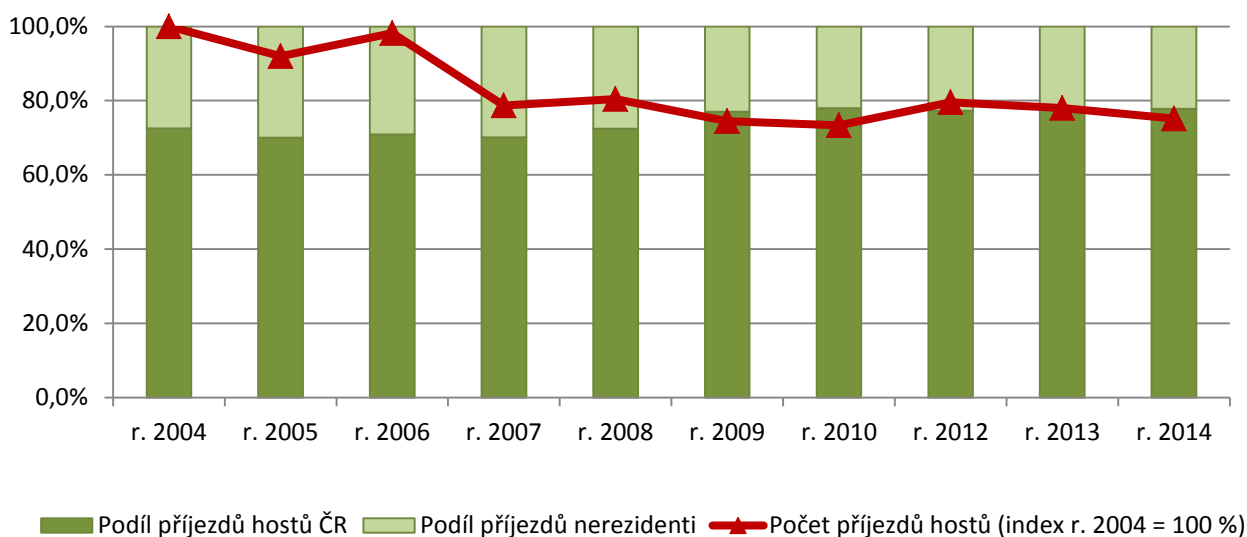
Graf 39 Průměrný počet přenocování v Trutnově v letech 2000 – 2014 (počet dní)

Poznámka: Data za rok 2011 nejsou k dispozici, Data za rok 2012 jsou revidovaná, hodnoty za rok 2013 jsou s nižší, omezenou spolehlivostí

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze

Podíváme-li se na vývoj návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení SO ORP Trutnov (Graf 40) tak je situace příznivější. V území SO ORP počet návštěvníků v posledních sedmi letech spíše stagnuje a až do loňského roku klesal počet průměrných přenocování ve SO ORP Trutnov. Průměrný počet přenocování se pohyboval na hodnotě 4,3 dne, což bylo o 2 dny déle než v samotném městě Trutnově.

Graf 40 Vývoj návštěvnosti SO ORP Trutnova – tuzemští a zahraniční návštěvníci v letech 2004 – 2014,

Poznámka: data za rok 2012 nejsou revidovaná, hodnoty za rok 2012 a 2013 jsou s nižší, omezenou spolehlivostí

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze

8.2 Základní infrastruktura pro CR

Každá destinace, která chce profitovat z cestovního ruchu, musí mít k dispozici dostatečnou a kvalitní infrastrukturu a služby na takové úrovni, aby návštěvníky neodrazovala, ale naopak jim pobyt zpříjemnila natolik, že se do města budou rádi vracet. Základní infrastrukturu na úrovni města reprezentují zejména místní ubytovací a stravovací kapacity a doplňková infrastruktura jako informační, kulturní, společenská a další zařízení, která jsou dostatečně kapacitní a jejichž personál je schopen komunikovat v mezinárodních jazycích a uspokojovat poptávku návštěvníků po turistických zážitcích.

Okres Trutnov patří vlivem horským turistickým cílům Krkonoš k okresu s nejvyšším počtem hromadných ubytovacích zařízení Královéhradeckého kraje. V okrese Trutnov je soustředěno 63,3 % ubytovacích zařízení Královéhradeckého kraje s celkovou kapacitou 28 217 lůžek (58,9 % lůžkové kapacity v kraji). V samotném městě se dle dostupných statistik nachází celkem 11 hromadných ubytovacích zařízení o celkové kapacitě 818 lůžek. Největší počet lůžek nabízejí ubytovací zařízení hotelového typu.

Zajímavé ubytování nabízí středisko Dolce Vita. Kemp Dolce nabízí ubytování ve zděných rekreačních domcích (pokoje s balkonem a vlastním sociálním zařízením), ve dřevěných Finských chatkách, pronájem plně vybavených rodinných stanů a samozřejmě kempová místa pro karavany a stany.

Ve městě je provozováno Turistické informační centrum (TIC), které je certifikovaným turistickým informačním centrem dle jednotné klasifikace A.T.I.C. v kategorii "B". TIC nabízí podrobné informace o městě, přehled kulturních, společenských, sportovních akcí včetně předprodeje vstupenek, databázi ubytovacích služeb, památek, tipů na výlet apod. Doplňkovou činností je prodej Krkonošských originálních produktů, výrobků tvůrců z Barevných domků Hajnice, Turistických

známek, Turistických vizitek, Pidifrků a jiných sbírkových i samostatných dárkových a upomínkových předmětů, publikací a turistických map.

Hlavní zjištění:

- *Město nabízí návštěvníkům ideální kombinaci památek, tradic, zajímavého okolí, bohatého kulturního a sportovního dění, množství příležitostí k individuální rekreaci a pestré nabídky pro aktivní trávení dovolené a zajímavou nabídku výletu do okolí. Tyto dispozice mu dávají potenciál pro rozvoj dvou forem cestovního ruchu – kulturně-poznávací CR a sportovně-rekreační CR.*
- *Město má určitý potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, ale z hlediska návštěvnosti jej nevyužívá dostatečně.*
- *Pozitivem je, že v posledních pěti letech se zvyšuje zájem zahraničních návštěvníků o město.*
- *Obecně lze infrastrukturu ro cestovní ruch považovat za dostatečnou a dobrou.*
- *Propracovanější systém propagace a účinné marketingové nástroje mohou pomoci ke zvýšení návštěvnosti, případně mohou vést k prodloužení pobytu návštěvníků ve městě. Návštěvníci by si mohli prodloužit svůj pobyt spojený s návštěvou kulturní akce a navštívit zajímavosti ve městě či blízkém okolí.*

9. Doprava

Doprava patří mezi fenomény dnešní doby a plní řadu různých funkcí. Z tohoto důvodu se tato kapitola zabývá dopravou z několika různých úhlů pohledu. První nabízí pohled na pozici města v dopravní infrastruktuře a dostupnost měst vyššího řádu, který je důležitý zejména pro obyvatele využívající speciální služby (např. veřejná správa, kultura, letiště atd.) poskytované v těchto centrech. Dalším úhlem pohledu na dopravu ve vztahu k městu Trutnovu je doprava uvnitř města, a to jak osobní automobilová doprava z hlediska její intenzity a bezpečnosti, tak i veřejná z hlediska nabídky spojů městské hromadné dopravy. V neposlední řadě tato kapitola přináší pohled na dopravu z perspektivy cyklo dopravy jako nástroje snižování intenzity dopravy uvnitř měst, tak i formy turistického ruchu. Jelikož doprava těsně souvisí s každodenními pohyby obyvatel do zaměstnání a do škol je při její analýze zohledněna směrovost těchto pohybů. Tato kapitola tak má přesah i do ostatních tematicky zaměřených kapitol a lze ji do určité míry chápat jako průřezovou.

Klíčové otázky:

- *Jaká je dopravní dostupnost měst vyššího řádu z města Trutnova?*
- *Je dostupnost městské hromadné dopravy dostatečná nebo existují místa s deficitem v této oblasti?*
- *Jaká je intenzita dopravy a která místa lze označit za nejvíce riziková z hlediska dopravních nehod?*
- *Do jaké míry je v Trutnově rozvinutá cyklo doprava?*

9.1 Dopravní dostupnost města

Město Trutnov leží na spojnici třech významných komunikací první třídy I/37 spojující Trutnov a Hradce Králové, I/16 vedoucí od státní hranice s Polskem (hraniční přechod Královec / Lubawka) přes Jičín do Mladé Boleslavi a I/14 směřující z Harrachova přes Trutnov a Rychnov nad Kněžnou do České Třebové. Navíc ve městě dochází také ke křížení několika vlakových tratí (Obrázek 4), a to 032, 040, 043, 045 a 047. Kromě tratě 032 se jedná o regionální/lokální tratě obsluhující především obce v podkrkonošských údolích, případně v Broumovském výběžku. Trať 032 umožňuje cestujícím využívat rychlíkové a mezinárodní spoje do Hradce Králové a nabízí tak časově (Tabulka 12) a ekonomicky konkurenceschopné spojení. Město Trutnov tak lze považovat za významný regionální dopravní uzel.

Tabulka 12 Počet a délka spojení mezi Trutnovem a nadřazenými administrativními centry

Spojení	Auto	Vlak				Autobus			
		středa		neděle		středa		neděle	
	čas	spoje	čas	spoje	čas	spoje	čas	spoje	čas
Trutnov - Hradec Králové	51	15	75	14	75	14	52	8	46
Trutnov - Praha	115	13	182	12	182	19	130	17	123
Hradec Králové - Trutnov	51	16	76	14	76	14	50	6	43
Praha - Trutnov	115	12	189	10	189	15	130	16	123

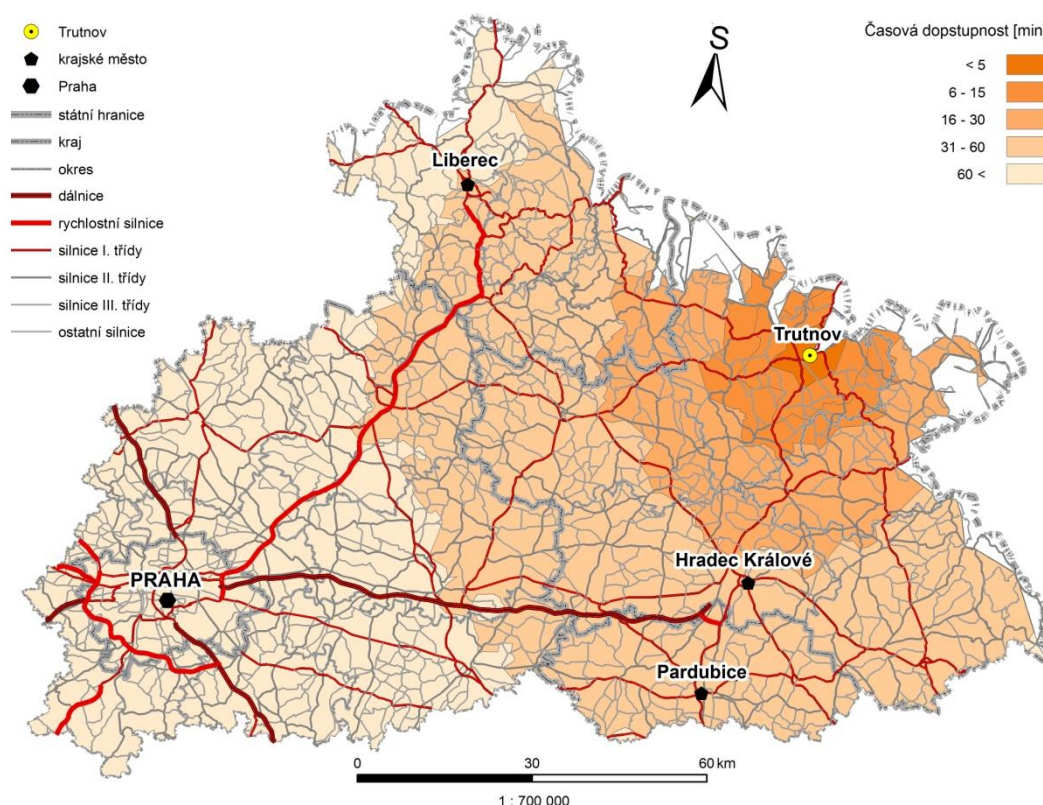
Zdroj: idos.cz

Pozn.: čas v minutách, max. 1 přestup

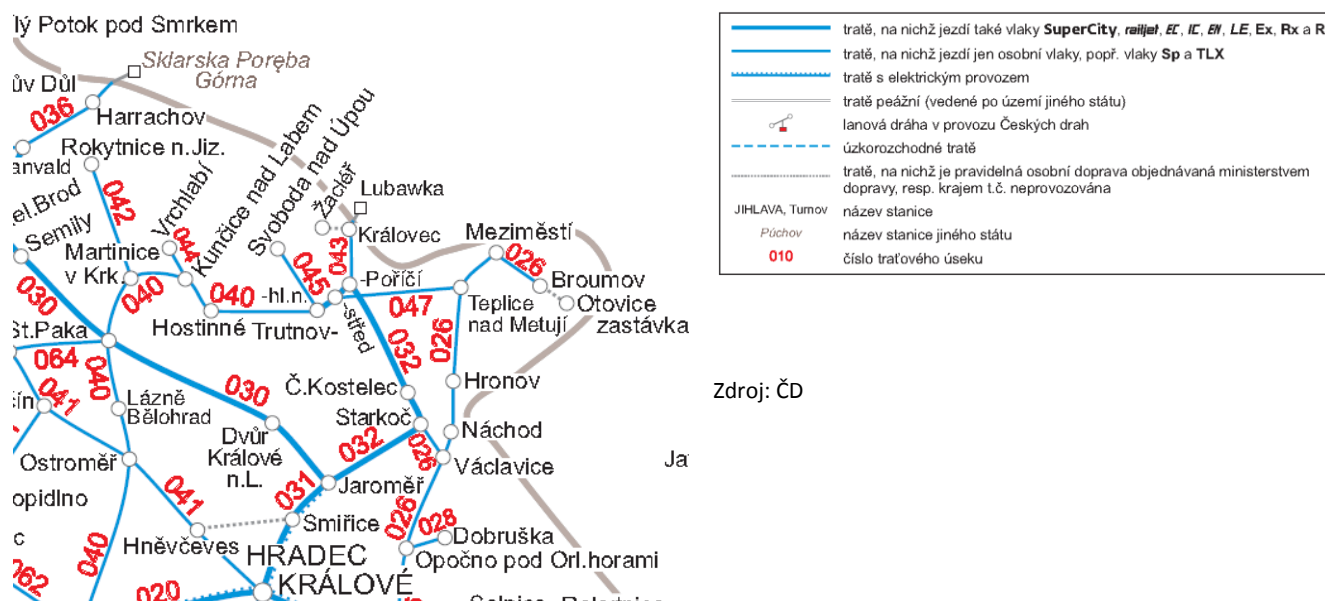
Dopravní dostupnost center vyššího řádu z Trutnova lze považovat za dobrou, a to i navzdory periferní poloze města na hranicích s Polskem (Tabulka 12). Navíc dobrá dopravní dostupnost města

není pouze automobilem, ale také veřejnou dopravou, ať již autobusovou či vlakovou. Krajské město Hradec Králové je dostupné za necelou jednu hodinu a hlavní město Praha za dvě, a to v obou případech srovnatelně jak automobilem, tak veřejnou dopravou. Navíc lze v případě dostavení dálničního spojení (D 11) od Hradce Králové přes Jaroměř až přes Trutnov ke státní hranici očekávat výrazné zkrácení doby cestování jak mezi Trutnovem a krajským městem, tak i mezi Trutnovem a Prahou. Současná komunikace I/37 spojující Trutnov a Hradec Králové je z naprosté většiny dvouproudá a kapacitně tak přestává dostačovat, a to především v úseku Jaroměř – Hradec Králové, kdy v Jaroměři dochází ke spojování dvou mezinárodních komunikací, což vede k hustému provozu. Z perspektivy města je komunikace I/37 problematická zejména proto, že přivádí dopravu přímo do města. Koncentrace dopravy uvnitř města pak zvyšuje riziko dopravních nehod (podrobněji v podkapitole 9.3) a zhoršování kvality životního prostředí (Kapitola 10). Dobudování dálničního spojení by tak mělo část objemu dopravy z města odvést. Bohužel město nedisponuje reálnými nástroji jak ovlivnit rychlost příprav a dostavby D 11 ke státní hranici.

Obrázek 4 Dopravní dostupnost města Trutnova automobilem

Zdroj: ArcČR, vlastní výpočty

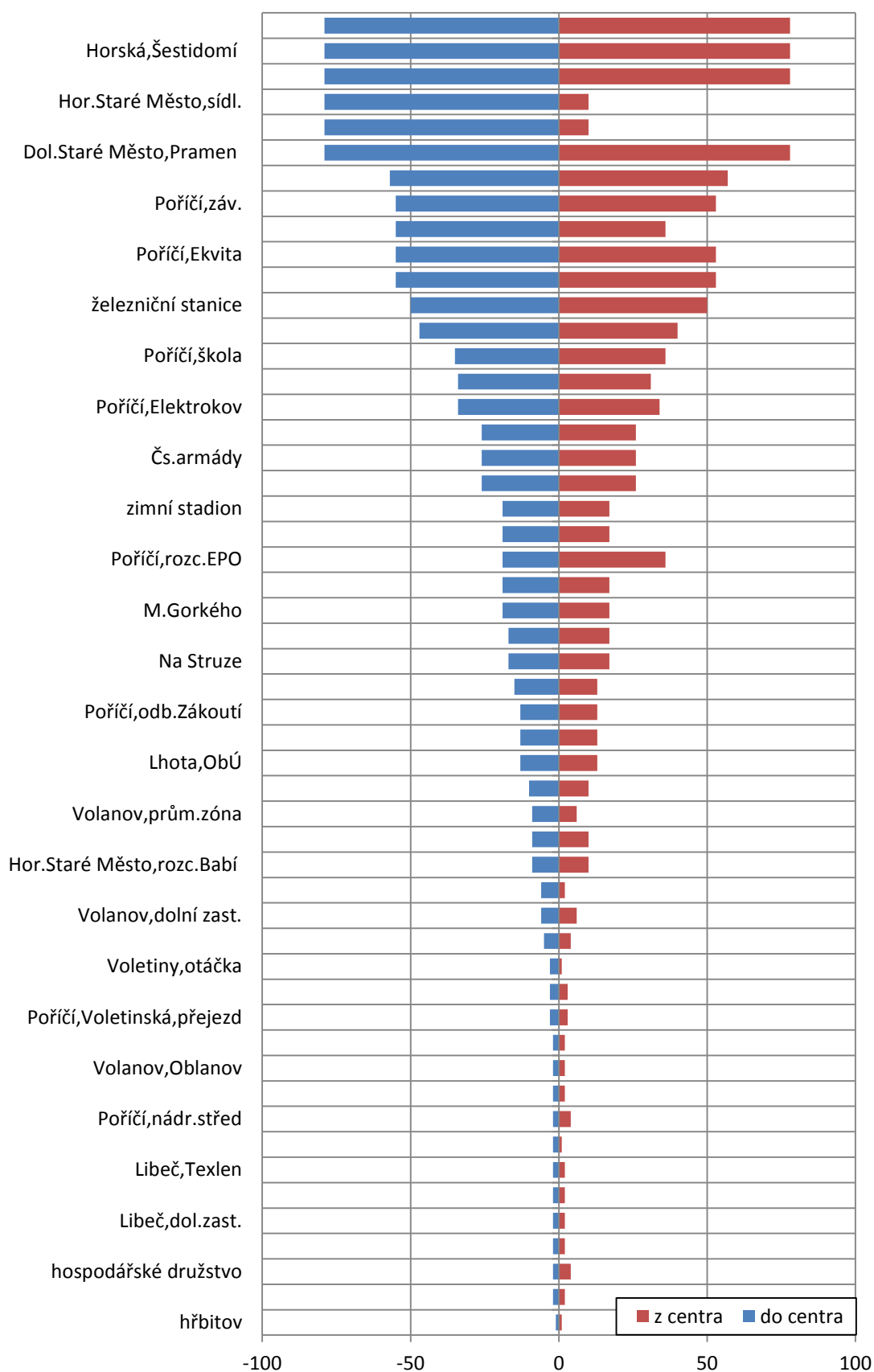
Obrázek 5 Železniční tratě

9.2 Doprava uvnitř města

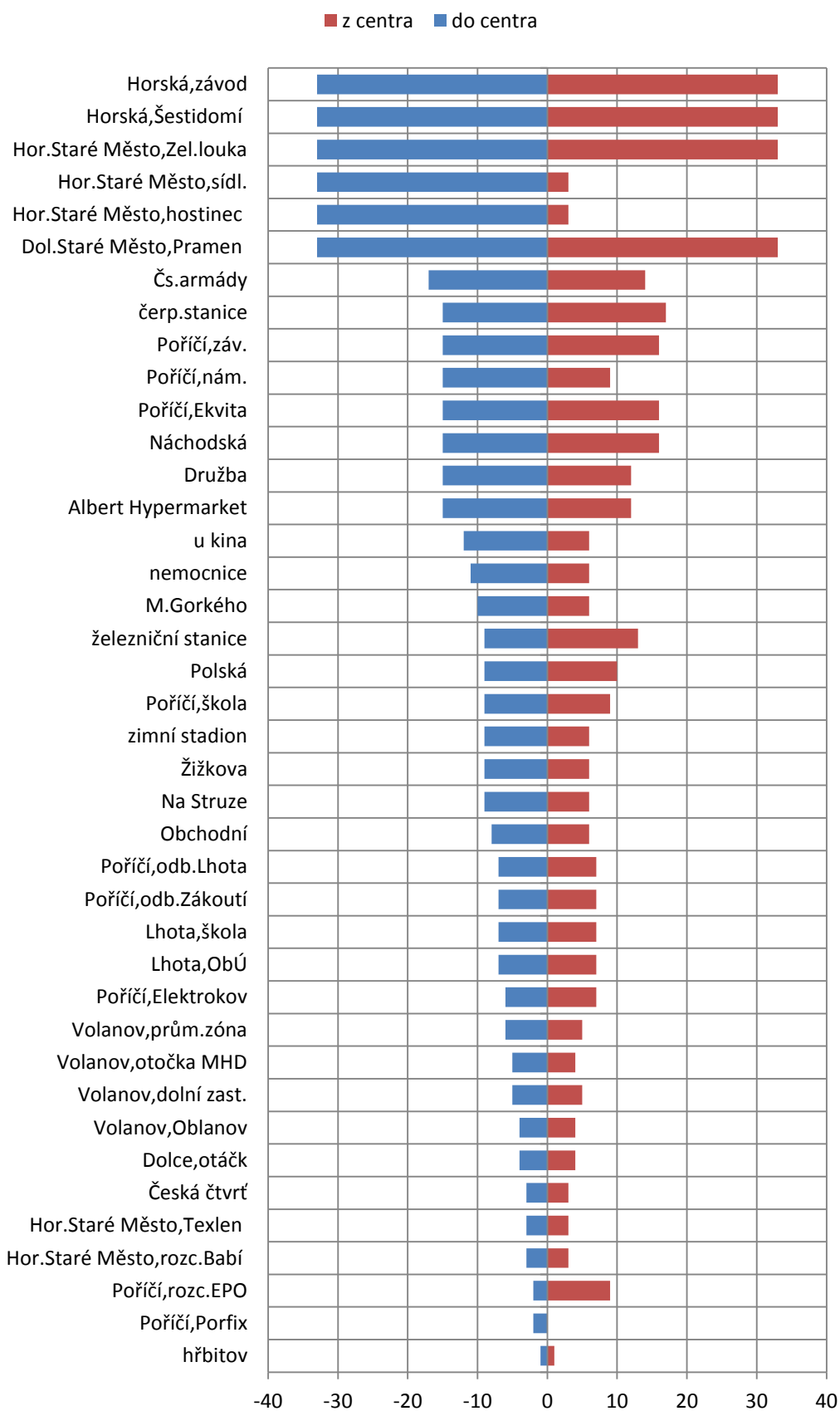
Městská hromadná doprava

Přesto, že v dnešní době patří osobní automobil již ke standardnímu vybavení domácnosti, ne každý má možnost jej využívat. Pro pohyb obyvatel po městě tak je důležitá dostupná a kvalitní městská hromadná doprava (MHD), která v řadě měst funguje i jako nástroj zlepšení dopravní propustnosti uvnitř měst a nástroj zvýšení kvality ovzduší. Město Trutnov nabízí svým občanům a ostatním příjezdějícím systém městské hromadné dopravy skládající se z 6 linek, kdy dvě z nich lze označit za páteřní (1 a 4). Vedení linek a intenzita spojů v jednotlivých částech Trutnova je silně ovlivněna geomorfologií města, která silně omezuje alternativní vedení linek. Přesto je více jak polovina zastávek denně obsluhována deseti a více spoji a třetina 20 a více spoji (Graf 41, Graf 42). Navíc jak lze vidět na obrázku (Obrázek 6), počet spojů na jednotlivých zastávkách odpovídá hustotě zalidnění částí města, kde se nachází. Ve víkendové dny je nabídka spojů MHD nižší než ve všední den, což však souvisí s nižší potřebou cestujících využívat MHD i mimo pracovní dny.

Na druhé straně i tak se ve městě nachází několik oblastí, kde jsou MHD obsluhovány velmi nízkým počtem spojů či vůbec. Jedná se především o periferní oblasti Trutnova. V těchto oblastech však MHD nahrazuje meziměstská linková doprava, která tak zajišťuje dostatečnou dostupnost směrem do centra i z centra Trutnova. Zajištění dopravy meziměstskou linkovou dopravou nejen v periferních oblastech města není pro cestující omezující, neboť MHD spadá do integrovaného dopravního systému Královehradeckého a Pardubického kraje (IREDO). Integrovaný systém nabízí cestujícím jednodušší, pohodlnější a v mnoha případech i ekonomicky výhodnější způsob dopravy. Navíc i některé meziměstské linky zajištějící do sousedního Libereckého kraje patří také do integrovaného dopravního systému. Z hlediska dostupnosti a objemu lze považovat veřejnou dopravu v Trutnově za dostačující.

Graf 41 Počet autobusových spojů MHD ve všední den

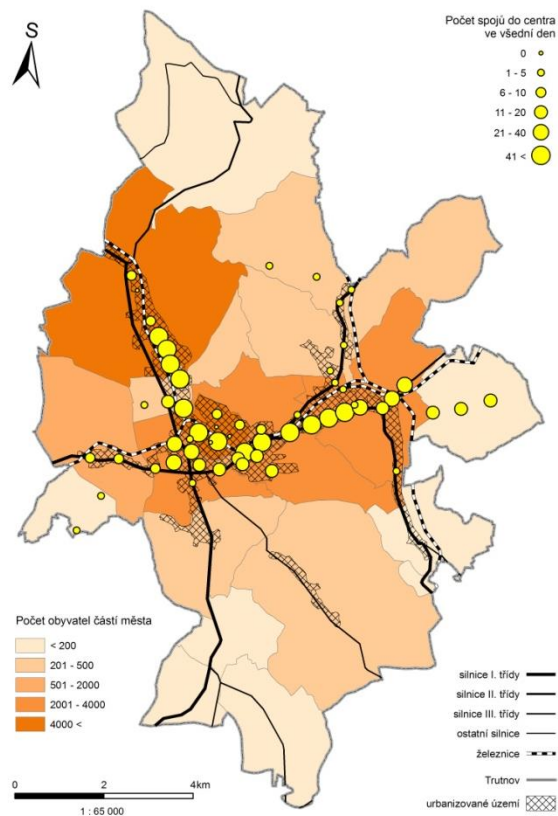
Zdroj: Osnado.cz

Graf 42 Počet autobusových spojů MHD o víkendu

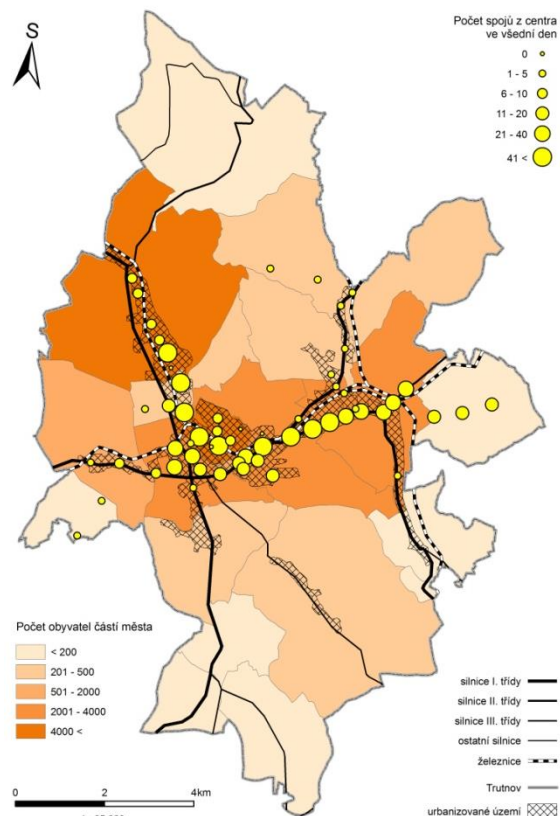
Zdroj: Osnado.cz

Obrázek 6 Počet autobusových spojů MHD ve vztahu k počtu obyvatel částí města Trutnova

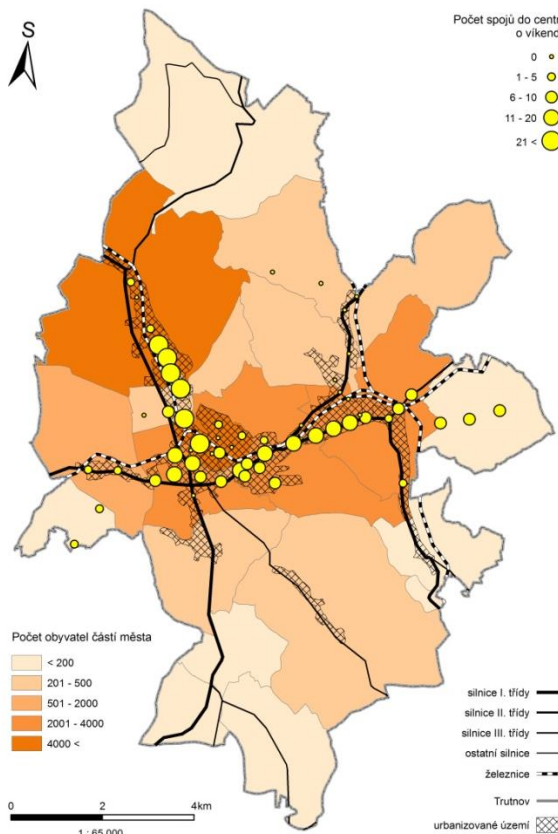
Všední den do centra

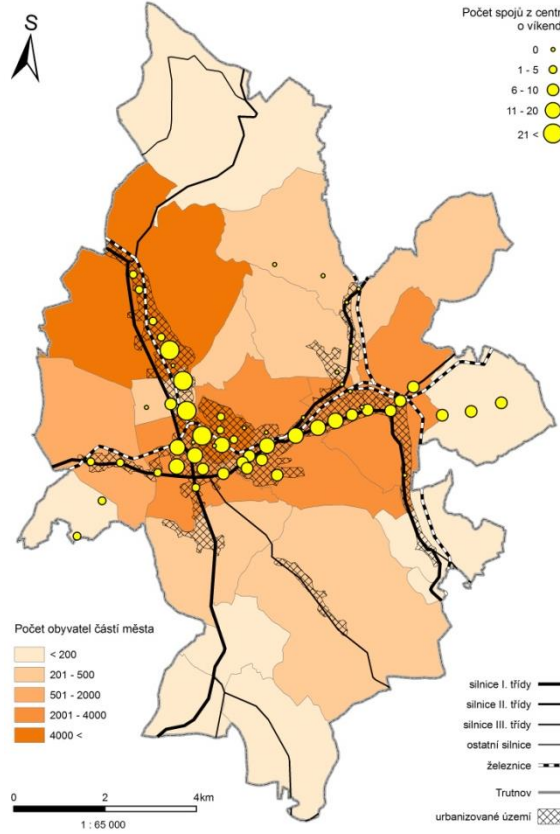
Všední den z centra

O víkendu do centra

O víkendu z centra

Zdroj: Osnado.cz, ArcČR

Doprava v klidu

S dopravou v klidu se potýká naprostá většina měst, a to jak v historických částech, tak na sídlištích z druhé poloviny minulého století, na kterých se nepočítalo s tak dynamickým rozvojem automobilismu. Město Trutnov je v tomto ohledu pozitivní výjimkou, kdy historická část města stejně obytné zóny či průmyslová zóna netrpí nedostatkem parkovacích míst. V Trutnově funguje také vnitřní organizace dopravy v klidu, kdy město za poplatek reguluje množství parkovacích jak ve vnitřním²⁰, tak širším²¹ centru. Za určitý nedostatek lze považovat dosud neexistující systém městské karty, který by občanům Trutnova nabízel možnost využít jednu kartu jak k parkování, tak i k přepravě městskou hromadnou či veřejnou dopravou nebo případně k dalším aktivitám. Přesto, že město mělo tento projekt již ve Strategickém plánu z roku 2008, došlo k jeho pozastavení.

Zatraktivnění MHD spolu s efektivním systémem organizace dopravy uvnitř města patří mezi základní nástroje zlepšování kvality života a životního prostředí v současných městech. Tyto nástroje tak mohou mít pozitivní dopad nejen na zklidnění dopravy samotné, ale mohou se také kladně projevit ve zlepšení kvality ovzduší, především pak ve snížení emisí benzopyrenu (viz Kapitola 10), které se koncentrují v centru Trutnova především v důsledku automobilové dopravy.

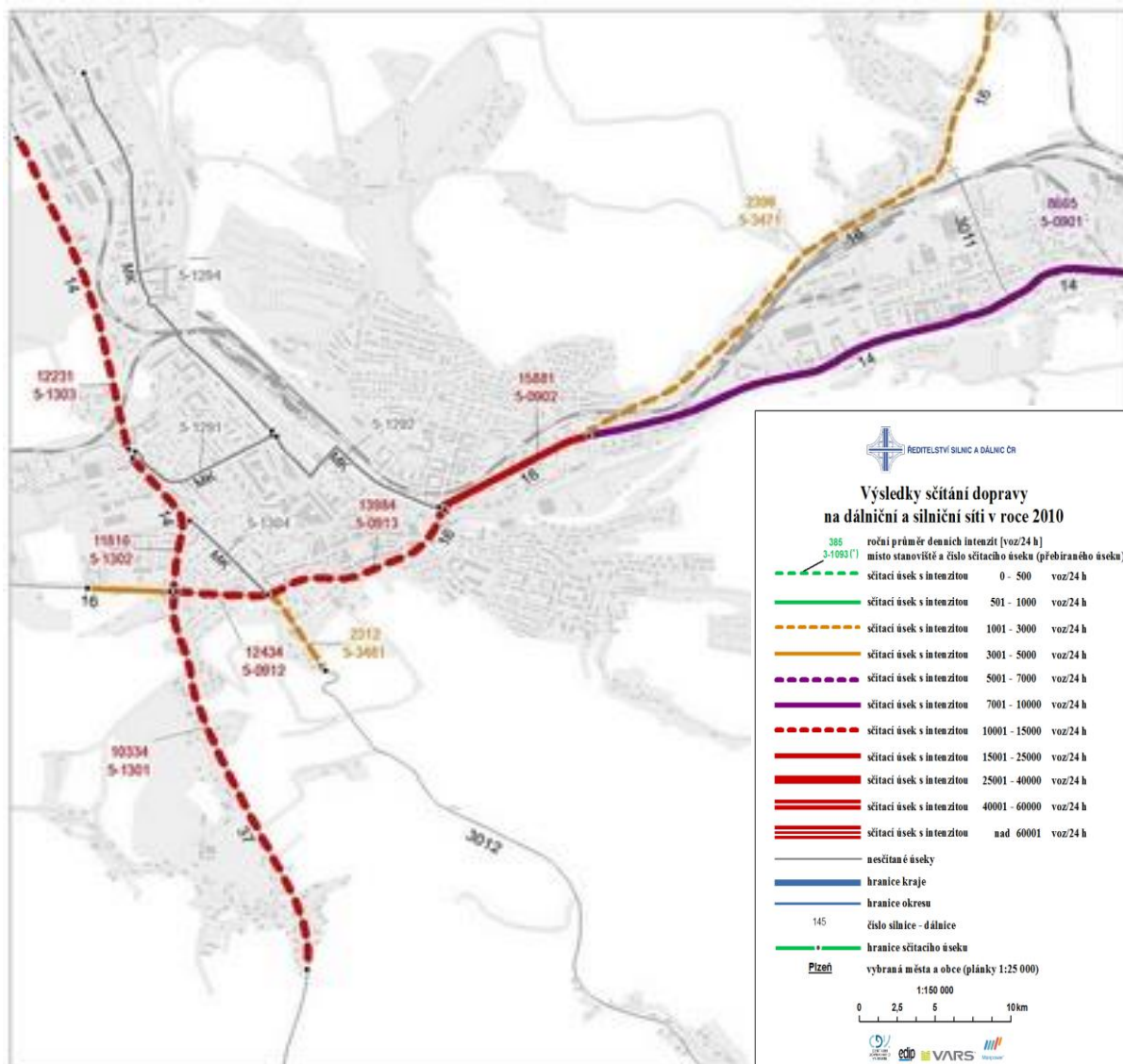
9.3 Intenzita dopravy

Jak již bylo zmíněno na začátku této kapitoly, Trutnov leží na průsečíku hned několika důležitých komunikací I. třídy. To má za následek relativně vysokou intenzitu dopravy na těchto komunikacích (Obrázek 7), zejména pak na komunikacích I/16 a I/14, kde denně projede více jak 12 tis. motorových vozidel. Za úsek s nejvyšší intenzitou dopravy pak lze označit část komunikace I/16 v ulici Polská, kudy denně projede necelých 16 tisíců vozidel. Na druhé straně je nutné zmínit, že mezi posledními sčítáními došlo na tomto úseku k poklesu intenzity dopravy (Tabulka 13). Ovšem úsekem, kde se intenzita dopravy mezi posledními sčítáními zvýšila nejvíce, se nachází na komunikaci I/37 mezi ulicemi Husitská – Královedvorská - Hradecká. V tomto úseku došlo ke zvýšení počtu motorových vozidel téměř o 50 % na více jak 10 tis. oproti 7 tis. v roce 2005. Obecně se intenzita dopravy snížila nejvíce na komunikaci I/16 protínající město v západovýchodním směru. Na druhé straně, v severojižním směru, tj. na komunikacích I/16 a I/37 se množství vozidel zvýšilo.

²⁰ Slovanské náměstí (před budovou Městského úřadu) ul. Farská, Školní (za kostelem), Bulharská, Krakonošovo náměstí, Palackého, Havlíčkova, Jihoslovanská, Pražská, Kryblická (u dětského střediska), Zásobovací (za OD MÁJ), Hradební (parkoviště za poštou)

²¹ ul. Nová (nádraží BUS), ul. Nádražní (u Okresního soudu), Malé náměstí, ul. Vodní, ul. Spojecká

Obrázek 7 Úseky sčítání dopravy ve městě Trutnově

Zdroj: ŘSD – výsledky sčítání dopravy 2010

Jak je z tabulky (Tabulka 13) zřejmé, mezi posledními dvěma sčítání dopravy se rozdílně vyvíjela intenzita dopravy jednotlivých druhů vozidel. Zatímco na všech měřených úsecích v Trutnově došlo k poklesu množství těžkých vozidel (tj. nákladních vozidel, autobusů, apod.), tak na více jak polovině úseků se počet osobních vozidel zvýšil. Pokles těžkých vozidel, který dosáhl na některých úsecích téměř 50 %, je s největší pravděpodobností důsledkem ekonomické krize, která se ve sledovaném roce 2010 projevila největší měrou. Je tedy možné, že s postupným oživením ekonomiky po roce 2011, bude při letošním měření intenzity dopravy zaznamenán rostoucí počet těžkých vozidel.

Tabulka 13 Intenzita dopravy v Trutnově

č. silnice	ulice	měřený úsek komunikace	2005			2010			index 2010/2005		
			TV	OV	SUMA	TV	OV	SUMA	TV	OV	SUMA
37	Husitská-Královedvorská-Hradecká	5-1301	1 325	5 713	7 059	1 253	9 058	10 334	0,95	1,59	1,46
14	Krkonošská	5-1303	1 368	9 530	10 951	1 036	11 135	12 231	0,76	1,17	1,12
14	Krkonošská	5-1290	1 368	9 530	10 951	1 036	11 135	12 231	0,76	1,17	1,12
16	Libavská-Královecká	5-3470	354	1 337	1 697	302	1 545	1 851	0,85	1,16	1,09
16	Pražská-Na Struze	5-0913	1 665	11 284	13 045	1 632	12 239	13 984	0,98	1,08	1,07
3012	Úpická	5-3481	231	2 010	2 254	163	2 114	2 312	0,71	1,05	1,03
16	Volanovská-Pražská	5-0912	1 911	10 428	12 406	1 253	11 110	12 434	0,66	1,07	1,00
3012	Rokytnická	5-3480	344	2 025	2 414	251	2 038	2 337	0,73	1,01	0,97
14	Husitská	5-1302	1 768	10 415	12 274	1 268	10 482	11 816	0,72	1,01	0,96
16	Polská	5-0902	2 671	14 300	17 061	2 212	13 564	15 881	0,83	0,95	0,93
14	Náchodská	5-0901	2 057	7 550	9 690	1 312	7 289	8 665	0,64	0,97	0,89
14	Kladská	5-0890	997	4 093	5 139	587	3 878	4 510	0,59	0,95	0,88
16	Volanovská	5-0911	736	3 831	4 593	629	3 295	3 952	0,85	0,86	0,86
16	Volanovská-Jičínská	5-0910	736	3 831	4 593	629	3 295	3 952	0,85	0,86	0,86
301	Petříkovická	5-3540	253	1 714	1 987	189	1 428	1 645	0,75	0,83	0,83
16	Polská	5-3471	453	2 481	2 958	257	2 109	2 396	0,57	0,85	0,81

Zdroj: ŘSD – výsledky sčítání dopravy 2005 a 2010

Pozn.: TV – těžká vozidla, OV – osobní vozidla

Vliv na intenzitu dopravy mají bezesporu také každodenní pohyby osob do zaměstnání a škol. V úvodní kapitole byly představeny hlavní vyjíždkové a dojíždkové směry. Není tedy překvapující, že většina osob, které do Trutnova dojíždí či z něj vyjíždí, využívá komunikace I/14 a navazující I/37. Na těchto komunikacích protínající město v severojižním směru byly také mezi posledními sčítáními zaznamenány nejvyšší nárůsty osobních vozidel, a to i navzdory klesajícímu objemu vyjíždky a dojíždky. Tento zdánlivě protikladný trend má pravděpodobně dvě hlavní příčiny, a to rostoucí význam města Trutnova jako tranzitního uzlu a rostoucí počet registrovaných vozidel.

Intenzita dopravy se promítá také do bezpečnosti provozu a množství dopravních nehod. Mezi roky 2010-2014 se stalo na území města Trutnova více jak 1 tis. dopravních nehod, které měly za následek 10 usmrcených osob a více jak 300 zraněných (Tabulka 14). Město Trutnov se v průměru více jak čtvrtinou podílí na počtu dopravních nehod i počtu usmrcených v celém okresu. Za nejvíce riziková místa lze dle Dopravní policie PČR považovat přechody pro chodce na okružní křižovatce u obchodního centra Albert, na křižovatce komunikací Na Struze, Maxima Gorkého a Slezská a na křižovatce komunikací Úpské nábřeží a Novodvorská (Obrázek 8). Dvě z těchto míst se nacházejí na komunikacích s nejvyšší intenzitou dopravy (okružní křižovatka u obchodního centra Albert a křižovatka komunikací Na Struze, Maxima Gorkého a Slezská). Více jak tři čtvrtiny nehod, které se na zmíněných úsecích odehrály, byly v důsledku srážky osobního vozidla. Těžká vozidla, tj. nákladní vozidla, autobusy apod., tak mají na svědomí pouze malou část nehod na rizikových úsecích. Vysoký podíl osobních vozidel na dopravních nehodách v nejrizikovějších úsecích souvisí právě i s rostoucím počtem osobních vozidel na zmíněných komunikacích. Rostoucí počet osobních vozidel zvyšuje pravděpodobnost dopravní nehody, a to zvláště v úsecích komunikací, které mají urbánní charakter a vyskytuje se zde vyšší počet chodců a případně i cyklistů. Zvýšení bezpečnosti dopravy na nejrizikovějších úsecích tak je pro město Trutnov do příštích let výzvou.

Tabulka 14 Počet dopravních nehod a jejich následky na území města mezi roky 2010-2014

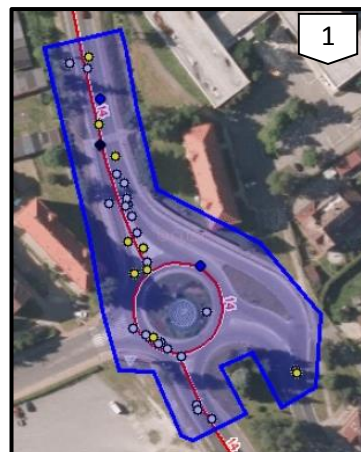
Počet nehod celkem	1183
Počet usmrcených osob (stav do 24 hod.)	10
Počet těžce zraněných osob (stav do 24 hod.)	42
Počet lehce zraněných osob (stav do 24 hod.)	268

Zdroj: Policie ČR

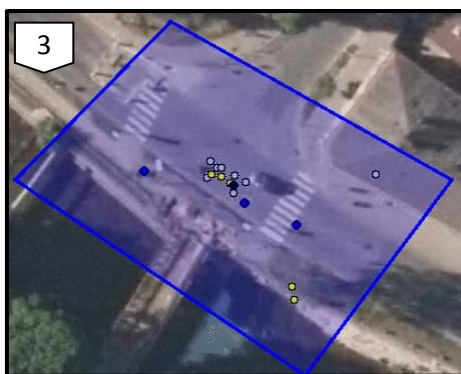
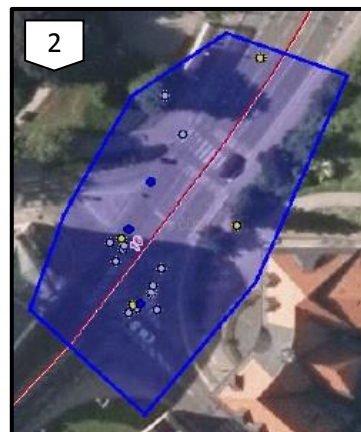
Obrázek 8 Přehled nejrizikovějších míst v dopravě

okružní křižovatka u
obchodního centra Albert

křižovatka komunikací Na
Struze, Maxima Gorkého a
Slezská

křižovatka komunikací
Úpské nábřeží a Novodvorská

Vysvětlivky

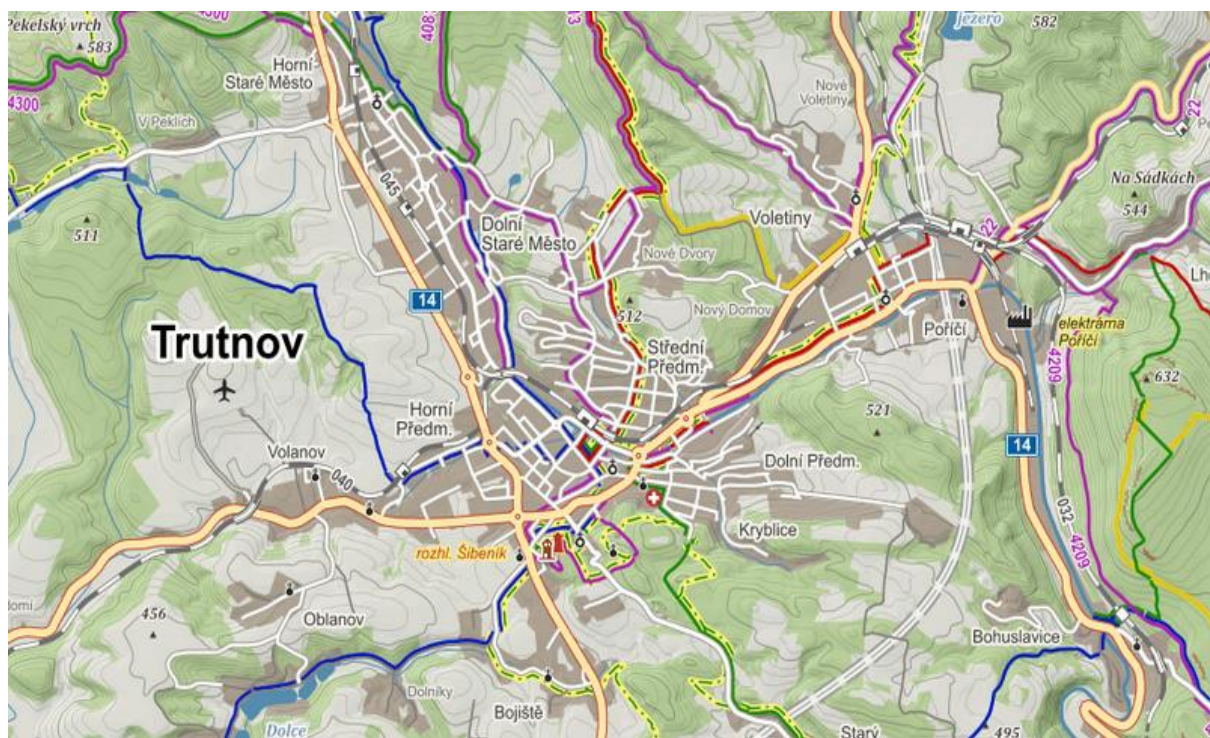
- smrtelná nehoda
- nehoda s vážným zraněním
- nehoda s lehkým zraněním

9.4 Cyklodoprava

Cyklodoprava dnes není již pouze fenoménem cestovního ruchu, ale také nedílnou součástí veřejné dopravy v moderních městech západní Evropy. Existuje celá řada iniciativ (např. Auto*Mat či server cyklodoprava.cz) včetně asociace cykloměst, která sdružuje města a neziskové organizace zabývající se problematikou cyklodopravy a městskou mobilitou obecně (cyclomesta.cz). V současné době protíná město Trutnov řada cyklotras regionálního významu i jedna trasa nadregionálního významu. Město Trutnov v uplynulém plánovacím období připravilo tři projekty týkající se cyklodopravy. Realizovat se podařilo však pouze napojení na stávající trasy. Vybudování lávky ve Volanově a dokončení nadregionální cyklotrasy č. 22 z Trutnova do Poříčí čeká na finanční podporu. Dokončení těchto projektů může přinést vyšší atraktivitu cyklodopravy.

Přesto, že se Trutnov nachází v geomorfologicky komplikovaném území, může cyklistika plnit jak rekreační funkci, která bude vzhledem k blízkým atraktivitám pravděpodobně převažovat, tak i jako způsob dopravy po městě, a to zejména v jeho centrální části, která je zatížena emisemi z intenzivní dopravy nejvíce, avšak zároveň také disponuje méně složitým reliéfem, jenž nabízí cyklistům přívětivější podmínky pro přepravu.

Obrázek 9 Cyklotrasy na území města Trutnova

Zdroj: mapy.cz

Trutnov Trails <http://www.trutnovtrails.cz/mapa.html>

Hlavní zjištění:

- *Dopravní dostupnost města je komplikovaná díky chybějícímu napojení na dálniční síť. Města vyššího řádu (Hradec Králové a Praha) jsou z Trutnova dostupné ve srovnatelném čase mezi osobní automobilovou přepravou a veřejnou dopravou. Zkrácení cestovních časů přinese plánované dobudování dálnice D11.*
- *Nabídka spojů městské hromadné dopravy je v nejhustěji obydlených částech města dobrá. V okrajových a periferních částech města je sice počet spojů MHD nižší, avšak v těchto oblastech dochází k nahrazování MHD linkovými spoji. Kombinace obou systémů dopravy není pro jejich uživatele komplikací, neboť v kraji i na území města Trutnova funguje integrovaný dopravní systém IREDO.*
- *V Trutnově panuje relativně vysoká intenzita dopravy, a to na hlavních komunikacích v severojižním a západovýchodním směru. Právě vysoká intenzita dopravy má za následek nadlimitní koncentrace zdraví vysoce škodlivého benzopyrenu. Navíc se na těchto komunikacích nachází dvě ze tří nejvíce rizikových míst z hlediska dopravní nehodovosti.*
- *Na území města se nachází několik cyklotras, z nichž jedna má nadregionální význam. Trutnovu se však za uplynulé plánovací období podařilo zrealizovat pouze jeden ze tří plánovaných projektů na zvýšení kvality infrastruktury pro cyklodopravu.*

10. Životní prostředí

Tato kapitola se zabývá životním prostředím města Trutnova jako jedním z hlavních faktorů ovlivňující kvalitu života v něm. Město, jeho sídlení struktura a tím i návazné procesy a činnosti, včetně dopravy a ekonomických aktivit, jsou ovlivňovány polohou v podhůří Krkonoš a přírodním prostředím, které historicky formovalo Trutnov. V kapitole o životním prostředí se věnujeme jak přírodně cenným a významným územím včetně využití půd ve městě, hlavním znečišťovatelům životního prostředí ve městě a okolí, tak i využívání odpadu a technické infrastruktury. Jedná se tedy o relativně komplexní kapitolu, která má vazbu i na další kapitoly jako je Doprava, Místní ekonomik či Cestovní ruch. Vazba na ostatní kapitoly analýzy je velmi důležitá, neboť životní prostředí Trutnova ovlivňuje podmínky pro rekreaci, ekonomické činnosti i dopravu, avšak i tyto aktivity zpětně mají vliv na kvalitu životního prostředí. Komplexní povaha přírodních procesů omezuje možnosti města Trutnova významně ovlivňovat kvalitu životního prostředí. Na druhé straně město disponuje nástroji jak realizovat lokálně zaměřené intervence, které mohou přinášet drobnější a v ojedinělých případech i větší zlepšení životního prostředí, potažmo i kvality života.

Klíčové otázky:

- *Jaká je kvalita životního prostředí ve městě Trutnově?*
- *Nachází se na území města přírodně cenná území a jak je využití půd?*
- *Jaká je kvalita ovzduší ve městě a kdo jsou největší znečišťovatelé životního prostředí?*
- *V jaké míře dochází k využívání odpadů a jaký je stav technické infrastruktury?*

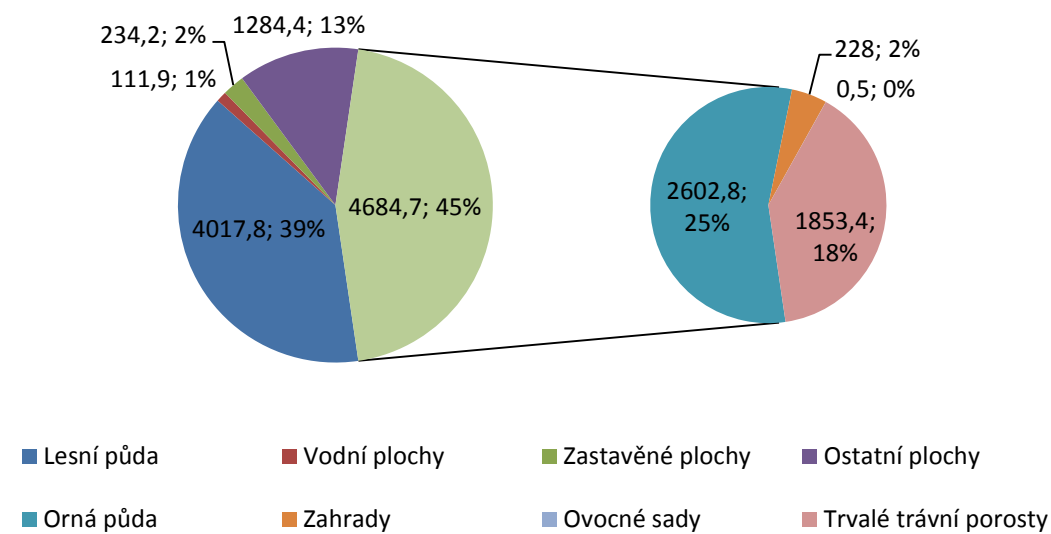
10.1 Přírodně cenná území a využití půd

Město Trutnov se rozkládá v blízkosti Národního parku Krkonoše, což se promítá do charakteru jeho území. Do severní části města zasahuje nadregionální biokoridor územního systému ekologické stability (ÚSES). Jedná se o lokalitu, které má již výraznější horský charakter. Na území města se také nachází další prvky ÚSES regionálního významu, a to tři biocentra a několik biokoridorů (Obrázek 10). Tyto prvky jsou důležitými aspekty přírodního prostředí, neboť umožňují pohyb živočichů a velmi často fungují také jako stanoviště vzácných či ohrožených druhů. Prvky ÚSES by tak při jejich vhodném vymezení měly zvyšovat kvalitu a rozmanitost krajiny.

V důsledku složitější geomorfologické struktury životního prostředí, tvoří zastavěná plocha pouze 2 % katastrálního území Trutnova (Graf 43). Největší část území města je tak využita jako lesní půda (39 %) a půda zemědělského charakteru (45 %). Nejvýznamnější složky zemědělské půdy pak tvoří orná půda a trvalé travní porosty, které pokrývají více 90 % veškeré rozlohy zemědělské půdy.

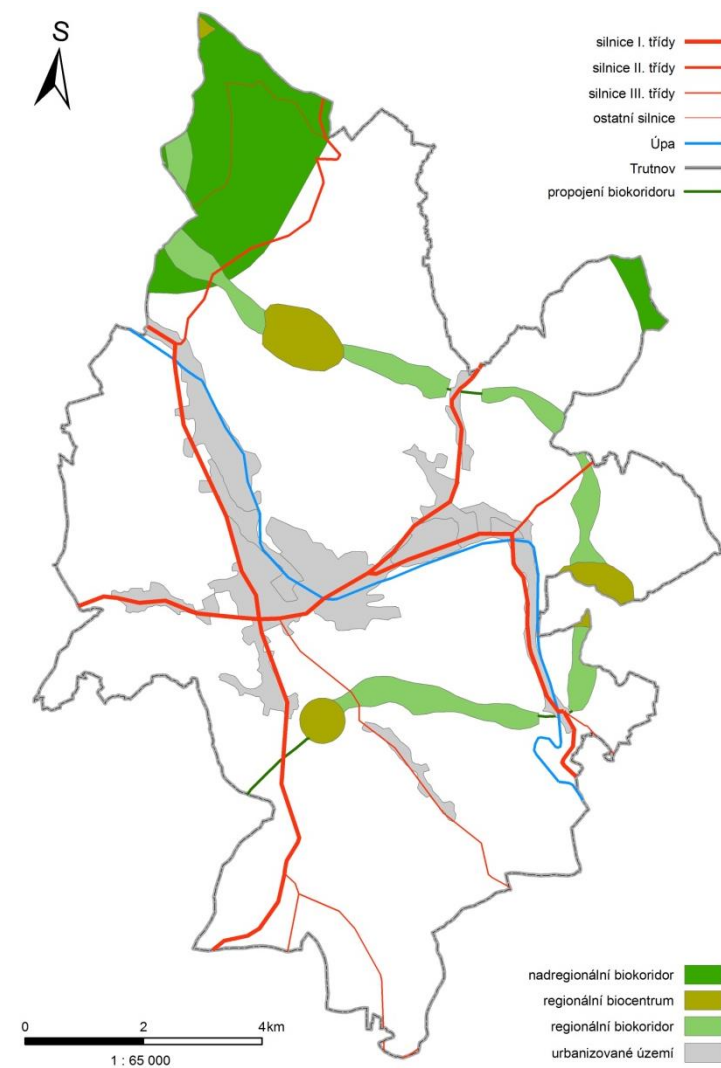
Důležitým prvkem životního prostředí města Trutnova je také městský park, který dotváří jeho krajinný ráz. Městský park nabízí obyvatelům místo k pasivnímu i aktivnímu odpočinku, a to jak v části koncipované jako francouzský park, tak i v části parku anglického typu nebo přímo v lesoparku, který postupně splývá s okolní krajinou. Vedle městského parku disponuje město Trutnov také areálem Dolce, který plní především rekreační funkci. Nejedná se sice o přírodně cenné území, avšak pro obyvatele města jde o důležité místo odpočinku v přírodním prostředí. Z hlediska pestrosti a cennosti přírodního prostředí je významným prvkem oblast Trutnova mezi Babí a Novými Dvory, kudy prochází také naučná stezka upozorňující na geologické a ekologické jedinečnosti a zajímavosti této lokality.

Graf 43 Využití půd na území města (ha; %)

Zdroj: ČSÚ - MOS

Obrázek 10 Územní systém ekologické stability na území města Trutnova

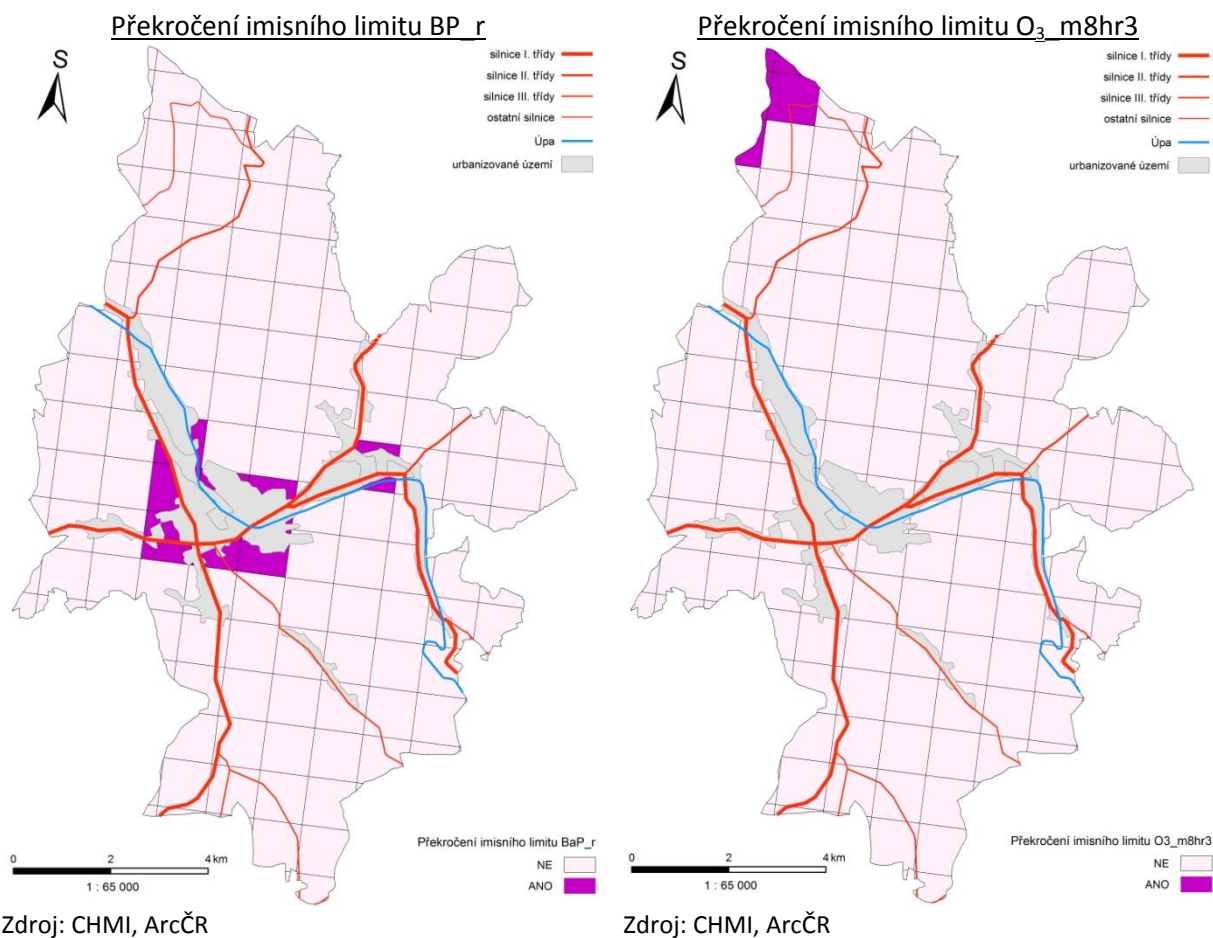

Zdroj: Cenia, ArcČR

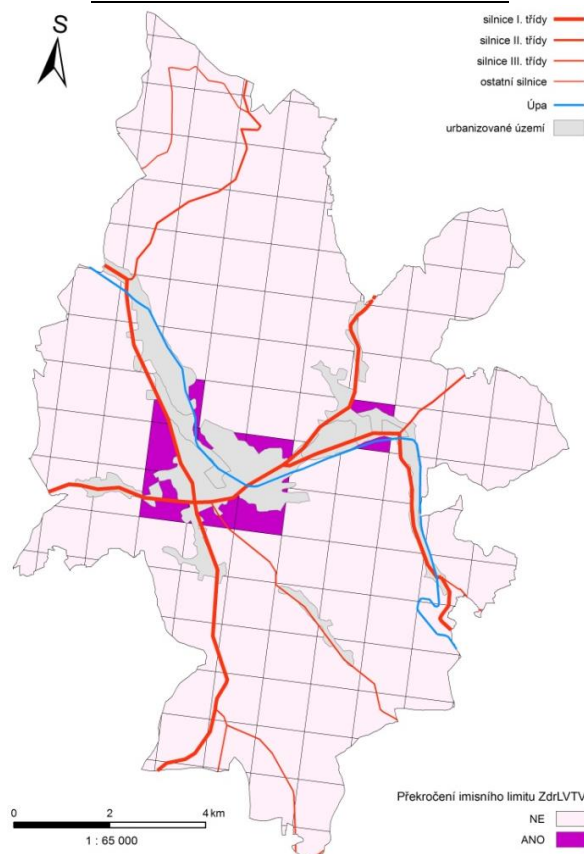
10.2 Znečištění životního prostředí

Jedním z klíčových aspektů ovlivňujících kvalitu života je znečištění životního prostředí. Město Trutnov patří mezi významná regionální průmyslová centra a funguje taktéž jako důležitá dopravní křižovatka. To se promítá i do míry znečištění na jeho území. Z hlediska znečištění ovzduší, je na území města překračovaná řada imisních limitů na ochranu zdraví a dva imisní limity konkrétních znečišťujících látek. Ty mají také na svědomí překračování zmíněných limitů ochrany zdraví. Jedná se o benzopyren a ozón. Vyšší výskyt ozónu v severní části města je důsledkem horského charakteru území, kde obecně dochází k vyšší koncentraci této znečišťující látky. Oproti tomu benzopyren patří mezi látky, které znečišťují životní prostředí přímo v důsledku lidské činnosti. Za nejčastější zdroje znečištění benzopyrenem lze považovat spalování fosilních paliv (automobilová doprava – především vznětové motory) a uhelného dehtu. Jelikož překročení imisních limitů benzopyrenů do značné míry kopíruje vedení hlavních komunikací, na kterých dochází také k největší intenzitě dopravy, lze považovat právě vysokou intenzitu dopravy za hlavní zdroj tohoto znečištění. Určité snížení imisí benzopyrenu by mohlo přinést dostavění plánovaného dálničního spojení k hranicím s Polskem, které má vést jihovýchodní částí Trutnova. Odvedení části dopravy z území urbánního charakteru v centru města by mělo přinést nižší koncentrace této zdraví škodlivé látky, která má na svědomí řadu karcinogenních onemocnění.

Obrázek 11 Znečištění ovzduší a jeho typ na území města Trutnova

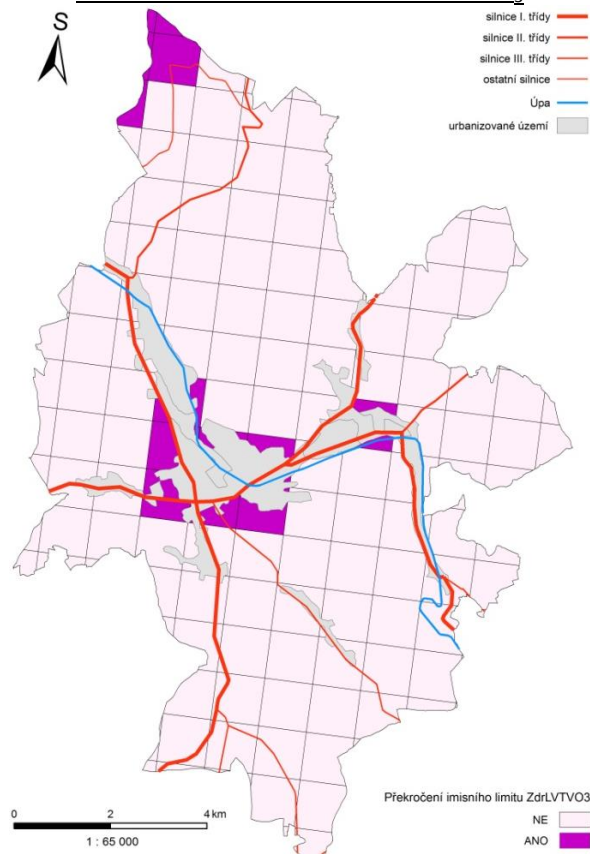

Překročení imisního limitu ZdrLVTV

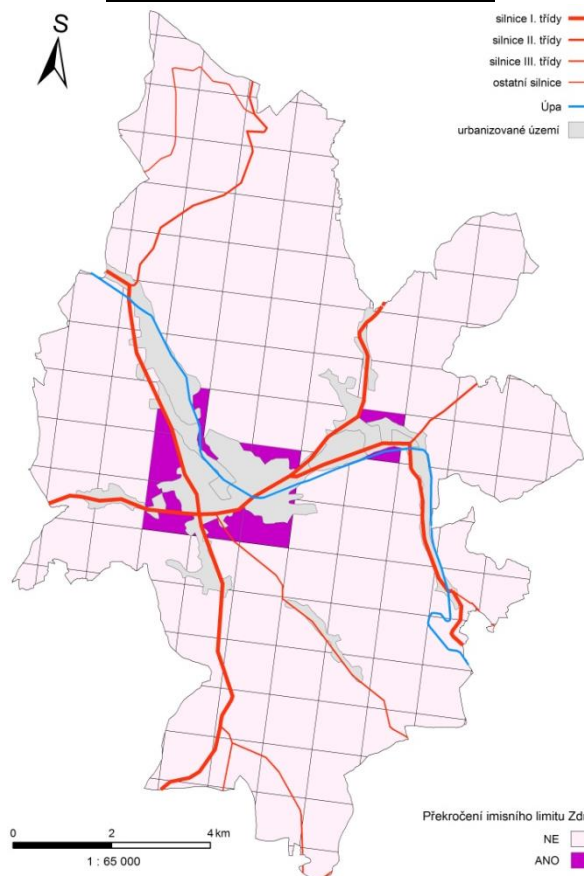
Zdroj: CHMI, ArcČR

Překročení imisního limitu ZdrLTVO₃

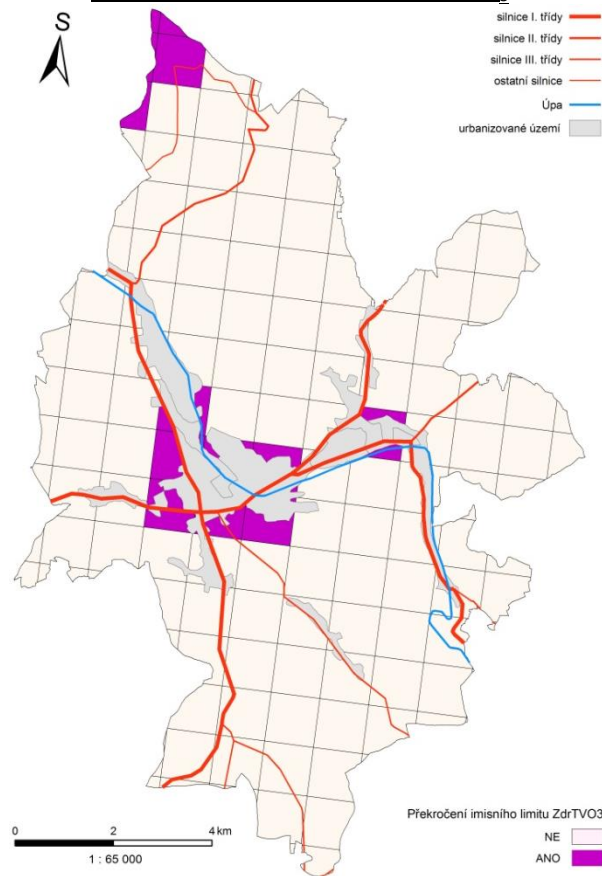
Zdroj: CHMI, ArcČR

Překročení imisního limitu ZdrTV

Zdroj: CHMI, ArcČR

Překročení imisního limitu ZdrTVO₃

Zdroj: CHMI, ArcČR

Tabulka 15 Vysvětlivky k obrázku 11

Imisní limity	Znečišťující látky
ZdrTV*	As, Cd, Ni, benzo(a)pyren
ZdrTVO ₃ *	As, Cd, Ni, benzo(a)pyren, O ₃
ZdrLTV*	SO ₂ , CO, PM ₁₀ , PM _{2,5} , NO ₂ , benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren
ZdrLTVO ₃ *	SO ₂ , CO, PM ₁₀ , PM _{2,5} , NO ₂ , benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren, O ₃
BaP_r	benzo(a)pyren - roční průměrná koncentrace
O ₃ _m8hr3	O ₃ – 26. nejvyšší maximální denní 8hod. klouzavá průměrná koncentrace v průměru za 3 roky

* Překročení imisního limitu alespoň jedné uvedené znečišťující látky

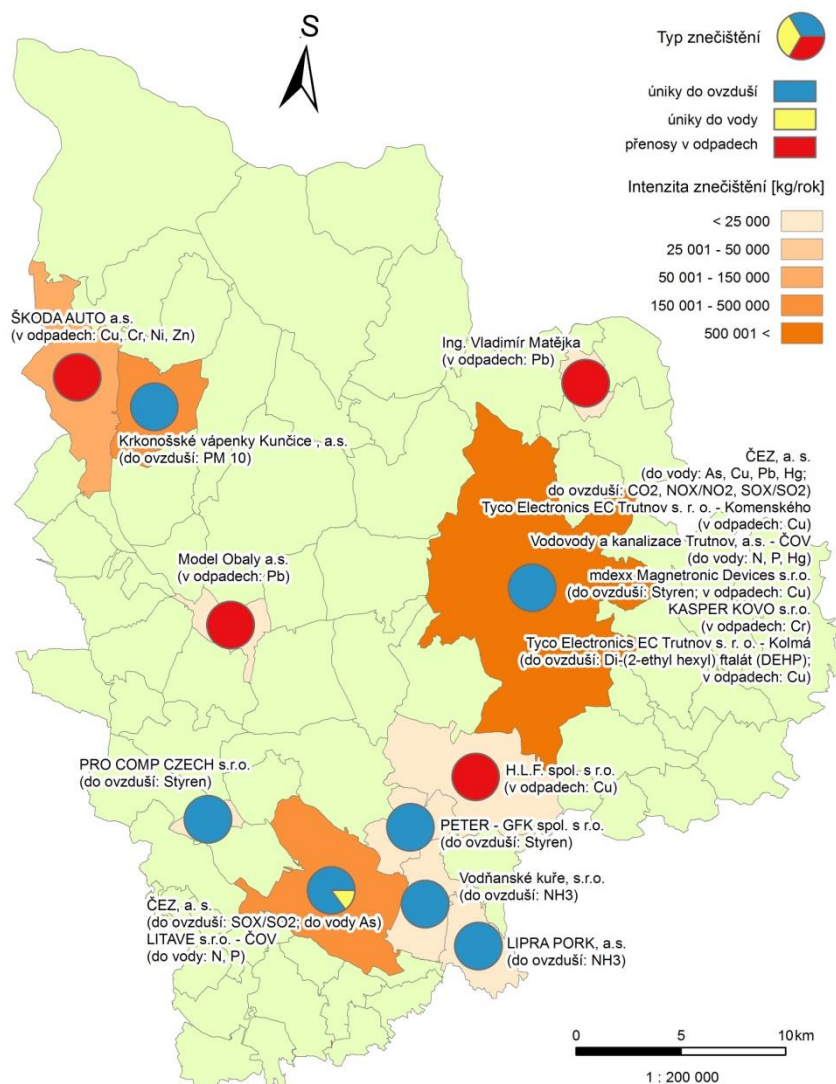
Zdroj: CHMI

Na území Trutnova nedochází pouze ke znečišťování ovzduší, i když v celkovém objemu se jedná o nejvýraznější formu znečištění. Průmyslové podniky fungující na území města produkují také odpady v podobě látek rizikových pro lidské zdraví. Většina produkce hlavních znečišťovatelů, kteří produkují významné množství nebezpečných látek, se mimo znečištění ovzduší vytváří formou odpadů a v nezanedbatelném množství také formou úniků do vody (Obrázek 11). Jednoznačně největším znečišťovatelem ve městě je Elektrárna Poříčí II skupiny ČEZ. Ta uvolňuje ročně do ovzduší přes 600 tis. tun oxidů síry, dusíku a uhlíku a v menší míře také rtuti a olova. Do vody pak z tohoto provozu unikne téměř 160 kg arsenu a mědi. Druhým největším producentem znečištění na území města je firma Tyco Electronics EC Trutnov s. r. o. a její závod v Komenského ulici. V odpadech z tohoto zařízení odejde ročně přes 130 tun mědi. Mezi významné znečišťovatele v Trutnově patří také ČOV v Kladské ulici. Ta vypustí do vody ročně přes 80 tun dusíku, fosforu a rtuti.

V okolních obcích produkují hlavní znečišťovatelé nižší množství polutantů. Navíc firmy v obcích v těsné blízkosti Trutnova produkují znečištění ve formě odpadu. Toto znečištění tak nemá přímý dopad na kvalitu života ve městě. Pokud v blízkých obcích dochází k úniku znečišťujících látek do ovzduší, tak jejich šíření směrem k Trutnovu brání přírodní podmínky v podobě horských a podhorských struktur.

Elektrárna Poříčí II a ČOV mají na svědomí znečištění řeky Úpy na území města kovy a organickými látkami. Vysoká koncentrace organických látek nejen v důsledku fungování čističky odpadních vod přispívá jednak k eutrofizaci vody v řece a snížení její kvality, ale také ke kontaminaci podzemní vody, které vzniká nadměrným výskytem organických látek ve vodě. Těmito procesy tak může docházet ke znečišťování lokálních zdrojů pitné vody. Úniky kovů do vody při procesu výroby elektřiny mohou narušovat ekosystém spojený s existencí řeky a ovlivňovat reprodukční chování živočichů a jejich fyzický stav. Znečištění životního prostředí a snížení překračování nejen imisních limitů by mělo být v zájmu města, aby mohlo nabídnout svým obyvatelům kvalitnější prostředí k životu, které nebude mít negativní důsledky jak na jejich zdraví, tak přírodu v těsném okolí.

Obrázek 12 Největší producenti znečištění, jeho intenzita a typ

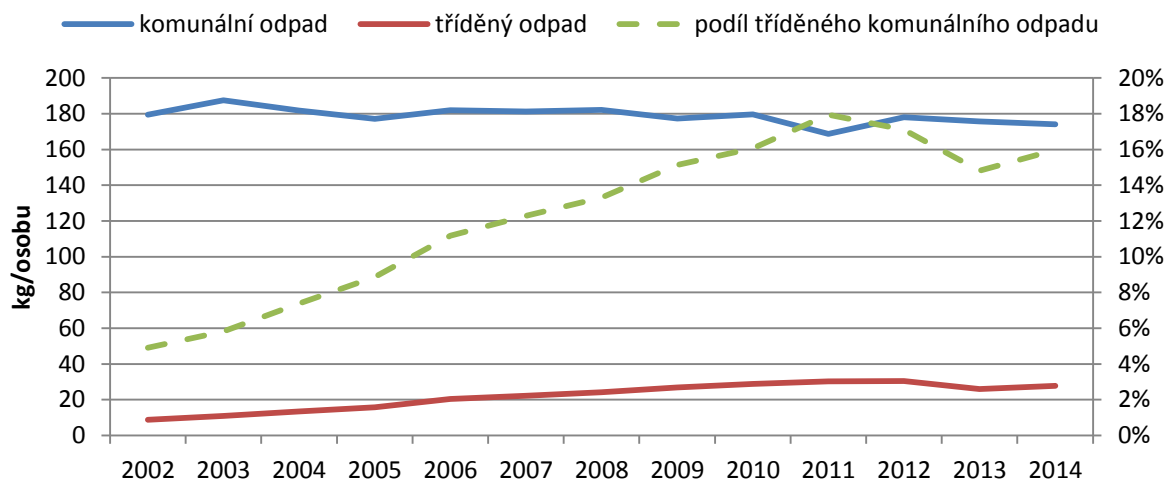

Zdroj: IRZ, ArcČR

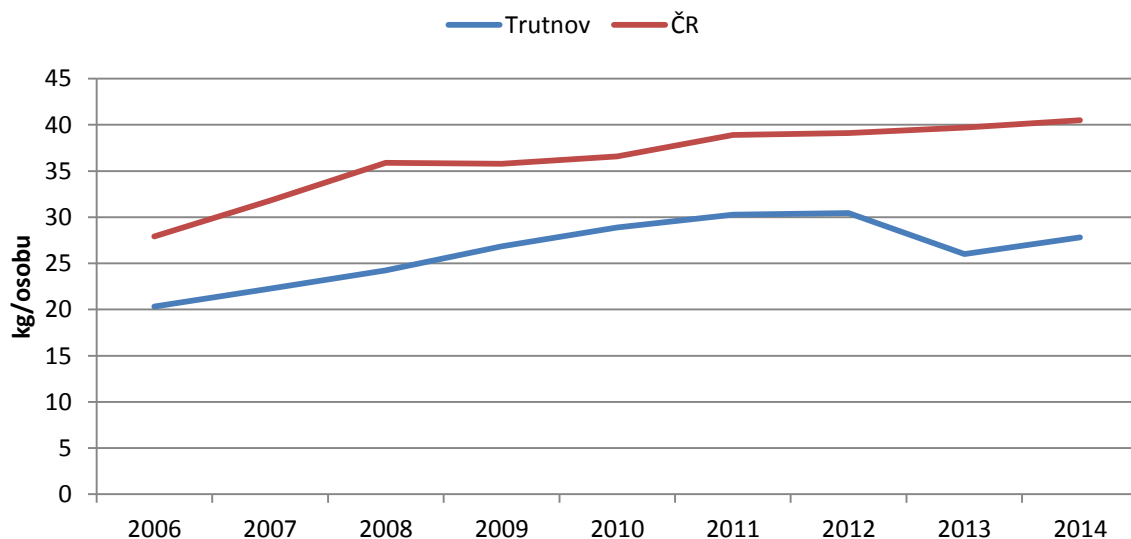
10.3 Nakládání s odpady a technická infrastruktura

V Trutnově se dlouhodobě vyprodukuje okolo 180 kg komunálního odpadu na osobu, což představuje 5,5 tis. tun odpadu za celé město. V posledních letech lze pozorovat mírně klesající trend jak celkového objemu komunálního odpadu, tak i komunálního odpadu na osobu (Graf 44). Ten je navíc podpořen stále se zvětšujícím podílem vytríděného komunálního odpadu. Na druhé straně **v posledních čtyřech letech došlo k poklesu množství vytríděného odpadu**, které se projevilo i do relativního podílu na celkovém komunálním odpadu.

Přesto, že v dlouhodobém horizontu dochází k růstu jak objemu vytríděného odpadu, tak i jeho podílu na celkovém komunálním odpadu, stále **Trutnov v množství vytríděného komunálního odpadu zaostává za průměrem České republiky** (Graf 45). Zatímco mezi roky 2008-2010 se Trutnov v množství vytríděného odpadu přibližoval národnímu průměru, tak od roku 2011 se mu opět vzdaluje a zejména v posledních dvou letech vzrostl rozdíl mezi Trutnovem a průměrem ČR na více jak 30 %. V roce 2010 byl přitom rozdíl 20 %. Podpora třídění odpadu by tak pro město měla být výzvou, jak zlepšit využívání odpadu a kvalitu životního prostředí obecně.

Graf 44 Vývoj objemu komunálního odpadu a vytríděného komunálního odpadu v Trutnově

Zdroj: MÚ Trutnov

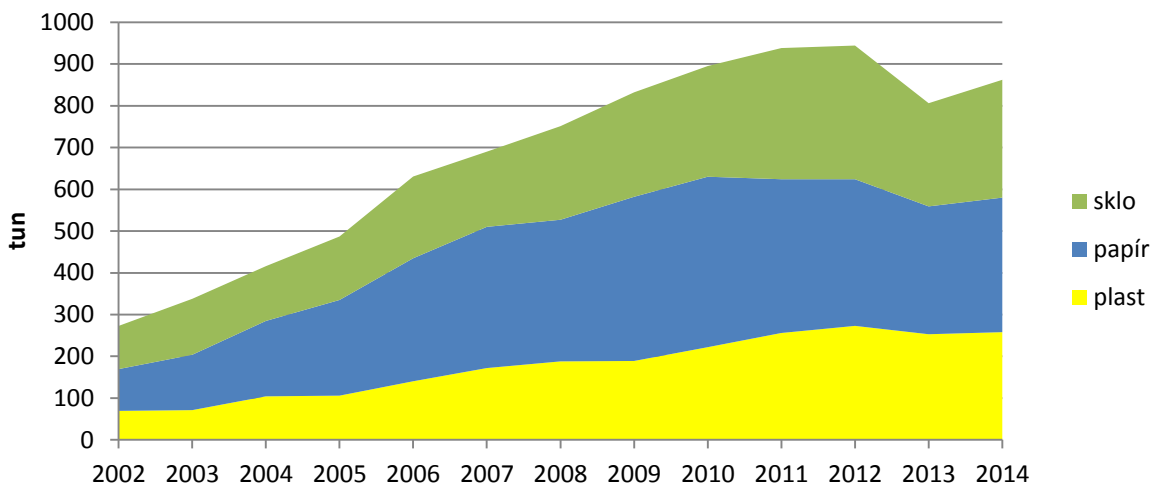
Graf 45 Vývoj objemu komunálního odpadu a vytríděného komunálního odpadu v Trutnově

Zdroj: MÚ Trutnov; EKO-KOM

Dlouhodobě se v Trutnově vytrídí nejvíce skla a papíru, nejméně pak plastu. Zmíněný pokles množství vytríděného odpadu v posledních třech letech lze přičíst zejména právě menšímu objemu dlouhodobě nejvýznamnějších složek separovaného odpadu, skla a papíru (Graf 46). V roce 2013 se v Trutnově vytrídilo o necelou čtvrtinu méně skla, o 12 % méně papíru a o 8 % méně plastu. Pokles vytríděného odpadu mezi roky 2012-2013 s největší pravděpodobností nemá jedinou příčinu, ale jedná se o náhodou shodu několika faktorů. To naznačuje i mírný růst objemu separovaného odpadu v roce 2014, především pak právě skla, jehož separace se ve zmiňovaných letech propadla nejvíce. Pokles tříděného komunálního odpadu mezi 2012-2013 tak lze označit spíše za odchylku od jinak kontinuálně rostoucího trendu.

Technická infrastruktura v Trutnově dosahuje dostatečné úrovně, kdy město netrápí žádné výrazné deficity v této oblasti, které by měly negativní dopady na kvalitu života jeho obyvatel či životní prostředí.

Graf 46 Množství vytríděného komunálního odpadu v Trutnově

Zdroj: MÚ Trutnov

Hlavní zjištění:

- *Město Trutnov disponuje relativně kvalitním životním prostředím, což je dáno především blízkostí Národního parku Krkonoše. Na území města se pak nachází několik regionálně významných prvků ekologické stability území a krajinných prvků (městský park, areál Dolce či oblast Babí - Nové Dvory) plnící především roli místa odpočinku.*
- *V Trutnově jsou překračovány imisní limity na ochranu zdraví, za což mohou zejména vysoké koncentrace benzopyrenu, karcinogenní látky vznikající při spalování fosilních paliv. Oblasti, kde dochází k překračování imisních limitů benzopyrenu, kopírují silniční komunikace s nejvyšší intenzitou dopravy ve městě. Snížení intenzity dopravy na nejfrekventovanějších komunikacích by tak pro město Trutnov mělo být jednou z oblastí zájmů, které přispějí ke kvalitnějšímu ovzduší a snížení nehodovosti.*
- *Největším znečišťovatelem na území města je elektrárna Poříčí II skupiny ČEZ, která nejenže vypouští do ovzduší tisíce tun oxidů uhlíku, dusíku a síry, rtuť a olovo, ale také jsou pozorovány úniky kovů (arsen a měď) do vody.*
- *Obyvatele Trutnova vytrídí o 30 % méně separovaného odpadu než průměrný obyvatel České republiky. Navíc v posledních letech dochází ke zvětšování rozdílu v množství vytríděného komunálního odpadu mezi Trutnovem a průměrem České republiky, což je důsledkem poklesu objemu vytríděného skla a papíru. Podpora třídění odpadu je tak pro město výzvou.*
- *Technická infrastruktura je v Trutnově rozvinuta v dostatečné míře.*